

Vipavski glas

št. 67

letnik XVIII

december 2003

KMEČKA KOLEDNICA

*Bog daj, Bog daj
leto zdravo,
vaši hiši
srečo pravo!*

*Najprej gospodarju -
zemljo obdeluje,
z modro glavo
dni bodoče snuje.*

*Potlej gospodinji -
igle tri podpira,
mati je in deci
raj srca odpira.*

*Vaši deci -
zdrav je zarod,
nanj ponosen
naš je narod.*

Čas neumorno hiti mimo nas. Vsak dan nam je prekratek. Vedno se nam mudi. Naša dejanja so le trenutek v tem svetu, ki beži in nas odnaša s seboj. Bližajo se praznični dnevi. Ustavimo se in pomislimo, kaj smo v letu, ki se izteka, naredili dobrega in to nesimo s seboj v novo leto. Pozabimo na vse hudo in z optimizmom glejmo v prihodnost. Miru in veselja za božične praznike ter veliko dobre volje, zdravja in uspehov v letu 2004.

‘Pred trinajstimi leti smo se na plebiscitu odločili za samostojnost naše države Slovenije. Po tem so hrepeneli mnogi rodovi pred nami. Jutri pa se bomo že ogrnili s plaščem Evrope. Bomo tedaj še znali ceniti našo samostojnost, našo slovensko identiteto, naš jezik, simbole in duhovno izročilo naših prednikov? Se bomo še spominjali naših junakov uma, duha in srca?

‘Našim bralcem iskreno čestitamo za slovenski dan samostojnosti z željo, da bi vsi skupaj še naprej ohranjali bogastvo slovenskega naroda in se v družbi evropskih narodov počutili enakopravne.

Uredniški odbor

Naslovnica

Sveta družina

Foto: Oton Naglost

“Po celi zemlji vsem ljudem mir bodi!
Tako so peli angelcev glasovi
v višavah pri Mesijasa prihodi;
da smo očeta enega sinovi,
ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi,
da ljubiti mor' mo se, prav' uk njegovi.”

France Prešeren, iz Krsta pri Savici

Miru in veselega pričakovanja polne božične praznike - zdravja, uspehov in predvsem medsebojnega razumevanja v novem letu Vam želi Krajevna skupnost.

***Boris Ličen,
predsednik KS***

Spoštovane občanke, cenjeni občani!

Zopet smo pred vrati, ki se odpirajo v novo leto; polni pričakovanj zremo v prihodnost, kot da nam edino ta lahko zapolni upanje in hrepenenje.

Prav je, da si voščimo srečo v prihajajočem letu, polno uspehov, potovanj, materialnih dobrin... karkoli, kar nam veliko pomeni, a ne smemo pozabiti na sedanji trenutek, na človekovo srce in duhovno rast. Hegel je dejal: »Prav v srcu lastne biti sem odkril resničnost, ne pa v pestrih prizorih pred svojimi očmi.«

Tej misli lahko brez obotavljanja pritrdimo. Pred sabo lahko namreč kopičimo veliko, več in še več, vlagamo, hranimo, investiramo, skoparimo ali pretirano zapravljamo, vendar nam to ne prinaša radosti, če ob tem zanemarjamo notranjo lepoto in ljubezen. Vsi dobri avtomobili, razkošne hiše, modne zapovedi so tako včasih le fasada, za katero se skrije ego, ki vztraja na svojem in se ne zna razdajati.

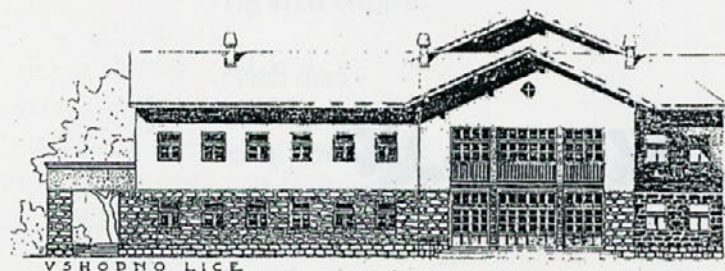
Vrata srca je mogoče odpreti samo od znotraj, zato naj vsak prime za kljuko in to že danes - potem se mu ni bati za naprej, saj je ljubezen tista, ki omogoča, da svetloba narašča in tedaj lahko tema samo še izginja.

SREČNO 2004!

Ivan Princes, župan

KAKO SMO V VIPAVI GRADILI KULTURNI DOM, POZNEJE IMENOVAN ZADRUŽNI DOM

Ob vsakodnevnih opravkih se pogosto giblujemo po našem Glavnem trgu med lepimi starimi stavbami, ki jih turisti takoj opazijo. Vsaka od njih nosi v sebi bogato zgodovino in podoba časa, v katerem je bila zgrajena, vključno z Lanthierijevim dvorcem in parkom pred njim. V zadnjem času raste med njimi nova velika stavba, ki se dviga proti nebu hitro in prav kmalu jo bodo prekrili. Vse teče v skladu z gradbeno pogodbo. Tudi ta stavba bo podoba nekega časa. Stopimo korak dalje in

Načrt zadruženega doma v Vipavi (vshodno lice - vzhodno pročelje), leta 1948; projektant ing. Teodor Lojč

postojmo za trenutek pred stavbo zadruženega doma, ki so ga gradili Vipavci z golimi rokami in še danes predstavlja eno večjih in lepših stavb v Vipavi. Takrat so gradbena dela potekala čisto drugače od današnje novogradnje. Primerjava skoraj ni mogoča. Da bi bolje razumeli razmere in čas, v katerem je bila grajena, je potreben pogled v preteklost, v čas povojne obnove.

Povojni čas, čas prvega petletnega plana ali Titove petletke, je bil značilen za gradnjo zadruženih domov v Sloveniji in Jugoslaviji. Sovpadal je s časom kmetijskega združništva (1945-1952), ko so se ustanovljale različne zadruge za temeljito socialistično prenavo vasi. Uresničitvi tega cilja je bila namenjena tudi gradnja zadruženih domov. Pobudo zanjo so dali zadruženiki sami, njihove okrajne, poslovne zveze in glavni odbori Zadruženih zvez SFRJ. Sklep, da se začne gradnja ZD, je sprejela Zvezna

skupščina SFRJ 28.4.1947. ZD naj bi predstavljali materialni dokaz, da se resnično nekaj dogaja. Predsednik vlade in sekretar OF Slovenije Miha Marinko je 2. dec. 1947 povedal, da je OF sklenila v letu 1948 zgraditi v vsej Jugoslaviji 6.000 ZD (pozneje je bila ta številka zmanjšana na 4.000). Za Slovenijo pa je bilo leta 1948 znano, da se gradi 523 ZD. Gradnjo ZD so vodili operativni organi na treh nivojih. Ustanovljene so bile republiške, okrajne in krajevne Uprave za gradnjo ZD. Uprava za gradnjo pri IS OF Slovenije je v ta namen začela 8.2.1948 izdajati posebno tedensko glasilo z naslovom Zadružen dom. S tem je želela nuditi pomoč vsem, ki so vodili dela in sodelovali pri gradnjah ZD. Glasilo je objavljalo važnejše rezultate tekmovanj pa tudi načrte in skice ZD. Za lokacijo je moral biti izbran najlepši prostor v kraju. Na kongresu OF Slovenije 2. dec. 1947 je Miha Marinko opozoril, naj ZD ne bi bili povprečne stavbe, ker bi s tem naredili slabo reklamo, ampak morajo biti še lepše in večje od vseh ostalih stavb v kraju. V načrtu vsakega ZD je bil gospodarski in kulturni del. V kulturni del je spadala dvorana za kulturne prireditve, gledališke predstave in kino. V gospodarski del pa je spadal prostor za trgovino s priročnim

Tako so gradili leta 1949. Spredaj čepita Ivan Bajc in Ivan Poniž.

skladiščem. V velikih domovih je bil predviden še prostor za knjižnico in čitalnico.

Posebno mesto je imela pri tem propaganda. Sem so vključevali razna tekmovanja med gradbišči, prirejali mitinge, razglasitve

Gasilska slovesnost v Vipavi, v ozadju stavba ZD leta 1953

udarnikov in podobno. Kot posebno politično organizacijsko sredstvo je bilo pripravljenih deset potujočih fotografskih razstav o delu na gradbiščih. Okrajne uprave so imele sezname gesel, ki naj bi spodbujala gradnjo ZD in razvoj kmetijskega združništva nasploh: Zadržni dom - naš ponos, Vse za petletko, Vse za združni dom in podobno. Gradnja ZD v I. petletki je bila zelo široko in dobro organizirana in diktirana iz osrednje državne oblasti. V duhu tega časa in razmer je potekala gradnja ZD tudi v Vipavi, Budanjah, Ajdovščini, Lozicah, Št. Vidu, na Colu, v Dobravljah, Črničah in drugod po Primorski. Mišljeno je bilo, da bodo vsi ZD, ki so jih začeli graditi v letu 1948, v istem letu tudi dokončani, pa niso bili. V goriškem okraju so načrtovali zaključeno gradnjo 42 združnih domov, konec leta pa jih je bilo pokritih le 14. Gradnja je imela močan politični naboj. Bolj prikrito in le ustno pa se je širila tudi propaganda proti gradnji združnih domov. Krožile so govornice, da bodo imeli v združnih domovih skupne kotle. V nekaterih vaseh ZD niso nikoli dokončali, celo podrli so jih, nekeje so ostali brez strehe ali pa so nastale težave z zaključnimi deli. Vipava je tekmovala z Ajdovščino in tudi v gradnji ZD zmagala.

Osnova vsega je bilo udarniško delo

Gospod Jelko Iljič (77 let) iz Vipave je bil tajnik gradbenega odbora in se teh časov še dobro spominja:

“Ideja o gradnji ZD se je v Vipavi porodila že leta 1947, v začetku leta 1948 smo že pripravljali plane, načrte, gradbeni material, kopali pesek, lomili kamenje, pripravljali apnenca na Nanosu. Zares se je začelo nekako junija 1948. Imenovan je bil poseben gradbeni odbor. Sklep za začetek gradnje je bil sprejet na zboru volilcev v Hrovatinovi dvorani. Vedeti je treba, da smo začeli iz nič. Vsak član odbora je bil zadolžen za določeno delo. Vodili smo strogo evidenco opravljenih udarniških ur poimensko. Prav tako smo imeli kontrolo nad porabo materiala, hrane in denarja.

Že pogled na samo stavbo daje vtis, da je bila gradnja zamišljena kot gradnja kulturnega doma. Glavne zamisli o lokaciji je dal arh. Jože Plečnik, ki je načrtoval okrog te stavbe lep park. Njegovo zamisel je nadaljeval arh. Bitenc. Sam načrt gradnje pa je izdelal ing. Teodor Lojk iz ajdovskega Primorja. Vsa gradbena dela je nadzoroval Angel Terčelj iz Žapuž, ki je na gradbišče prihajal s kolesom iz Ajdovščine. Gradbeni odbor je deloval in se sestajal na rednih sejah, ki so bile dvakrat,

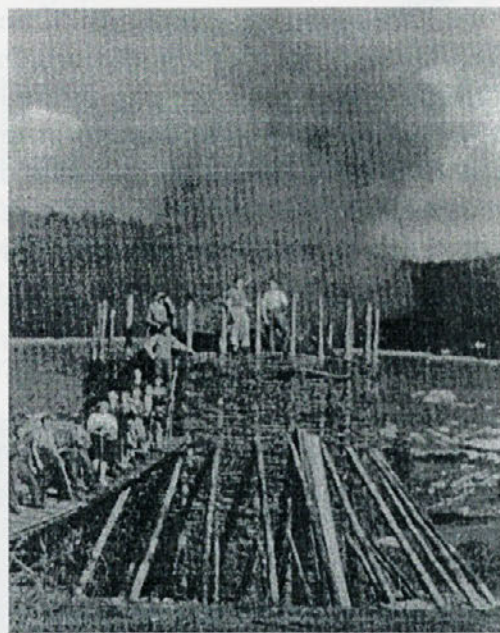

Skupina vipavske mladine na Nanosu leta 1945, ki je fotografirana ob apnenci isti dan. V skupini so: Slavka Bavčer, Ivanka Božič, Vida Černigoj, Ada Kodolja, Olga Štanc, Marjan Kete, Cveto Skapin, Franc Puc, Ciril Skapin, Lado Fabjan, Lado Batič, Emil Jamšek. Foto Lado Batič.

tudi trikrat tedensko. Za vsak dan smo sestavili točen plan dela.

Predsednik odbora Jelko Černic je bil res gonilna sila gradnje. Vodil je vsa zidarska dela

in je bil pravi mojster za iskanje gradbenega materiala. Pri tem mu je pomagal Janez Krhne. Milanu Ponižu so bile zaupane finance, za dobavo lesa pa je poskrbel Jernej Hrovatin. Furmanske prevoze so opravili vipavski gospodarji, s konji Ivana Bajca, Drejdlnovih, Reharjevih, Lekanovih in drugih. Za hrano delavcem pri gradnji in pri *apnencah* na Nanosu je skrbel Stanko Poniž. Pri njem je bilo tudi skladišče hrane. Marjan Kete je pisal delovne ure, ker je bil invalid. V odboru so bili zelo delavni še Julijan Uhelj, takratni upravnik Lutmanove žage v Vipavi, Julija Celarc, takratna ravnateljica OŠ Vipava, Josip Kostanjevic, Alojz Mrhar, tajnik ZB, zaposlen v bolnici v Vipavi, Danilo Žgavec, vipavski brivec in drugi. Članica odbora je bila tudi Marija Jamšek, takratna lekarnarica, ki je to gradnjo tudi finančno izdatno podprla. Za eno hišo materiala pa je daroval Franc Bavčer.

Velika apnenca na Nanosu leta 1945, visoka cca 9m. Pripravljali so jo kar mesec dni, gorela pa je tri tedne. Apnenca, namenjena gradnji ZD, je bila postavljena na istem mestu, ki ga kaže fotografija, tri leta kasneje. Foto Lado Batič.

Že pri izkopu temeljev smo naleteli na staro kanalizacijo in greznice grofovih *štal*, ki so stale na tem mestu. Temelje je zalila voda. Zaradi takih težav smo dela za nekaj časa prekinili in projektant je moral prilagoditi temelje stanju terena.

Odbor je imel nekaj lastnih sredstev, ki smo jih dobili z organizacijo prireditev, srečelovov, plesov in tako zaslužili. Pri organizaciji

prireditvev je bilo zelo delavno PD Drago Bajc in je ves izkupiček od prireditev namenilo za

Gabrijel Černic - Jelko (1904-1962), star 57 let, zaprt in mučen v Coroneu, 100% vojni invalid. V zaporu so spustili nanj policijske pse, da so ga objedli. Pri gradnji ZD v Vipavi je bil gonilna sila.

izgradnjo kulturne dvorane v ZD. Na Nanosu je bilo več *apnenc* za potrebe te gradnje. Sami smo prodajali apno, drva in drug material. S tem denarjem smo plačali nekaj naročenih strokovnih delavcev, nekaj poklicnih zidarjev, inženirjev in nekaj delavcev pri *apnencah* na Nanosu. Terčelj je za vse delo prejel le nekaj nagrade. Les smo dobili ves z Nanosa - Ravnik-Orlovše in od domačih lastnikov gozda. Vsi v gradbenem odboru smo delali brezplačno. Tudi delo takratnih političnih organizacij in društev je bilo popolnoma brezplačno. Tu mislim na člane Gasilskega in Prosvetnega društva Drago Bajc, člane ZB, Invalidske organizacije, članice AFŽ, člane OF in druge številne Vipavce, mladino, gospodarje.

Spominjam se tudi takratnih domačih obrtnikov zidarjev: Ivan Poniž, Karlo Tomažič, izreden mojster za obdelavo kamna, Nejče in Rafo Ponižev ter zidarja Speranca (Italijan, stanoval pri Katetovih na Hribu). Prav tako so sodelovali domači mizarji, kot so bili Vinko Poniž, Matiče Krhnetov in drugi. S temi obrtniki so ustanovili podjetje Remont, pozneje Zidar in Mizarska delavnica Vipava. Pri gradnji je pomagala tudi šolska mladina višjih razredov in pripadniki JLA. Kamenje v Vrhpolju in v vipavskem *pruftu* (kamnolomu) je miniral miner Čehovin iz Tabra. Pri tem delu je imel celo majhno nesrečo. Izključno so gradili na prostovoljni bazi in udarniško

Vipavci in prebivalci vasi, ki danes spadajo v KS Vipava. Takratni KLO je pomagal le administrativno, brez finančne pomoči, ki je ni zmožel. Gradbeni odbor je vodil to gradnjo samostojno mimo KLO-ja.

Prvi z leve z kapo Franc Bavčer (1896-1983) na živinorejski razstavi v Vipavi okoli leta 1960. Med II. svetovno vojno je bil zaprt v taborišču Mauthausen. Za gradnjo ZD je daroval veliko gradbenega materiala.

Vsa gradbena dela se je izvajalo ročno. Poznali smo le lopato, kramp, zidarsko žlico, štnake, kariole, korete, trage, tv'lace, truge. Razen peranke ali škripca ni bilo pripomočka, ki bi delavcem olajšal delo. Ročno orodje se je tudi hitro polomilo. Kar nekaj vipavskih kovačev je skrbelo za popravila orodja. To so bili Ernest Ščuka, Ivan Šček, Ivan in Alojz Bizjak, ta dva sta kovala tudi železne elemente.

Posebno dolgo smo iskali stropni les za dvorano, ki je moral biti dolg 13 m v kosu. Florjan Gril je pregledal kar nekaj gozdnih katastrofov, predno je dobil pravega. Stavba je počasi rasla. Za tiste čase izredno velik objekt, njegova površina meri 1054 m², je bil dograjen v dobrih dveh letih. Po velikosti je bil ZD Vipava uvrščen med največje te vrste na Primorskem.

Posebno pozornost se je takrat posvečalo kulturni dvorani, ki so jo Vipavci tako želeli. Ta je bila prva dograjena in odprta 31.12.1950. V dvorani je bil postavljen parket, kar je bilo za tiste čase pravi luksuz. Vzidana so bila okna in vrata. Zadaj je bil napravljen balkon, da je ob večjih prireditvah že lahko sprejemal gledalce. Tudi avla pred dvorano je bila že končana, le odprta brez vetrolova. V pritličju sta bili končani še dve sobi za pisarne. Tam je bila omara z načrti in vsem arhivom gradnje.

Kam je potem to šlo po prihodu KZ, ne vem. V zgornje prostore spredaj smo nastanili hišnika. To sta bila zakonca Justa in Ivan Fabjan. Ob dvorani sta bili končani še sobi za garderobo s straniščem. Desno od odra s

posebnim vhodom od zadaj, je bil končan tudi velik prostor za kulise. Ob otvoritvi dvorane je bila v vsem objektu vgrajena že vsa električna in vodna napeljava. Tudi tu so delali domači obrtniki Anton Furlan, Avgust Lavrenčič, Ivan Sever in drugi. Pri pleskanju prostorov sta veliko delala domača pleskarja Ivan Seljak in Tone Bratuž. Spomnil sem se še Avgusta Perhavca in Jožeta Žvoklja, ki sta darovala velike količine lesa za gradnjo. Deset let kasneje je bil zgrajen še prizidek s pisarniškimi prostori.

Posebno zanimivo je, kako smo iz Italije uvozili krasno žametno zaveso za oder. Invalidska organizacija je po zakonu takrat lahko edina izvažala in uvažala. Tako smo

Vsredi brata Vinko in Ivan Poniž - udarnika pri gradnji ZD Vipava. Vinko je bil mizar, Ivan pa zidar. Oba sta bila pri gradnji od začetka do konca. Levo sedi Dušan Krhne in desno njegov brat Slavan. Fotografija je iz leta 1975.

preko nje uvozili zaveso, v Italijo pa izvozili drva in se je vse poglihalo. Tako končana dvorana je bila ob odprtju ena najlepših dvoran od Gorice do Postojne in ena prvih, ki je imela že parket. Ob otvoritvi je bila nabito polna. Pozdravni govor sem imel sam. Kulturni program je pripravila OŠ Vipava, za glasbo pa so poskrbeli Veseli vipavski fantje. Na proslavi je bilo podano tudi poročilo o gradnji s številom opravljenih prostovoljnih ur. Ob tej priliki so bili imenovani tudi udarniki.

Naj mi bo oproščeno, če v tem spominjanju po tolikih letih nisem vseh navedel, bilo jih je preveč, da bi se vseh spomnil. Gradnja takega objekta je takrat zelo združevala ljudi, čeprav so jo nekateri tudi odklanjali. Opraviti tako gradbeno delo v tistih časih ob pomanjkanju hrane, pijače, obleke, obutve, denarja in gradbenega materiala je bilo res veliko delo. Gonilna sila je bila želja zgraditi lasten kulturni

Ljubljane, ki je tu služil vojsko, je postavil parket po vsej dvorani za eno večerjo v hotelu. Ker pa parket ni bil še dovolj suh, so se tla vzdignila in so morali to popraviti. Pijačo smo prinesli drug drugemu. V glavnem smo jedli vsak svoje, vojaki pa v vojašnici. Rekli so nam, da bo stavba služila za plese, igre in za kino. Stavba ZD stoji na grajskem terenu. Že Italijani so hoteli tu zidati Casa di ballila.

Ženska delovna sila pri gradnji združnega doma v Vipavi leta 1951 - podajanje opeke po tekočem traku.

Začeli so že s temelji. Delo je prekinila II. svetovna vojna. Material smo vozili iz cerkve sv. Marka v Podskali z lesenimi *trugami*. Tudi cesto, ki pelje mimo ZD, smo delali udarniško. Najbolj smo čakali otvoritve kulturne dvorane.”

dom za potrebe kraja. Ob koncu gradbenih del pa se je zaradi političnih smernic stavba preimenovala v Zdržni dom in bila dana v upravljanje Kmetijski zadruzi Vipava. Prostore v njej pa so uporabljali še OŠ Vipava, Kmetijska trgovina in HKS.

Med mladimi na gradbišču ZD je bil tudi g. Lado Fabjan (74 let):

Sam sem pri gradnji sodeloval od začetka do konca in lahko z mirno vestjo trdim, da so Vipavci opravili kar 2/3 celotnega dela na ogromni stavbi z udarniškim delom. Njeno sedanjo podobo je potem urejevala KZ, ki je stavbo tudi uporabljala. Po moji oceni, bi morala sedaj pripadati krajanom KS Vipava.”

“Imel sem 18 let, ko smo vozili kamenje s *tovolacem* iz cerkve sv. Marka na gradbišče ZD. Dali so mi posebno izkaznico, kjer je bilo napisanih 180 ur udarniškega dela. Podpisal jo je takratni vipavski fotograf Mirko Jež. Delali smo ob sobotah in nedeljah, tudi popoldan med tednom. Ko sem leta 1949 odšel k vojakom v Ljubljano, je bila stavba dograjena do I. nadstropja. Gradbeni odbor je dobil tudi nekaj denarja iz Sklada za obnovo. Spominjam se tudi *apnenice* na Nanosu, ki je bila visoka 10 m. Dela je vodil Alojz Srebot, rekli smo mu Himler. Bil je najboljši mojster za to delo daleč naokoli.”

Furman Angel Rehar (76 let) je veliko *fural* s konji in se teh časov tudi spominja:

“Skoraj vsi, ki smo takrat imeli v Vipavi konje, smo vozili material na gradbišče ZD. Jaz sem *fural* kamenje iz vipavskega *prufta* in iz Vrhpolja, iz Bele pa *šuto*. Delali smo ob sobotah in nedeljah. Pomagala je vsa mladina. Vojak Maks Tibor iz

Ime	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
mesec julij	16	10	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
Jonič Ivan	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Furman Alojz	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Ladina Josef	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Fabjan Lado	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11

delovne ure pri dobrosnem delu
v Vipavi 18/4 50

Evidenca opravljenih ur prostovoljnega dela pri ZD Vipava leta 1950.

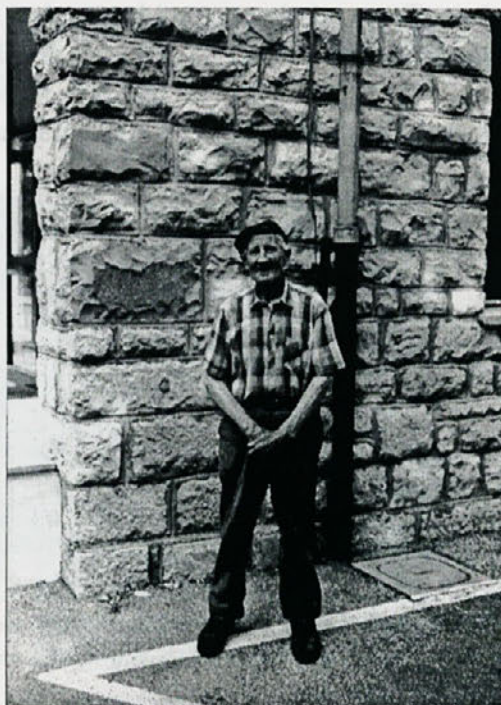
Kot članica AFŽ je na gradbišču pomagala g. Micka Gril (83 let):

“Tudi moj mož Florjan je delal na *apnenci*. Vsak, ki je delal, je imel knjižico z vpisanimi urami, ob svoji hrani in pijači. Tam smo veliko pomagale žene AFŽ. Seveda lažja dela. Spominjam se, da smo stale v vrsti in si podajale opeko ali pa prevažale z lesenimi vozili ali *trugami* na krajše razdalje. Šli smo delat z veseljem, da bomo ustvarili nekaj zase. Ure udarniškega dela niso bile obvezne, so pa bile zaželeni. Če smo se kaj ranili ali odgrnili, smo to razkužili kar z lastnim urinom. Drugega ni bilo.”

Ob zbiranju teh podatkov sem iz takratnih časopisov prebrala, da so na Nanosu v *apnencah* sežgali 20.000 q apna za gradnjo ZD in prodajo in da so kmetje darovali 200 kubičnih metrov lesa. Do 8.12.1948 je bilo opravljenih 21.000 ur prostovoljnega dela. Objavljeno je bilo, da je delovni kolektiv sindikalne podružnice Lipa s prostovoljnim delom napravil vsa okna in vrata in da so pomagali tudi delavci KMETOZE (mladina kmečke obdelovalne zadruga). Na začetku gradnje pa zasledimo tudi vest, da so na gradbišču v Vipavi vedno eni in isti ljudje in da je sploh malo ljudi.

V listu Nova Gorica je bila 28.12.1950 objavljeno, da je Franc Bavčer, predsednik iniciativnega odbora, daroval v materialu 150.000 din. Njegovemu zgledu so sledili še tajnik Jelko Iljič, Milan Poniž in Danilo Žgavec, da je Vinarska zadruga pomagala s prevozi in da so pri gradnji sodelovali tudi delavci žage Nanos. Javno sta bila pohvaljena še Janez Krhne in Angel Trčelj. Naziv udarnika so dobili: brata Ivan in Vinko Poniž ter Jelko Černic, ki je postal udarnik kot 100% invalid. Od leta 1951 dalje ni Vipavca, ki ne bi obiskal stavbe ZD. Posebno kmetje so jo pogosto obiskovali, saj je bil tu dolga leta sedež KZ, pozneje Kmetijskega kombinata. Nekaj časa je nudila streho tudi našim šolarjem, sedaj pa je tu sedež občine Vipava, knjigarna Črtica, HKS ter predstavništvo zavarovalnice. Tako stavba se vedno služi ljudem.

Veliko tistih, ki so jo gradili, ni več med nami. V njeni razburljivi zgodbi lastninjenja niso sodelovali in se niso prijavi v postopek. To je bila dolžnost KS Vipava. Njihove skrbno

Ivan Poniž pred ZD leta 1996. V ozadju njegovo delo s kamnom - zid.

zapisane udarniške ure so le davni spomini na tisti čas. Zato je prav, da smo se jih, čeprav po mnogih letih, spomnili, saj so to stavbo gradili z golimi rokami z velikim zadovoljstvom, da delajo v dobro svojega kraja. Dolžni smo jim vsaj hvaležen spomin.

Zaradi oddaljenosti časa te gradnje so možna tudi majhna odstopanja od podatkov “iz spomina”, zato so zaželeni popravki ali dopolnitve.

Vsem, ki so mi pripovedovali, iskrena hvala.

Magda Rodman

Viri

- 1. Aleksandra Pavšič Milost “Zadružni dom - naš ponos”, Katalog k razstavi o gradnji zadružnih domov po drugi svetovni vojni. Pokrajinski arhiv Nova Gorica 1996*
- 2. List Nova Gorica leto 1948, 1950*

METEORJI IN METEORITI

Meteor je zvezdni utrinek. Po obliki in velikosti so to različna nebesna telesa. Nekateri meteorji se gibljejo vzporedno okrog Sonca, drugi prihajajo k nam iz medzvezdnega prostora in se nazaj spet vračajo. To so takoimenovani **interstelovi meteorji**.

Meteorje vidimo ponoči na nebu kot utrinke, ko prilete v atmosfero naše Zemlje z veliko hitrostjo, okrog 11 do 72 kilometrov na sekundo, se zaradi trenja razžarijo. Na nebu za seboj puščajo svetlo sled in pogosto že v zraku ali pa ob padcu na Zemljo eksplodirajo in se razlete na večje ali manjše kose.

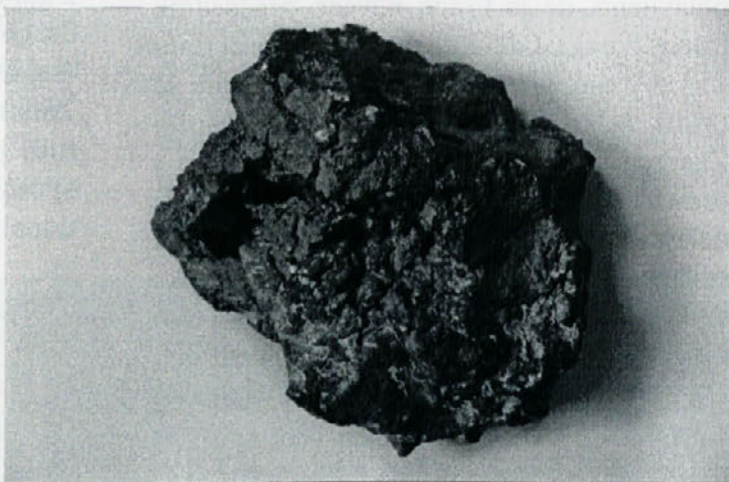
Na Zemonu pod dvorcem, nekaj sto metrov dalje proti severovzhodu, kjer naj bi padal meteorski dež, je bilo najti v zemlji večje število takih kosov "žlindre".

niklja, grafita in drugih primesi. Masa teh meteorjev je od nekaj gramov do več ton.

Ko prilete meteorji na Zemljo, jih imenujemo **meteoriti** ali **aeroboliti**. Za strokovnjake so važen vir preučevanja, da lahko ugotovijo kemično in mineralno sestavo drugih vsemirskih teles našega osončja in notranjosti naše zemlje.

Pod Zemonom sem na severovzhodni strani pod dvorcem našel v zemlji več kosov "žlindre", ki je bila v globini do pol metra. Prvotno sem sklepal, da so tod topili železovo rudo. Pokazalo pa se je nasprotno, da v bližini ni železove rude in da so kosi "žlindre" razsejani naokrog v večjih in manjših razdaljah, kar dokazuje, da tu niso topili rude. Med kosi "žlindre" je zemlja in druge primesi, kar tudi zavrača misel, da bi tu topili rudo. Zato menim, da gre za **meteorski dež**.

V Sanaboru na zaselku Plavž so v preteklosti tudi našli kose žlindre, dokaz, da so tam topili železovo rudo. Tako je tudi nastalo ime zaselka Plavž.

Na posnetku je še en večji kos "žlindre", domnevno izvira iz daljne preteklosti.

S takimi najdbami spoznamo, da ne vemo marsičesa, kar se je nekoč dogajalo pri nas in po svetu. Ob tem lahko s še večjim zanimanjem zremo v nebo in sledimo nenavadnim pojavom, ki se dogajajo v vesolju.

Franc Cerovšek

ANTON JEŽ

10. del

VRAČANJE IZ INTERNACIJE DOMOV - S POSTANKOMA V PRAGI IN V MAUTHAUSNU.

V Pragi je bilo ob mojem prihodu veselo razpoloženje nad včerajšnjo zmago in doseženo svobodo. Od vsepovsod so se čuli vzkliki ruskim osvoboditeljem. Iz vseh smeri so doneli zvoki čeških godb. Po pločnikih so ležali ostriženi lasje, neljubi spomin na mnoge meščanke, ki so se družile in simpatizirale z Nemci.

Napotil sem se na Jedličkov ustav, v mladinsko invalidsko ustanovo. Tu je bil vodja Fran Cimpa, s katerim sem se seznanil v ujetništvu. Prijateljsko me je povabil, da se ob povratku domov oglasim pri njem. Vabilo sem izkoristil in ga obiskal. V veselem razpoloženju ob dočakanji svobodi (na katero smo upali s strahom, saj nismo bili prepričani, da jo bomo dočakali), me je sprejel in povabil na kosilo s tako opevanimi češkimi knedlički. Zelo so se mi prilegli, saj so bili moja prva normalna hrana, odkar sem bil zaradi aretacije odsoten od doma. Svetoval mi je, naj se nekaj dni odpočijem v Pragi, da bom potem lažje nadaljeval pot proti domu. V neki ustanovi mi je preskrbel sobo s kopalnico in redno prehrano. Zelo sem mu bil hvaležen za njegovo gostoljubje, saj sem bil počitka zelo potreben. Dobra postelja, kopel in redna prehrana so mi vračali telesno moč in dajali upanje na srečno vrnitev med svoje domače, po katerih sem zelo hrepenel.

Po petih dneh počitka v Pragi se nas je zbralo nekaj Slovencev in z vlakom smo se odpeljali v smeri proti domu. Vendar je bilo srečne vožnje kmalu konec. Pod večer smo se pripeljali do kraja, kjer je bila proga zaradi bombardiranja uničena. Pot do naslednjega mesta Gmünd pa je bila dolga. V skupini nas je bilo dvanajst. Noč nas je prisilila, da smo se ustavili na večji kmetiji, kjer so nas lepo sprejeli in tudi za silo pogostili. Gospodar nam je na velikem seniku pripravil ležišča, kjer smo se dobro naspali. Zjutraj nas je pričakal pred senikom in nam voščil dobro jutro. Povedal nam je, da nima konjske vprege, da pa nas bo

Anton Jež na delovnem mestu v sprejemni pisarni kmalu po vrnitvi iz internacije (okoli leta 1946)

rad pospremil in popeljal do avstrijske meje s svojo volovsko vprego. Razveselili smo se dobrodušne ponudbe, zmetali prtljago na voz, na katerega smo se slabotnejši tudi posedli. Do avstrijske meje smo se cijazili, oziroma nekateri tudi pešačili, dobri dve uri in pol. Tik pred mestom pa nam je uslužni voznik povedal, da je njegove vožnje konec, ker je Gmünd na avstrijski strani in nas do tja ne more peljati. Možu smo se zahvalili, on pa je bil zadovoljen, da nam je vsaj malo olajšal potovanje. Zaželel nam je srečno nadaljevanje poti.

Pot nas je vodila mimo železniške postaje. Na širokem tirnem prostoru je bila velika lijakasta jama, globoka kakšnih deset metrov. V sredi jame je stala pokonci železniška lokomotiva, zapičena v tla, kot steklenica za pivo. Pogled na razdejano postajo je bil grozljiv. V mestu je mrgolelo ruskih vojakov, civilistov, beguncev in osvobojenih ujetnikov. Dogovorili smo se, da se razidemo po mestu in pogledamo, kje bi dobili kaj za pod zob, in da se zberemo na istem kraju, kjer smo se razšli. Med stikanjem za hrano smo izvedeli, da je postavljena velika vojaška kuhinja, kjer nudijo hrano prehodni množici. Okrog druge ure smo bili že zopet

vsi zbrani pri kuhinji. Ko smo se podprli, smo odšli iskat prenočišče. Znašli smo se pred ruskim poveljstvom. Bili smo iznajdljivi. Zapeli smo vse naše slovenske bojne pesmi, ki so nam prišle na um. Ruski vojaki so nas z veseljem poslušali. Naše petje je privabilo tudi poveljnika ruske enote. Zanimalo ga je, kdo smo. Povedali smo mu, da smo Slovenci-Jugoslovani. Na naših kapah je opazil našo zastavo. Poprosili smo ga za prenočitev. Ni pomišljal, kaj mu je storiti, takoj se je odločil. Veselo nas je povabil. Podporočniku je ukazal, naj nas namesti po bližnjih hišah. Izgovorov lastnikov hiš, da nimajo prostora, naj ne poslušajo. Če ne gre drugače, morajo odstopiti zakonske postelje, kar se je v resnici tudi zgodilo. To noč smo sijajno prespali na gosposkih posteljah.

Preden smo se zvečer poslovili od tega odločnega poveljnika, smo ga prosili za rusko zastavo. Ker nismo vedeli, kako se po rusko imenuje zastava, smo uporabili izraz *barjak*. Poveljnik ni razumel, kaj želimo in se je šele po večkratnem poudarku srbske besede *barjak* domislil, in vzkliknil *krasnij flag*, in pokazal na kapo enega od naših fantov, na slovensko znamenje. Preskrbel nam je zaproseno in tudi dva voznika s parom konj in diro na gumijastih kolesih, ki nas bodo naslednje jutro odpeljali v Mauthausen.

Zjutraj smo pred odhodom zapeli še nekaj pesmi in se poslovili od dobro razpoloženih ruskih vojakov. Bilo je lepo spomladansko sončno vreme. Vožnja ni bila dolgočasna, saj smo se na vzmetenem vozu (diri) dobro počutili. Vendar se je cesta proti Mauthausnu vlekla. Vozniku in njegovemu spremljevalcu pa se je zdela še daljša. Hotela sta se še pred nočjo vrniti domov, česar pa jima nismo dovolili. Ni jima bilo lahko ubogati našega ukaza, kar je bilo za Nemca razumljivo. Ob sončnem zahodu smo se ustavili v samotnem kraju, na velikem gospodarskem posestvu, kjer so se ukvarjali predvsem z lesno trgovino. Na obširnem dvorišču so ležali razni obrabljeni poljedelski stroji in tudi neuporabni avtomobili.

Konja sta bila potrebna počitka, saj smo se med potjo ustavili le za dobre pol ure, da sta konja dobila malo sena in vode. Po gospodarju

smo ocenili, da smo na trdnem posestvu. Pri sprejemu ni kazal nobene antipatije do nas. Ukazal je celo, naj nam pripravijo večerjo, kar nam je ustrezalo, saj smo bili od prejšnjega opoldanskega obroka brez hrane. Po večerji nam je hlapec pokazal prenočišče. Bilo je več prostorov, ki smo jih pregledali, vrata v enega pa so bila zaklenjena. Zahtevali smo, da jih odpre, pa se je izgovarjal, da je tisti prostor za gozdne delavce. Zdelo se nam je sumljivo, zato smo ponovno zahtevali, da nam prostor odpre. Ko je uvidel, da vztrajamo, je šel po ključ in odklenil vrata. Zagledali smo dva krepka civilista, na katerih se je videlo, da se jima med vojno ni godilo slabo. Bila sta gotovo dva bivša oficirja, ki sta se skrivala pred rusko oblastjo. Zelo sta bila preplašena, ko sta nas zagledala. Kraj nam ni bil poznan; tudi Rusov ni bilo v bližini, zato nam ni kazalo nič drugega, kot da smo ju pustili pri miru. Ta epizoda naj bi nakazovala, kako in zakaj so mnogi, težko obremenjeni, ušli zasluženi kazni.

Preden smo se odpravili k počitku, sem tovariše opozoril na željo voznika, da bi se rad vrnil domov z vprego še pred nočjo. Bil sem trdno prepričan, da bo ponoči poizkusil zbežati, s čemer bi si prihranil pet do šest ur vožnje do Mauthausna. Še pred nočjo sem napravil načrt, kako bom preprečil pobeg. Kot sem že omenil, je bilo blizu izhoda več neuporabnih avtomobilov. Med njimi je bilo tudi še dobro ohranjena karoserija osebnega avtomobila brez sedežev, kot nalašč za namestitev dveh ležišč. V bližini je bilo dovolj slame. Stari avto je bil na takem položaju, da sva s tovarišem, ki je šel z menoj, neopazno nanosila slame in si uredila udobni ležišči. Tovariš je trdno zaspal, jaz pa zaradi skrbi, da ne bi kaj preslišal ali spregledal, sploh nisem mogel zaspati.

Okrog druge ure ponoči sem zaslišal rahle glasove iz smeri, kjer naj bi v hlevu prenočila voznika z vozom in konjema. Skočil sem pokonci in prebudil tovariše, ki so še pravočasno pritekli, da nista voznika mogla ulti. Ukazali smo jima, naj dasta sebi in konjema še tri ure počitka, da lahko brez skrbi zaspita, ker jima bomo čas za odhod v Mauthausen še pravočasno sporočili. Pripomnili smo, da jima je bilo ukazano, da nas do tja pripeljeta. Na našo zahtevo sta konja

odvedla nazaj v hlev in nista več mislila na pobeg, saj sta vedela, da pazimo nanju. Okrog pol šeste ure zjutraj smo se odpeljali, okoli trinajste smo bili že v (bivšem) koncentracijskem taborišču Mauthausen, kjer smo se poslovili od naših dveh nergavih prevoznikov.

Ko smo bili še na poti proti zloglasnemu taborišču, smo videli težak buldožer, ki je izkopal dva metra širok in globok jarek za množični grob ubogih sestradanih in onemoglih žrtev Hitlerjevega nacizma. V taborišču je delovala ameriška uprava. Takoj po prihodu so nas oprašili z razkuževalnim prahom in nas razmestili na ležišča. Tu smo se srečali s pisateljem Prežihovim Vorancem in dr. Čelesnikom, ki je sodeloval v zdravniškem zboru. Predhodna večja skupina naših bivših jetnikov se je, navkljub svarilu dr. Čelesnika, odločila oditi na svojo odgovornost peš proti domu. Tudi mene je mamila želja, da bi odšel s to skupino. Vendar mi je dr. Čelesnik odsvetoval potovanje. Do kam naj bi sploh prišel z mojimi nemogočimi nogami in po tako tvegani poti. Imel je prav. Čez kakšnih osem dni je bil formiran transport proti Dunaju. Skupaj s še enim Slovencem, ki pa ni bil v našem taborišču, sva se mu priključila.

Na Dunaju so bili vsi mostovi čez Donavo porušeni, razen enega. Ko smo prišli čezenj, mi je padla v oči Rusinja na vzvišenem podstavku sredi velikega križišča, kjer je suvereno usmerjala promet. Prizor me je prevzel in navdušil. Nemški naduteži so pač lahko ugotovili, da je še kdo drug na tem svetu, ki jih obvlada in jih usmerja, navkljub njihovi miselnosti: "Deutschland über alles - Nemčija čez vse!"

Dva dni sva s tovarišem tavalala po mestu in čakala na transport proti jugu. Bila sva tudi v Dunajskem Novem mestu, kjer so naju Rusi povabili v svojo kuhinjo in naju pošteno nasitili. Dobila sva tudi kruha za na pot. Šele tretji dan je odpeljal vlak proti jugu. Med potjo sem opazoval grozovita razdejanja železniških postaj in okolice. Na obširni postaji v Grazu je bil tir očiščen le toliko, da je vlak lahko počasi peljal skozi razmetane vagone in prevrnjene lokomotive. V Mariboru smo morali vsi interniranci izstopiti. Na postaji

smo dobili nekaj hrane, nato pa so nas odvedli na Tezno, kjer smo prespali. Naslednji dan smo imeli zdravniški pregled. Dobili smo tudi potrdilo, s katerim smo lahko nadaljevali pot proti domu. Od Maribora dalje ni bilo več razdejanih postaj. Opazoval sem lepoto naše zemlje in si glede na tolika razdejanja, ki sem jih videl med potjo v domovino, mislil, da sem v raj!

Ker smo bili že v taborišču Rabstein obveščeni, da je bilo predmestje Trnovo v Ljubljani bombardirano, sem se bal, kaj je z družino in hišo, ker od doma nisem imel nobenih vesti. Z velikim strahom sem se bližal domu. Bila je že tema, ko sem stopil v našo ulico, od koder sem videl obrise naše domačije. Prišel sem domov. Vhodna vrata so bila zaprta. Nobena luč v hiši ni bila prižgana, nobenega glasu nisem slišal. V strahu, da se družini med bombardiranjem ni kaj hudega zgodilo, sem odšel k oknu spalnice in potrkal. Okno je odprl sin Janez in ko me je zagledal, je veselo zaklical: "Mama, oče je prišel!" Vsi so prihтели k oknu, eden pa je šel odpirat vhodna vrata. V tistem veselem razpoloženju in razburjenju pa niso našli ključa. Zato sem se z njihovo pomočjo povzpел do dvignjenega okna v visokem pritličju in zlezal v sobo. V nepopisnem veselju, do solz ganjeni, smo se objemali in pozdravljali. Povedal sem jim, s kakšnim strahom sem se bližal domu, ker nisem vedel, če hiša še stoji in kaj je z mojo družino. Premišljeval sem - ste živi? Ko sem v temi opazil obrise hiše, se mi je zbudilo upanje, da bo vendar vse v redu.

Razlagali so mi, da je bomba eksplodirala v obcestnem jarku za hišo. Ob eksploziji je zračni pritisk zdrobil vse šipe na stavbi, zunanje na oknih in notranje na vratih. Malega Bogdana je mama na podu zaklonila s svojim telesom, Janez in Andrej pa sta skočila pod masivno kuhinjsko mizo. Povedali so mi tudi, da se je hčerka Anica srečno vrnila iz partizanov. Razgovor se je zavlekel pozno v noč. Mnogo smo si imeli povedati o težko prestani vojni, vendar pa nadvse srečni, da se je hčerka vrnila domov. O usodi sina Antona nismo vedeli ničesar. Iz Dachaua se je vrnil šele čez mesec dni po mojem prihodu. Nestrpno smo ga pričakovali. Ob njegovi vrnitvi pa je bilo naše veselje popolno. Za našo

družino se je vse dobro končalo. K sreči ni letalski napad hiši prizadejal večje škode, saj so bila poškodovana le okna in vrata. Ta, edini ameriški letalski bombni napad na Ljubljano, je bil namenjen nemškemu vojaškemu štabu nasproti Srednje tehnične šole na Mirju. Vendar so letalci zgrešili cilj in so bombe padale na Trnovo. Toda glavno je bilo, da se je družina zopet zbrala. Zavedali smo se težkih vojnih dni in opustošene in prizadete domovine. Ni bilo časa za počitek, nastopil je čas resnega dela. Vsak je po svojih sposobnostih posvetil vse umske in fizične moči za obnovo.

Na delovnem mestu v Zavodu za rehabilitacijo leta 1960, po že redni upokojitvi kot honorarni delavec.

MOJA DRUŽINA

V starosti 28 let sem se poročil s hčerko poznane vipavske družine kovaškega in podkovskega mojstra ter priznanega "domačega živinozdravnika" - samouka Jožeta

Anton Jež s hčerko Anico in sinovi (od leve proti desni) Janezom, Andrejem, Bogdanom in Antonom (sedi), leta 1981.

Ščeka. Z ženo sva, oba vzgajana v številni družini, dobila pouk za uravnotežen razvoj, kar nama je bila trdna osnova za ustanovitev zdravega, posrečenega, skladnega družinskega razmerja. Šola in okolje sta nama privzgojila narodno zavest. Kot begunca sva našla začasno zatočišče pri moji materi Mariji, bratu dr. Francetu in sestrah Rozki in Tončki v Ljubljani. Kmalu po poroki pa sva si poiskala lastno stanovanje v Ljubljani.

Oba sva se zavedala, da moja začetniška plača manualnega delavca ne bo zadoščala za kako razkošno življenje, ampak se bo potrebno prilagoditi danim razmeram. Z rastjo družine so rasle tudi skrbi. Najina skupna želja je bila gradnja lastnega doma. Ta želja se nama je začela izpolnjevati leta 1929. Zgradila sva dvostanovanjsko hišo v upanju, da bova eno stanovanje oddajala v najem, kar nama bi skupaj z najinimi skromnimi prihranki pomagalo odplačevati najeto posojilo.

Z veseljem smo se vselili v lasten dom. Z odplačevanjem pa so nastopile težave. Prišla so težka leta gospodarske krize. Kmalu po vselitvi so se najemnine znatno znižale, saj je kupna moč prebivalstva padla. Druga večja težava pa je bila v tem, da sem v službi dobival v času gospodarske krize samo polovico mesečnih prejemkov. Zaradi premajhnih dotacij iz državnega proračuna smo delali le polovico dni v tednu. To je trajalo 3 leta. Med tem časom sva si morala denar za odplačilo kredita izposojati pri sorodnikih in prijateljih. Bili so res težki časi, časi hudih omejitev.

*Anica Jež, rojena Šček (*1895 +1966), gospodinja na domu s 5 otroki leta 1954.*

Šolanje petih otrok ni bila majhna skrb. Z ženo sva se rada žrtvovala za vzgojo. Imela pa sva tudi veliko zadoščenje, saj ni bilo treba nikogar od otrok priganjati k učenju. Nasprotno! Še zlasti sina Janeza, tretjerojenca, študenta medicine sem tudi ponoči, že v jutranjih urah večkrat opozarjal, naj neha z učenjem, saj je čas za spanje in počitek. Po vojni se je vpisal na medicinsko fakulteto, jo dokončal in se zaposlil v Zdravstvenem domu na Viču (v Ljubljani). Leta 1966 je odšel na "proti-alkoholno" specializacijo na Švedsko, v Stockholm. Tam je verificiral svojo doktorsko diplomu in opravil izpit iz psihiatrije. Leta 1973 je že predstojnik dveh oddelkov (od sedmih) na Marija Kliniken, klinike za zdravljenje alkoholizma in narkomanije v Skandinaviji. Štiri leta dela nato v socialnem skrbstvu kot specialist, tako imenovani socialni zdravnik. Leta 1977 postane predstojnik celotne Marija klinike, ki jo skupaj z marljivimi mladimi švedskimi sodelavci potegne iz razsula in ji ob večletnem napornem strokovnem in organizacijskem delu pribori mesto v sklopu Karolinske bolnice, se pravi univerzitetne ustanove najvišje stopnje. Trenutno (1981 leta, op. A.J.) je torej šef Marija klinike, zdravstvene ustanove s 120 posteljami in 130.000 obiski letno v ambulantnem zdravljenju. Kot strokovnjak na svojem področju deluje tudi kot stalen sodni izvedenec in svetovalc na sodišču.

Hčerka Anica, prvorojenka (1923) je spomladi leta 1942, tik pred zaključkom šolanja na

Anton Jež, star 70 let, z ženo Anico ter snaho Nedo na Krvavcu leta 1961.

učiteljišču, morala pobegniti na osvobojeno ozemlje pred italijansko policijo, ki ji je sledila in delala hišne preiskave. Najprej v brigadi, kasneje zaradi zdravstvenih težav v zaledju, kot učiteljica, se je po treh letih srečno vrnila domov. Ustanavljala in gradila je "Otroško varstveno ustanovo" v Trnovem, ki jo je vodila do upokojitve.

Drugorojeni sin Anton se je po vrnitvi iz internacije v Dachau vpisal na Fakulteto za strojništvo Ljubljanske univerze, diplomiral in se zaposlil kot strojni inženir. Sprva je delal

Na Rakitni leta 1971

na razvoju in serijski proizvodnji invalidskih vozil, kasneje na razvoju namakalnih mobilnih sistemov in kmetijskih strojev. Šele leta 1959 se je prezaposlil in dobil službo v projektivni organizaciji, ki je ustrezala njegovi diplomski specializaciji, to je energetskega strojništva. Kot projektant je sodeloval pri snovanju projektov toplarn, industrijskih kotlarn, kasneje tudi v inženiringu za projektiranje in gradnjo raznih proizvodnih tovarniških naprav. Sedaj pa že nekaj mesecev uživa zasluženi pokoj. Četrty otrok, sin Andrej se je izučil za gredbenega tehnik. Nekaj časa je bil zaposlen na Elektrarni Fala na Dravi, potem pa kot glavni tehnik pri podjetju Tehnogradnje v Mariboru. Sodeloval je pri gradnjah vseh vodnih pregrad in hidrocentral na Dravi, v mostogradnji in gradnji zahtevnih cestnih objektov po Sloveniji in po Jugoslaviji. Medtem se je namreč mariborsko podjetje združilo z ljubljanskim Gradisom.

Opravlja odgovorne vodilne posle. Ravno, ko to pišem, se je oglasil pri meni in se mi opravičil, zakaj ga toliko časa ni bilo. Pred dnevi se je namreč šele vrnil iz Iraka, kjer gradijo zelo dolg most čez reko Tigris. Običajno mi je pisal iz tujine, iz krajev, kjer se je mudil po svojih službenih poslih. Sedaj pa zaradi vojnega stanja pošta ne deluje.

Zaključil bom z najmlajšim sinom Bogdanom, ki pa je tudi že v zrelih letih. Nekaj časa je kot začetnik, strojni tehnik, risal v konstrukcijskem biroju v Litostroju. Po UNICEF liniji je bil poslan v Tunis kot organizator strojne servisne postaje na velikem agrarnem posestvu. Po dvoletnem uspešnem usposabljanju tamkajšnjih serviserjev se je vrnil v Ljubljano. Zaposlil se je v Komunalnem podjetju Ljubljana. Sedaj je direktor podjetja. Ves je predan strelskemu športu. Pred leti je bil državni prvak v svoji

Proslava ob odkritju spomenika Dragu Bajcu leta 1978. Od leve proti desni: svak Jože Šček, kovač v Ljubljani, takrat že v pokojju; ob njem sedaj že pokojna Sava Nardin, učiteljica na osnovni šoli v Vipavi, in Anton Jež, star 87 let.

disciplini. Tudi na mednarodnih tekmovanjih v inozemstvu se je dobro plasiral kot član državne reprezentance. Še vedno je aktiven član strelske družine. Kot dober strelec pa je tudi nevaren krimski divjadi, saj je uplenil (na žalost! op. A.J.) poleg divjih rac, zajcev, fazanov, srnjadi, gamsov, jelenov, košut in divjih prašičev tudi postavnega medveda.

Vsi moji otroci so sedaj že odrasli, in so nama, moji pokojni ženi in materi Anici in meni, njihovemu očetu, hvaležni za vse, kar sva jima na njihovi poti odraščanja, vzgoje in šolanja z velikim samoodpovedovanjem ponudila v njihov dobrobit. Mati, moja žena Anica je kot sveča nesebično izgorevala za njihovo rast in napredek. V letu 1966 smo jo v veliki žalosti pokopali. Zaželeli smo ji miren počitek v naši slovenski zemlji, ki nas jo je tako vztrajno učila ljubiti.

Vipavska trgatev - motiv s trgačem in trgačico; lesena vaza; lep spominek, ki ga je Anton Jež izdelal za sina dr. Janeza Ježa na Švedskem.

ZAKLJUČEK

Drage učenke in učenci, spoštovani učiteljski zbor Osnovne šole Drago Bajc v Vipavi.

Oproščam se za razmeroma dolgo zamudo. Razni zadržki so me omejevali pri izpolnitvi moje obljube. Ko sem začel pisati o mojem šolanju, sem nehote zašel v takratne socialne razmere. Pa se mi je porodila misel, da bi morda le bilo dobro povedati vam kaj več o

tistih težkih časih. Naj se potrdi resnica, ki sem jo zapisal v uvodu, da ste rojeni v boljšem času, kot je bil čas moje mladosti. Moje trdo življenje ni bil osamljen primer. Ni mi bilo treba iskati snovi za spis. Zato sem, vsaj upam tako, razumljivo opisal svoja doživetja na težki življenjski poti, predvsem v mladosti, podobni mnogim usodam takratnih kmečkih otrok iz

socialno podrejenih slojev, iz ubogih, skromnih, pa številčnih dninarskih družin. Moje življenje je bilo vse prej kot rožnato. Vendar nisem nikoli dvomil nad tem, da pošteno delo in vztrajnost rodijo sadove. Vztrajna volja je meni in moji družini podarila uspehe. Zato vam svetujem: Ne popustite v težkih trenutkih! Učenje je vaša sedanja dolžnost in prilika, da si boste ustvarili lažjo prihodnost. Kot na začetku, vam ponovno želim zdravja in sreče v bodočem življenju.

Lep pozdrav vsem, tudi učiteljskemu zboru.

V Ljubljani, 30. maja 1981.

"Pa sem ga, vraga! Na dva kosa...! Kot Krjavelj!" Anton Jež pripoveduje ob svoji 90-letnici. Hči Anica in vnučka Katja se zabavata skupaj z "nevidnim avditorijem" - okrog 30 sorodnikov in članov družine; v lokalu Pri Urški januarja leta 1981.

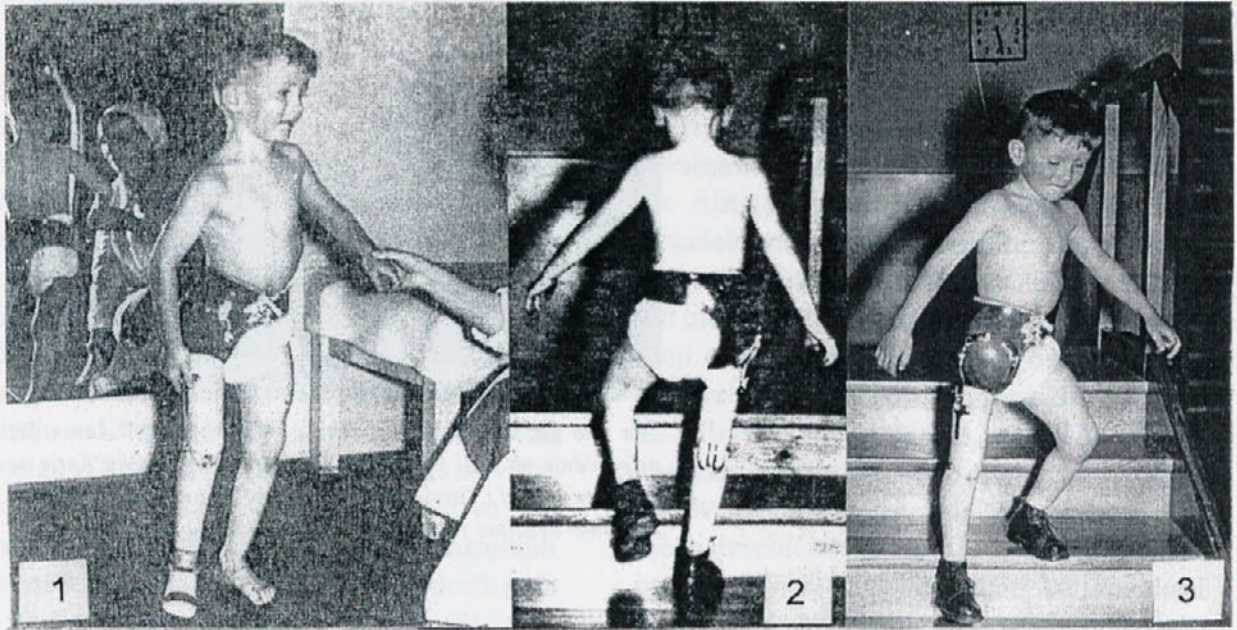
Dodatek: Uspešna izvedba ortopedskega pripomočka

Iz mojega pripovedovanja ste spoznali, da sem največ časa svojega življenja delal v humanitarni ustanovi, katere namen je bil pomagati telesno prizadetemu človeku. V večini so bili to vojni invalidi iz obeh svetovnih vojn, sledijo pa jim civilni invalidi s prirojenimi okvarami ali posledicami poškodb ob delovnih in prometnih nesrečah. Potrebno je bilo izdelati vrsto različnih ortopedskih pripomočkov, za funkcionalno nadomestitev izgubljenega uda ali za razbremenjevanje prizadetih telesnih delov. Opisal bom zadovoljivo izvajani primer ortopedske oskrbe z ustrezno izdelanimi pripomočki in vzporedno aktivno rehabilitacijo, usposabljanjem za učinkovito uporabo umetnega uda. Operacija opremljanja in usposabljanja je trajala nekaj let. Rezultat pa je bil presenetljiv.

Prikazani primer uspešne rešitve oskrbe mladega invalida, dečka s prirojeno okvaro, je le eden od mnogih posegov s srečnim zaključkom. Je pionirski uspeh slovenske ortopedije in funkcionalne rehabilitacije, ki sta otroku, rojenemu brez noge omogočili popolno naravno gibanje in odraščanje v normalno razvitega odraslega fanta. Je tudi plod trdne volje do dela peščice zaslužnih Vipavcev, kot smo bili pionirji v tej humani panogi: moj pokojni brat pravnik dr. Franjo Jež, ki je pripravil v Beogradu invalidsko

zakonodajo; zdravnik dr. Anton Breclj, ki je bil med ustanovitelji Ortopedskih delavnic v Ljubljani; njegov sin dr. Bogdan Breclj, zdravnik ortoped, ki je bil med drugim tudi idejni pobudnik in soustanovitelj Republiškega zavoda za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani, jaz - Anton Jež, višji ortopedski tehnik, dolgoletni tehnični vodja Ortopedskih delavnic oziroma Podjetja Soča, ter z nami tudi zaslužna velika skupina prizadevnih delavcev s področja medicine in ortopedije, zdravnikov ortopedov, fizioterapevtov, delavcev specialistov v ortopedski proizvodnji in proizvodnji invalidskih vozil ter drugih pomožnih sredstev in naprav za usposabljanje in funkcionalne življenjske potrebe invalidov. Ni jim-nam bilo žal vloženih naporov za napredek stroke, saj so-smo dobili zadoščenje za svoje humano delo v lajšanju elementarnih težav prizadetih in njihovi iskreni zahvali za dano pomoč.

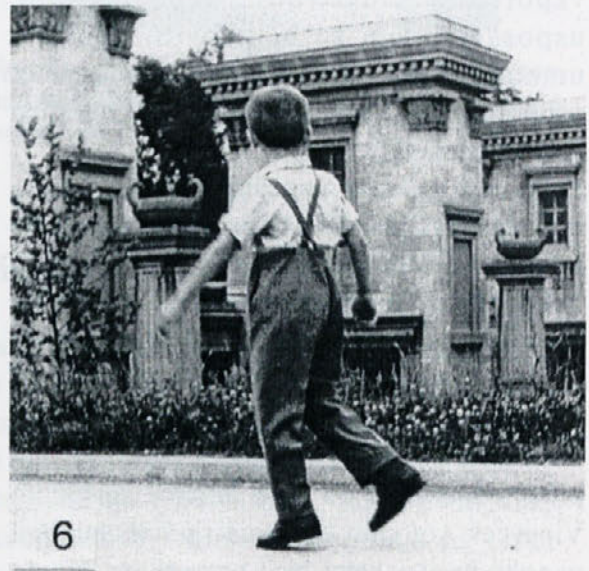
Slike prikazujejo dečka, rojenega s telesno okvaro - brez desne noge. Pri amputiranih invalidih ostane običajno še del noge, tako imenovani krn. Le prav pri redkih vojnih invalidih obeh vojn so kirurgi odstranili celo nogo, od kolka do pete. Za take invalide je bilo potrebno izdelati sedežne košarice s kolčnim sklepom. Te vrste proteze so za izdelavo, kot tudi za kasnejšo uporabo zato

zahtevale poseben tehnološki in rehabilitacijski proces. Še mnogo težje pa je bilo izdelati tako protezo otroku, ker je bilo potrebno misliti na otrokovo rast, na njegov pravi telesni razvoj, na priučitev na hojo brez pomožnih palic ali bergel.

Mati in oče sta pripeljala otroka k nam, ko mu je bilo komaj 2 leti. Velika želja obeh staršev je bila, da bi fantka usposobili za hojo. Naša dolžnost pa je bila, da poskusimo otroku pomagati kolikor je v naših močeh.

Naloga ni bila lahka. Vendar smo se lotili dela v upanju, da bomo otroku le nekako pomagali. Dečku smo odvzeli mavčni negativ sedežnega-kolčnega predela in potrebne višinske mere. Na podlagi mavčnega odlitka in odvzetih mer sem začel razmišljati, kakšna naj bi bila proteza za dve leti starega otroka. Predpostavil

sem dva bistvena pogoja: proteza mora biti čim lažja, z možnostjo pogostega podaljševanja zaradi rasti, da obvarujemo hrbtenico pred izkrivljenjem.

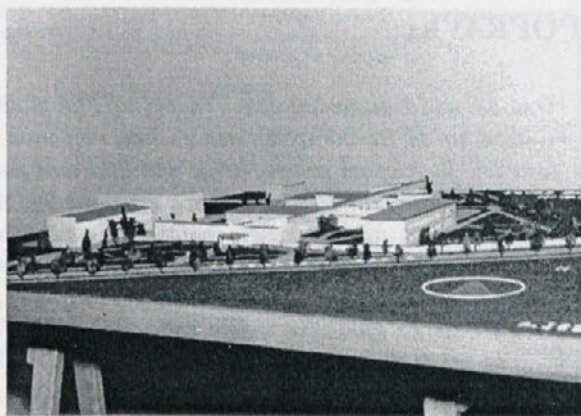
Z začasnimi improviziranimi protezami smo si pomagali toliko časa, da je deček telesno in umsko dorasel. Šele potem, v šestem letu starosti, smo mu lahko izdelali pravo protezo z vsemi elementi – pregibi v stopalu, gleženjskim sklepom, s kolenskim pregibom, s potrebno zaporo za omejitev pregiba v kolenu in končno s kolčnim sklepom, s katerim se pritrdi cela nožna proteza na sedežno košarico, ki je ustrezno povezana oziroma prilagojena telesu. Golenski in stegenski del proteze z vgrajeno možnostjo podaljševanja pa morata biti izdelana v čim lažji izvedbi, navkljub sicer vgrajenim metalnim delom za podaljševanje. Treba je doseči čim manjšo težo.

Slika 1 kaže dečka, ki mu fizioterapevtka Majda Kobal, dipl. ing. v Zavodu za rehabilitacijo pomaga pri prvih korakih. Dobiva pouk, kako ravnati s protezo in njenimi zaporami pri hoji in sedenju. Na drugi in tretji sliki (2 + 3) se pacient dviga in spušča po vadbenih stopnicah v dvorani šole za hojo, že brez opore. Hodi varno in povsem samostojno. Na četrti (4) sliki poučujem, kako naj pri hoji uporablja zaporo kolenskega sklepa, na peti in šesti sliki (5 + 6) pa naš Janezek že veselo in po moško korači ob veliki zapornici na Ljubljani. Prikazana je lahkotna, poskočna hoja z odprto zaporo v kolenu, ko je spodnji del – golen sproščena in med hojo skupaj s

Avtor fotografij v dodatku je Franc Kristan - Andrej

stopalom prosto niha, pa vendar normalno podpira celo telo, ko prenese fant težo na desno nogo – protezo. To je 100 % dosežek ortopedske tehnike. Kar pa ni očitno s slik je dejstvo, da je Janezkova proteza "rasla" z njim. Potrebno jo je bilo le podaljševati.

Na spodnji sliki je maketa za nov Zavod za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani (današnji Institut Republike Slovenije za rehabilitacijo;

Maketa Zavoda za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani. Izdelal A. Jež. Zavod v gradnji leta 1956.

op. A.J.), kjer bodo priključeni tudi objekti za Ortopedsko podjetje Soča. Izdelal sem zasnovano proizvodnega objekta za ortopedijo, kar so uporabili arhitekti pri projektiranju. Na osnovi njihovih načrtov smo kasneje izdelali tudi maketo celotnega Zavoda za rehabilitacijo v Ljubljani, ki jo prikazuje slika. To je moje prvo delo po upokojitvi. Kasneje sem sodeloval še pri snovanju rehabilitacijskega centra Ortopedskega podjetja Slavuj v republiki Makedoniji.

Konec

Anton Jež, l.r.

Ob koncu objavljene življenjske izpovedi g. Antona Ježa

Tako smo pripeljali do konca bogato življenjsko izpoved pok. Antona Ježa, našega rojaka. Prvi del je bil objavljen oktobra 2001 v 58. številki Vipavskega glasa, deseti in zadnji pa v tej številki. Vseskozi je odlomke za objavo pripravljala njegov sin Anton Jež, ki živi v Ljubljani. Z njegovo pomočjo smo lahko pripoved opremili z zanimivimi fotografijami iz družinskega albuma, ki jih je g. Anton za to priliko izbral in obnovil. Vse očetove vojaške

skice je tudi tehnično izpopolnil. Za odlično in korektno sodelovanje se mu na tem mestu zahvaljujem. Enako gre moja zahvala tudi neutrudnim in zvestim sodelavcem - urednici ge. Gizeli Furlanovi, in lektorici ge. Bredi Butinarjevi ter Tomažu Furlanu.

Vsi navedeni z menoj vred smo skrbeli, da je bila življenjska zgodba g. Ježa v desetih številkah Vipavskega glasa redno objavljena. Po objavi prvega dela sem se resno spraševala,

če bomo še tako dolgo izdajali Vipavski glas, da bo lahko zgodba izšla v celoti. To je bil tudi najdaljši objavljeni tekst v nadaljevanjih vse od prve številke dalje. Avtor zapisa se je vedno čutil Vipavca in se je v Vipavo rad vračal, saj je bila tudi njegova družica doma iz Vipave. Prav je in spodobi se, da smo njegove spomine objavili prav v našem glasilu.

Naši bralci so v tem zadnjem delu lahko

prebrali in videli, kakšne ortopedske pripomočke je izdeloval naš rojak Anton Jež, ki za svoje znanje in vestno delo na tem področju ni nikoli prejel nobenega priznanja, pa tudi v nobenem leksikonu ne najdemo njegovega imena.

Če bi bil danes še živ, bi bil gotovo vesel te objave. Naj mu bo ta zapis le skromna oddolžitev za njegovo plemenito delo in življenje.

Magda Rodman

POPRAVKI

- VG št. 58, str.33, na sredini strani: (napačno) Mauthausen - (pravilno) Rabstein.

- VG št. 58, str. 34, (dodati spodaj vrstice): Imel sem brata Franceta, ki je bil deležen olajšav, da mu ni bilo treba ponavljati razredov. To sklepam po tem, ker je učiteljski zbor, posebno pa njegov veroučitelj dr. Janez Gnidovec (poznejši škof v Skopju), (priključiti besedilu - stavku, glej naslednjo stran 35) pritiskal na starše, da "dajo fanta naprej študirat".

- VG št. 58, str. 36, odvzeti prvi dve vrstici, ki se ponavljata.

- VG št. 58, str. 36, 11-ta vrstica, šteta od spodaj: (napačno) kot je bila njegova. - (pravilno) - kot so bila njegova.

- VG št. 58, str. 37, na sredini strani: (napačno) travnike v podguri in klajnikih - (pravilno) travnike v Podguri in Klajnikih.

- VG št. 65, str. 10, (pod sliko zadnja vrstica - napačno) Jemeščeva Francka - (pravilno) Janeščeva Francka.

- VG št.65, str 11, Pod sliko zakoncev Brecelj, (napačno) Dr. Anton Brecelj (*9.6.1975. v...) - (pravilno) (*9.6.1875 v...).

IZ NAŠE OBČINE

POROČILO O DELU OBČINE VIPAVA

GRAD LANTHIERI

Leto lahko mine tako ali drugače, zato smo lahko veseli, da se zastavljeno izteče dobro, kar vodi naprej v še boljše. Ob koncu oktobra smo zato z veseljem pozdravili podpis pogodbe med Politehniko Nova Gorica in Občino Vipava o dolgoročnem sodelovanju pri obnovi in uporabi Gradu Lanthieri. Podpisnika bosta sodelovala pri obnovi objekta, ki velja za kulturni spomenik nacionalnega pomena, da se bo zatem v njem izvajala visokošolska in raziskovalna dejavnost.

Oblike sodelovanja bodo določene po posameznih fazah:

1. faza: projektiranje
2. faza: zagotovitev sredstev za obnovo
3. faza: izvedba obnove
4. faza: uporaba obnovljenih stavb in zemljišč

Del Gradu Lanthieri, v katerem je bil v preteklosti sakralni objekt – posvečena kapela, ni predmet najema. Z njim bo tudi po izvedeni obnovi še naprej upravljala Občina Vipava tako, da dejavnost, ki se bo tod odvijala, ne bo ovirala ali kako drugače posegala v izbrano dejavnost, ki se bo izvajala v ostalih prostorih gradu.

Predsednik Politehniko, prof. dr. Danilo Zavrtnik in župan mag. Ivan Princes, sta s podpisom prižgala svetlo luč upanja za obnovo objekta, ki si zasluži, da bi zopet ponovno nosil svoje ime – grad. Župan je podpis pogodbe pospremil z mislijo iz Sufijske knjige modrosti, ki se glasi: »Kaj je v resnici pridobil človek, ki je brez znanja, in česa človek, ki ima znanje, ni pridobil?«

Sam dogodek je prijetno popestrila vest, da se je spomeniku - Gradu Lanthieri na razpisu svetovnega merila uspelo uvrstiti med sto najbolj ogroženih spomenikov na svetu (kot je razvidno iz priloženega seznama ustanove WORLD MONUMENTS FUND).

2004 WORLD MONUMENTS WATCH

100 MOST ENDANGERED SITES

AFGHANISTAN Ghazni Minarets, Ghazni	INDIA Bhuj Darbargadh, Bhuj, Gujarat Dalhousie Square, Calcutta Osmania University College for Women, Hyderabad, Andhra Pradesh Quila Mubarak, Patiala, Punjab	POLAND Old Lublin Theater, Lublin
ALBANIA Voskopojë Churches, Korçë	INDONESIA Omo Hada, Hilinawalo Mazingo, Nias Tamansari Water Castle, Yogyakarta	PORTUGAL Roman Villa of Rabaçal, Rabaçal
ANTARCTICA Sir Ernest Shackleton's Expedition Hut, Cape Royds, Ross Island	IRAQ Erbil Citadel, Erbil Nineveh and Nimrud Palaces, near Mosul	RUSSIA Narcormin Building, Moscow The Chinese Palace at Oranienbaum, Lomonosov Perm-36, Perm Region
ARGENTINA Jesuit Guarani Missions, San Ignacio Mini	IRELAND Athassel Abbey, Athassel Headfort House, Kells	SLOVAKIA Three Greek Catholic Churches, Bodruzal, Lukov-Venecia, Topola
AUSTRALIA Dampier Rock Art Complex, Dampier Archipelago	ISRAEL Apollonia-Arsuf, Herzliya	SLOVENIA <u>Lanthieri Manor, Vipava</u>
BOLIVIA Vallegrande Rock Art Sites, Vallegrande and Saipina	ITALY Port of Trajan Archaeological Park, Fiumicino Tuff-Towns and Vie Cave, Pitigliano, Sorano, Manciano, Tuscany	SOUTH AFRICA Richtersveld Cultural Landscape, Richtersveld, Northern Cape Province
BRAZIL Convent of San Francisco, Olinda Jesuit Guarani Missions, São Nicolau	JAMAICA Falmouth Historic Town, Falmouth	SPAIN Pazo de San Miguel das Peñas, Monterroso
BULGARIA Vidin Synagogue, Vidin	JAPAN Tomo Port Town, Fukuyama	SYRIA Amrit Archaeological Site, Amrit Bosra Ancient City, Bosra
CANADA St. John's Anglican Church, Lunenburg, Nova Scotia	JORDAN 'Ain Ghazal, Amman	TAIWAN Jungshue Village, Penghu, Wangan
CHILE Humberstone & Santa Laura Industrial Complex, Iquique	KENYA Mtwapa Heritage Site, Kilifi, Mtwapa	TRINIDAD & TOBAGO Banwarie Trace Archaeological Site, Ward of Siparia
CHINA Cockcrow Postal Town, Hebei Province Great Wall of China Cultural Landscape, Beijing Ohel Rachel Synagogue, Shanghai Puning Temple Statues, Chengde, Hebei Province Tianshui Traditional Houses, Tianshui, Gansu Province	LEBANON Iskandarouna-Naqoura Cultural Landscape, Oumm el' Amed, Naqoura	TURKEY Central Izmir Synagogues, Izmir Ephesus Archaeological Site, Selçuk Kariye Museum, Istanbul Little Hagia Sophia Mosque (Küçük Ayasofya Camii), Istanbul Temple of Augustus, Ankara
CUBA Calzada del Cerro, Havana	MALI Bandiagara Escarpment Cultural Landscape, Bandiagara	TURKMENISTAN Old Nisa, Bagir Settlement
CZECH REPUBLIC Chotesov Monastery, Chotesov St. Anne's Church, Prague	MEXICO Usumacinta River Cultural Landscape, Chiapas Oxtotitlán Paintings, Chilapa, Guerrero Pimeria Alta Missions, Sonora Quetzalcoatl Temple, Teotihuacán, Mexico San Francisco de Tzintzuntzan Convent, Tzintzuntzan, Michoacán La Terceña, Metztitlán	UGANDA Kampala Historic Buildings, Kampala
ECUADOR Bolivar Theater, Quito Las Peñas, Guayaquil	MONGOLIA Geser Sum Monastery, Ulaanbaatar	UKRAINE Panticapaeum Ancient City, Kerch, Crimea Tyras-Belgorod Fortress, Belgorod-Dnestrovsky
EGYPT Khasekhemwy at Hierakonpolis, Edfu Mortuary Temple of Amenhotep III, Luxor Sabil Ruqayya Dudu, Cairo	MOROCCO Sahrij & Sbaiyin Madrasa Complex, Fez	UNITED KINGDOM Battersea Power Station, London, England St. Vincent's Street Church, Glasgow, Scotland Stowe House, Stowe, England Strawberry Hill, London, England
EL SALVADOR San Miguel Arcangel & Santa Cruz de Roma Churches, Panchimalco and Huizucar	NIGERIA Benin City Earthworks, Benin City	USA Ennis Brown House, Los Angeles, California Historic Lower Manhattan, New York, New York North Family Shaker Site, Mount Lebanon, New York Plum Orchard Historic District, Cumberland Island, Georgia Iglesia San Jose, San Juan, Puerto Rico St. Ann and the Holy Trinity Church, Brooklyn, New York
FINLAND Helsinki-Malmi Airport, Helsinki	PALESTINIAN TERRITORIES Al-Qasem Palace, Beit Wazan Tell Balatah (Shechem or Ancient Nablus), Nablus	VENEZUELA La Guaira Historic City, Vargas Real Fuerza de Santiago de Arroyo, Araya
GEORGIA Timotesubani Virgin Church, Timotesubani Village, Borjomi Region	PANAMA Panama Canal Area, Panama and Colon Provinces	YUGOSLAVIA Prizren Historic Center, Prizren, Kosovo
GREECE Helike Archaeological Site, Rizomylos and Eliki, Achaia Palaikastro Archaeological site, Palaikastro, Crete	PARAGUAY Jesuit Guarani Missions, La Santísima Trinidad de Parana Paraguay Railway System, Asuncion to Sapucay	
GUATEMALA Usumacinta River Cultural Landscape, Petén	PERU Angasmarcha Temple, Angasmarcha, La Libertad Our Lady of Guadalupe Monastery, Guadalupe, La Libertad Kuelap Fortress, Kuelap, Amazonas Túcume Archaeological Complex, Lambayeque	
HUNGARY Turony Church, Turony		

WORLD MONUMENTS FUND

95 Madison Avenue • New York, NY 10016 • tel: 646 424 9594 • fax: 646 424 9593 • wmf@wmf.org • www.wmf.org

VRHPOLJSKI BLOK

Dogodek meseca je bil v decembru zagotovo podpis pogodbe in postavitve temeljnega kamna za začetek gradnje Vrhpoljskega bloka, ki bo štel 12 stanovanj.

Občina Vipava se že ves čas od svojega nastanka zaveda nujnosti zagotavljanja določenega števila neprofitnih najemnih stanovanj za občane, družine, ki si glede na svoj socialni status ne morejo privoščiti nakupa oziroma gradnje lastnega bivališča.

V skladu s sprejeto delitveno bilanco z Občino Ajdovščina je Občini Vipava uspelo zbrati nekaj namenskih sredstev za stanovanjsko gradnjo, vendar še zdaleč ne dovolj.

Čeravno proračunska sredstva – zaradi ostalih večjih investicij v občini niso dopuščala, da bi se nemudoma pristopilo h gradnji stanovanj – se je o tem na občini vendarle ves čas razmišljalo. Vseskozi je bila za ta namen zanimiva lokacija Vrhpoljskega bloka, zato je Občina Vipava z Ministrstvom za obrambo, ki je bilo lastnik le-tega, v letu 1999 podpisala menjalno pogodbo in tako postala lastnica bloka in zemljišč, namenjenih za zunanjo ureditev.

Ideja se je razvijala, piko na i pa so dodali pogovori z gospodom Edvardom Ovnom, direktorjem Stanovanjskega sklada Republike Slovenije v letu 2001, ki so potekali v smeri medsebojnega sodelovanja oziroma soinvestiranja – sprva v adaptacijo »Vrhpoljskega bloka«, in sicer v deležih 60 % Stanovanjski sklad, 40 % Občina.

Za občino je to pomenilo ogromno pridobitev, saj sama tega zalogaja ne bi zmogla.

Naslednji korak, v juniju 2001, je predstavljala priprava projektne dokumentacije za adaptacijo, delo družbe Castrum iz Ajdovščine.

Sledil je nadvse pomemben podpis pogodbe o soinvestitorstvu med Stanovanjskim skladom RS in Občino Vipava v aprilu 2002.

Zatem je bilo kmalu ugotovljeno, da je bolje, da se gre v novogradnjo kot pa v adaptacijo stavbe, saj bi bil sicer prihranek le zanemarljivih 5%. Šlo se je v preprojektiranje projektov, obenem pa se je v projekt vključilo še stanovanja za ljudi s posebnimi potrebami, za gibalno ovirane, ki jim je treba omogočiti ustrezno arhitektonsko urejena bivališča. V Vipavi smo namreč ponosni, da vsa leta uspešno deluje Center za usposabljanje invalidnih otrok Janka Premrla Vojka, nedvomno pa je izrednega pomena za kraj tudi ravnokar odprti Varstveno delovni center na lokaciji bivše južne vojašnice. Ko je bila projektna dokumentacija dokončno usklajena, zagotovljen delež proračunskih sredstev ter izvedena rušitvena dela stavbe, je občina junija letos objavila javni razpis za izbiro izvajalca za gradnjo Vrhpoljskega bloka. Na razpis so se prijavi trije izvajalci, ki pa so oblikovali previsoke ponudbe, zato se je občina odločila, da razpis ponovi. Na ponovnem razpisu je bila, izmed štirih ponudnikov, dne 3.11.2003 za najugodnejšega ponudnika izbrana delniška družba Primorje iz Ajdovščina.

Ob koncu novembra pa je bila, na podlagi zbiranja ponudb, za nadzor izbrana družba Castrum iz Ajdovščine, ki bo izvajala strokovni in obračunski nadzor izvedbe del gradnje Vrhpoljskega bloka. Vrednost pogodbenih del je dogovorjena po sistemu »funkcionalni ključ v roke« in znaša (vključno z DDV-jem) 124.247.439,00 SIT.

Rok za dokončanje gradnje je 1.12.2004.

Podpis gradbene pogodbe med Stanovanjskim skladom RS, Primorjem d.d. in Občino Vipava je dokaz pristnega sodelovanja., iz katerega bo zrasla stavba, ki bo občini in občanom v ponos in veselje.

Leto je naokrog.

Lepi trenutki so več ali manj hiteli skozi čas, tisti, bolj težavni, pa so se pomudili in počakali, da jih rešimo - nanje gledamo kot izziv ter s pozitivno energijo odpravimo ovire ter si tako zagotovimo mir v srcu in v duši, saj pravijo, da razlika med nebese in zemljo ni toliko stvar višine kot je stvar naravnosti. Srečno 2004!

*Pripravila
Helena Kobal*

POROČILO O DELU NADZORNEGA ODBORA OBČINE VIPAVA

Nadzorni odbor je najvišji organ nadzora porabe in zakonitosti dela v občini. Njegove člane je na svoji seji dne 19.12.2002 imenoval Občinski svet občine Vipava. Člani so sprejeli poslovnik Nadzornega odbora in program dela za leto 2003. Na podlagi že prejetih pobud je program nadzora za tekoče leto zajemal:

- proračunsko postavko cesta južna vojašnica
- proračunska postavka osnovna šola Podnanos
- proračunsko postavko Vrhpoljski blok
- proračunsko postavko grad Lože
- KS Podraga
- KS Lozice
- KS Erzelj - obnova osnovne šole

Člani Nadzornega odbora so se sestali na sedmih sejah. Opravili so nadzor proračunskih postavk OŠ Podnanos, cesta južna vojašnica in vrhpoljski blok. Nadzorni odbor je ugotovil, da obstaja utemeljen sum nepravilnosti in kršenje predpisov in svoje ugotovitve posredoval organom pregona. Pri pregledu poslovanja KS Lozice je bila ugotovljena gospodarna in racionalna poraba sredstev. Vsa dokumentacija je vzorno urejena. KS Erzelj, KS Podraga in proračunska postavka grad Lože so trenutno še predmet nadzora.

Mitja Lavrenčič, predsednik Nadzornega odbora občine Vipava

IZ NAŠE KS

POROČILO O DELU KS VIPAVA

Ob koncu vsakega leta delamo take in drugačne inventure. Menim, da je prav, da z inventuro opravljenih del v KS Vipava seznanimo tudi vse krajanje.

Po dolgih letih je Stara šola (Dom krajanov) dobila znotraj in zunaj svojo končno podobo. V začetku leta smo položili marmorino tlak, tako da so sedaj vsi trije hodniki enaki. Obnovili smo vhodna vrata in prav pred kratkim uredili okolico: zadaj asfaltirali, ob levi strani pa položili tlakovce. Ta del Vipave je tako pridobil skoraj petnajst parkirnih mest. Delno smo sofinancirali dokončanje Beblerjeve ulice in postavitev avtobusnega postajališča. Ker vem, da se veliko govori o nedokončanju le tega, vam moram povedati, da sta dve manjkajoči steni na postajališču projekt občine in zasebnega podjetnika, ker bosta nameščeni informativni tabli občine Vipava. Postavitev je bila obljubljena do 30. septembra, vendar ju žal še danes ni.

Skupaj z Zdravstvenim domom Ajdovščina smo 50% sofinancirali ureditev podhoda ZD Vipava. Vloženih je bilo tudi kar nekaj ur prostovoljnega dela.

Že tretje leto smo zelo uspešno organizirali prireditev Vipavska trgatev, ki stane okrog 5 mio. SIT in se pokrije iz svojih virov, tako da ne bremeni proračuna KS.

Tudi letos smo izdali štiri številke časopisa Vipavski glas, ki ga skoraj v celoti financira KS.

7. decembra smo pripravili zelo kvalitetno miklavževanje, ki pa je bilo skromno obiskano. 28. decembra bo ob 17. uri v domu kulture božični koncert z gosti iz Komna na Krasu. Vstop bo prost in vas prijazno vabimo.

S skromnimi sredstvi je bilo opravljenega veliko, saj je delo v KS popolnoma brezplačno in za informacijo: v letošnjem letu smo imeli kar deset večernih sestankov, za kar si mora vsak član vzeti čas.

Letos silvestrovanja na trgu ne bo.

*Boris Ličen,
predsednik KS Vipava*

Iz ŠGV

IZ ŠKOFIJSKE GIMNAZIJE

Ko se poletje prevesi v jesen, se dobro začne delo v šolah, ko pa gre jesen počasi v zimo, je že ena tretjina šolskega leta za dijaki in profesorji. Poleg šolskega dela, ki je pač takšno, kot je, se ta čas lahko napolni še z veliko lepega.

Konec septembra smo se najprej poslovili od letošnjih maturantov. Večina jih je maturo opravila že junija (53 dijakov), pet pa jih je opravilo maturo še v jesenskem roku. Tako so maturo opravili vsi dijaki 100%. Na prisrčnem srečanju smo se uradno poslovili z željo, da pridejo še kaj pogledat na ŠGV.

Maturantje 2003.

Duhovni vikend 3.a v Gorah.

Dijaki vsakega razreda ŠGV preživijo en vikend v oktobru skupaj izven šole. Od četrтка zvečer do sobotnega kosila. Temu rečemo sicer duhovni vikend, a je poleg duhovnosti tudi veliko gibanja, veselja in zabave. Pa tudi koristne prakse za življenje (beri kuhanje in pospravljanje). Letos so te vikende preživljali dijaki na treh lokacijah: v Dolah, v Gorah in v Otaležu.

V oktobru je naš zbor nastopal na proslavi ob 25-letnici papeževanja sedanjega Svetega očeta v ljubljanski stolnici, kjer je bila osrednja proslava ob tem jubileju. Vtise z nastopa je zapisala **Helena Rebek**, dijakinja 4.a razreda.

PETJE OB PAPEŽEVEM SREBRNEM JUBILEJU

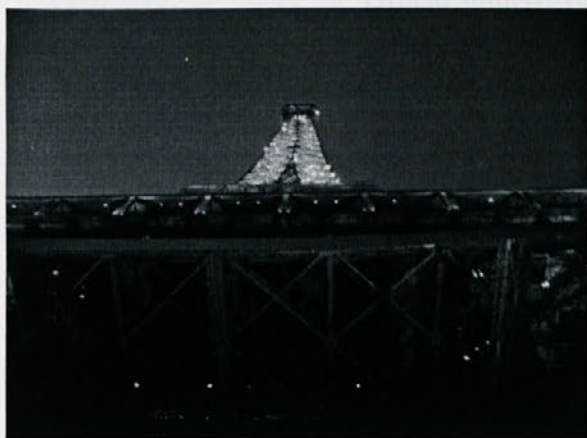
Ob 25. obletnici izvolitve papeža Janeza Pavla II. je apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castelló v torek, 21. oktobra, pripravil slavnostni koncert v ljubljanski stolnici. In kaj bi bilo to tako posebnega za našo šolo? Verjetno bolj malo, če ne bi na tem koncertu nastopil tudi naš mešani pevski zbor pod vodstvom Loredane Sajovic (in ob skrbnem spremljanju profesorja Vovka), za instrumentalno spremljavo pa je poskrbel prof. Anton Potočnik.

Že v začetku šolskega leta smo škofijci izvedeli, da bomo imeli priložnost pokazati svoje pevske sposobnosti pred vso elito škofov in tudi politikov. Nihče si ni prav dobro predstavljal, kako naj bi vse skupaj izgledalo, je pa zvenelo kar zanimivo. Seveda se je bilo treba na nastop tudi pripraviti, pri tem pa smo kar lepo porabili star repertoar. Po sili razmer je bilo tudi nekaj sprememb, tako da smo na koncu odpeli tri skladbe. Prva je bila na papeževo besedilo o ljubezni uglasbena skladba, katere avtor je naš profesor glasbe Igor Hodak. Še pri eni pesmi je imel prste vmes naš profesor in sicer je bil to prof. Andrej Vovk (pisec besedila), pesem pa Božična noč. Kot zadnja iz repertoarja je prišla na vrsto Marija pomagaj nam. Da pa smo se vsega tega naučili, nam je šola prijazno odstopila termin za vaje tudi sedmo šolsko uro. Splača se biti pri zboru!

V torek popoldne pa smo se lepo odpravili proti Ljubljani. Najprej smo imeli preizkušanje prostora v stolnici, nato v sosednjem župnišču pevske vaje, potem pa je bilo že treba počasi oditi v cerkev. V zakristiji smo še ujeli pozdravni govor nuncija, takoj za tem pa pogumno zakorakali v mrzlo stolnico. Verjetno je bilo prvo, kar je vsak videl: elitna naveza nuncij, Kučan, Rode in še ostali slovenski škofje v prvi vrsti. Med stanjem na stopnicah pred oltarjem pa je bilo moč opaziti še Andreja Bajuka, Marka Pogorevca, cel kup veleposlanikov pa seveda naša spremljevalca g. Vovka in g. rektorja. Zapeli smo naše tri pesmi, vmes pa je pel še operni pevec Marko Fink. Prav zanimivo je bilo gledati, kako visoki politični predstavniki spremljajo operne arije. Opazili smo, da je pri našem nastopu g. Kučan le pokazal malo več življenja v sebi in celo dvignil pogled na naš zborček ... Potem pa je bilo kar kmalu konec našega nastopa in s sprehodom mimo zgoraj omenjenih gospodov smo vsi veseli pozdravili naše bunde v zakristiji. Po krajši pogostitvi (beri sendviči+sok+pecivo), obisku škofa Jurija in debati z nekaj bivšimi škofijci, smo se počasi spet odpravili proti Vipavski dolini. Seveda pa smo bili dovolj upeti za pevsko podlago vožnji.

Za konec pa le še to. Z našim prvim letošnjim nastopom smo bili prav zadovoljni. Še posebej je treba pohvaliti naši solistki Andrejo in Kristino, pa seveda našo zborovodkinjo in ostale sodelujoče ... in pa seveda nas, ki smo sploh in oh fajn.

Že ustaljeno je, da se v jesenskih počitnicah odpravijo četrtoletniki na strokovno ekskurzijo v Pariz. Nekaj slikovnih vtisov je zbral Domen Ožbot, dijak 4a. razreda.

Pod simbolom Pariza.

V Versailleskih vrtovih.

V novembru smo bili dejavni tudi profesorji. Vsako leto se v jeseni dobimo na pedagoškem strokovnem vikendu. Letos je vikend vodila dr. Jana Kalin na temo razredništva, razrednih ur in sodelovanja s starši. Upam, da bodo rezultati vidni v našem boljšem delu.

Za nami so tudi že prva tekmovanja in z njimi tudi lepi uspehi. Že v prejšnji številki GV smo poročali o uspehu tekmovalcev v gorskem kolesarjenju. V novembru so nas razveselili tekmovalci v logiki. Na državnem tekmovanju so osvojili tri zlate (Tina Ilc, 1.a razred, Blaž Batagelj in Andrej Leban, oba 2.b razred) in dve srebrni plaketi (Ana Grahor, 2.c razred in Tomo Česnik, 3.b razred). Še bolj odmeven je bil uspeh tekmovalcev v znanju poznavanja sladkorne bolezni, kjer je Maša Babič iz 4.a dosegla na državnem tekmovanju absolutno 1. mesto in zlato plaketo, Peter Srebot iz 4.b in Tamara Ambrožič iz 3.c pa sta prejela srebrne plakete.

Sodelovanje na tekmovanju poznavanja sladkorne bolezni je opisala najboljša na tem tekmovanju, **Maša Babič**, dijakinja 4.a razreda.

V soboto, 22. novembra 2003 je v Ljutomeru potekalo že 5. zaporedno državno tekmovanje z naslovom »Sladkorna bolezen moja najzvestejša prijateljica«. Tekmovanje organizira Zveza društev diabetikov Slovenije - SLODA v sodelovanju z Društvi diabetikov. Cilji tekmovanja so predvsem posvetiti več pozornosti tej zelo razširjeni presnovni bolezni, utrditi in poglobiti znanje ter preprečevati obolevnost, saj je najboljša preventiva prav osveščenost.

Tekmovanje je bilo odlična priložnost za druženje, saj se ga je udeležilo kar 600 učencev in dijakov iz 200 šol iz vse Slovenije. Avtobusni prevoz do kraja tekmovanja je za šole iz ajdovskega območja organiziralo Društvo diabetikov občin Ajdovščine in Vipave. Tekmovanja so se udeležile kar štiri osnovne šole: OŠ Draga Bajca iz Vipave, OŠ Dobravlje, OŠ Danila Lokarja iz Ajdovščine in OŠ Col, ter dve srednji šoli: Srednja šola Veno Pilon iz Ajdovščine in Škofijska gimnazija Vipava. Pred tekmovanjem je v tamkajšnjem Kulturnem domu potekal kulturni program, nato pa smo se tekmovalci in mentorji napotili v prostore ljutomerske gimnazije, kjer se je odvijalo tekmovanje. Prireditelji so nas, tekmovalce razdelili po učilnicah, kjer so nam razdelili teste. Vprašanja so bila pretežno izbirnega tipa in različnih težavnostnih stopenj. Tekmovanju je sledila pogostitev in ogled Ljutomera in njegovih znamenitosti.

Udeležba na tem tekmovanju kaže na to, da zanimanje za sladkorno bolezen raste, kar je zelo spodbudno. Prav tako pa so razveseljivi rezultati, ki smo jih dosegli udeleženci iz tega območja, enajst srebrnih in eno zlato priznanje za osnovnošolce ter štiri srebrna in eno zlato za srednješolce. Zaradi nezdravega načina življenja število sladkornih bolnikov narašča, veliko pa je tudi število bolnikov, ki ne vedo, da imajo sladkorno bolezen. Pri odkrivanju le-teh je zelo pomembno poznati vzroke za nastanek diabetesa in tudi simptome, saj je nezdravljen diabetes zelo nevaren. S prirejanjem tovrstnih tekmovanj želi Zveza društev diabetikov Slovenije v sodelovanju z zdravniki in drugimi zdravstvenimi delavci poskrbeti za pravilno obveščenost in vzgojo, ki pa se začne že v mladih letih. Kot drugod, tudi tukaj velja: bolje preprečiti kot zdraviti.

Maša - dobitnica zlatega priznanja v poznavanju sladkorne bolezni.

V novembru praznujemo tudi v Dijaškem domu. Za praznik Kristusa Kralja je v domu šagra, saj je domska kapela posvečena Kristusu Kralju. Na ta dan se zberejo gojenci doma in njihovi domači že popoldan, ko je priložnost za pogovor. Po maši pa še priložnost za družabno srečanje.

Med mašo na šagri v Dijaškem domu ...

...in po maši.

V adventu potekajo na ŠGV tradicionalni adventni večeri. Tudi ti večeri so priložnost in možnost, da se lahko bolje pripravimo na bližajoče se praznike.

Sveti Miklavž in njegovi spremljevalci ter prijatelji iz CUIO J.P. Vojka

Znanilec bližnjih praznikov je tudi sv. Miklavž. Tudi letos se je ustavil na ŠGV in prinesel vsem nekaj dobrot. Na miklavževanju so nas obiskali tudi naši prijatelji iz CUIO J. P. Vojka, ki jih je Miklavž še posebej pozdravil. Pohvalno pa je, da so se tudi letos mladi zavestno odpovedali večjim obdarovanjem in sredstva, ki bi jih namenili za nakup daril, zbrali ter jih namenili dvema družinama v stiski - družini iz Ajdovščine in družini iz Podkrajja.

Tudi danes je mladina še dobra!

Zbral in uredil Vladimir Anžel, ravnatelj

Iz OŠ

100 LET VRHPOLJSKE ŠOLE

Pred več kot 100 leti se je poslanec Matej Lavrenčič oglasil k besedi na deželnem zboru in poudaril nujnost izgradnje šolske stavbe v Vrhopolju. 25. septembra 1903 so slavnostno izročili namenu stavbo, ki je postala središče izobraževanja v vasi.

Danes, po 100 letih smo v Vrhopolju skušali obeležiti častitljivo starost te vaške lepote. Z učenci smo izvedli projekt, v katerem smo raziskovali njeno zgodovino. Najmlajši so postali raziskovalci podstrešij in iskali predmete, ki so bili nekdanje v šoli, tretješolci so postali novinarji in intervjuvali ljudi, ki so nekdanje obiskovali to šolo, četrtošolci so iskali podatke v sodelovanju z Šolskim muzejem

in Pokrajinskim arhivom. V maju je bilo srečanje s starši, kjer smo jim predstavili delo in jih povabili k sodelovanju.

Po polletnem delu smo konec septembra s projektom zaključili. Prireditvev, odprtje šolske stavbe za javnost in razstava o delu na šoli nekoč so bili le finale skoraj letošnjega dela. Pred sto leti je zaigrala vojaška godba, danes je zaigrala domača godba. V trsnici, kjer je potekala osrednja prireditvev, smo s kratkimi odlomki iz življenja v šoli skušali predstaviti njeno zgodovino.

Pouk je potekal neglede na državo, ki je šolo vodila. V teh sto letih jih je bilo pet, v vsaki po svoje. Tako so otroci zapeli, recitali in zaigrali odlomke iz njene zgodovine, sodelovali so člani Kulturnega društva Teodozija, mešani pevski zbor iz Vrhpolja in godba. Veseli smo bili, da se je prireditvev udeležilo veliko bivših učencev in učiteljev, vse tja do Cilke Kobal, ki je tu poučevala leta 1943 in do Benjamina Kobala, ki je v to stavbo kot otrok stopal okrog 1920. leta, pa do najmlajših, letošnjih prvošolcev.

V eni izmed učilnic smo pripravili razstavo predmetov, ki smo jih našli na podstrešjih. Nemalo otrok je pokukalo v dnevnik in poiskalo imena svojih staršev. Učitelji so z zanimanjem komentirali pripomočke, ki so jih uporabljali. Po vsem hodniku so bile na ogled fotografije, ki so prikazovale delo na šoli v teh sto letih: od fotografije z otvoritve, do dela na vrtu v času italijanske okupacije in delitve šolske malice na dvorišču v petdesetih.

V častitljivi starosti stavba kliče po temeljiti obnovi. Stropovi se krušijo, razpoke v zidovih se večajo, okna ne kljubujejo burji, peči ne segrejejo visokih učilnic in hodnikov. A kljub vsem tegobam, ki so ostale tudi po praznovanju, je občutek prijeten.

Nadja Rodman Koradin

NAŠI ŠOLI

*Stara naša šola je,
To vsak od nas prav dobro ve.
O, kako bo tu lepo, ko prenovljena bo.*

*Let veliko že ima,
Eno leto - 2003
To posebno je - STOLETNICA PRAZNUJE SE.*

*Nas to veseli!
A kje ta naša šola stoji?
Šola naša v Vrhpolju stara se,
Ej, to vsak naš šolar ve.*

*Šolarji mi vsi,
Obnove čakamo.
Letos vsi veseli smo, ker praznujemo.
Ej, kako bo še lepo!*

Drugošolci in učiteljica Marija Nabergoj

SPREJEM PRVOŠOLČKOV V ŠOLSKO SKUPNOST

23. oktobra letos smo v šolsko skupnost učencev Osnovne šole Draga Bajca Vipava sprejeli 121 prvošolcev - učencev dveh generacij. Prireditve se starši vsako leto množično udeležijo, letos v še večjem številu kot ponavadi, ker je učencev še enkrat toliko. Pripravili smo jim pester program, da smo jim polepšali dan. Osmošolca Kristina Gnezda in Niko Krečič sta prisluhnila palčku Škratku, ki vse vidi in vse ve. Povedal jima je, da se prvošolčki na ta dan še posebej pripravljajo. Da znajo zapeti tudi pesmico Trije korenjaki, ki so jo ob klavirski spremljavi zapeli vsem staršem in prisotnim.

Otroški pevski zbor pod vodstvom gospe Zvonke Starc

in ob klavirski spremljavi gospodične Martine Vrčon nas je s pesmijo povabil v svet otroške radosti in ustvaril prijetno vzdušje. Predstavili so se tudi najmlajši pevčki prvošolci - Škratki, ki so zapeli dve pesmici.

Naša gospa ravnateljica Ljudmila Kovač je nagovorila vse prisotne in v govoru poudarila pomen druženja obeh generacij učencev in njihovih staršev ter odprtost za sprejemanje drug drugega. Tako zbrani se bodo srečali še na valeti, seveda, učenci devetletke z enoletnim zamikom.

Učenca Maja in Rok sta povedala pesem o pravicah otrok.

Četrtošolci, ki nastopajo v dramskem krožku pod mentorstvom gospe Damjane Černigoj, so nas pristrčno popeljali v pravo kraljestvo bonbonov. Očarali so nas. Seveda pa ne smemo pozabiti na zobe, ki si jih moramo skrbno čistiti, da bomo lepi in zdravi, na kar nas je spomnilo že vabilo. Pa tudi torbice niso preveč težke, saj veliko šolskih potrebščin učenci pustijo v šoli.

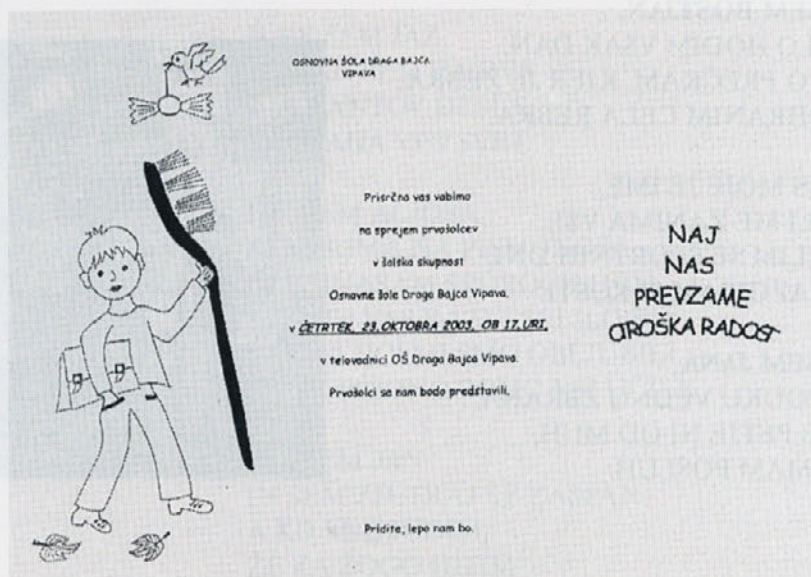
Nastopili pa so tudi sami prvošolci. Zaplesali so, recitali, zapeli in se tudi posamezno predstavili. Pokazali so nam, kaj vse že znajo. Da nam je srce veselo zaigralo, je poskrbel Benjamin Skapin, ki je na harmoniko zaigral valček. Program smo zaključili s skupno pesmijo Ko si srečen, ki so jo zapeli in na svojih instrumentih zaigrali vsi prvošolci, pa tudi nekateri starši so se jim pridružili... ..In na otroška lica se je razlila živahna radost, ki so jo delili s svojimi sošolci ob pogostitvi v učilnicah in prvošolci podružničnih šol v jedilnici. Starši pa so prijetno pokramljali v avli naše šole ob mizi, ki so jo lepo pripravili učenci pod vodstvom Silvije Makovec, ki vodi našo šolsko skupnost.

Bilo je pristrčno. In prijetno vzdušje nas je spremljalo še naslednji dan.

Tako so se predstavili učenci 1. razreda osemletke iz Podnanosa z gospo Alenko Skupek:

JAZ SEM MATIC
IN PRIHAJAM IZ LOZIC.
KER IMAM HITRE NOGE,
MI TELOVADBA ODLIČNO GRE.

JAZ SEM LAURA,
KI SE NE OBOTAVLJA.
KO VRAŠANJE DOBIM,
TAKOJ PRAVILNO ODGOVORIM.

JAZ SEM NUŠA,
KI RADA PRAVLJICE POSLUŠA.
KO BOM ČRKE VSE POZNALA,
BOM SAMA PRAVLJICE PREBRALA.

JAZ SEM BOŠTJAN,
V ŠOLO HODIM VSAK DAN.
CESTO PREČKAM, KJER JE ZEBRA,
DA OHRANIM CELA REBRA.

DENIS MOJE JE IME,
V ŠOLI ME ZANIMA VSE.
VESELIM SE ŠPORTNIH DNI,
DA RAZGIBAM SI KOSTI.

JAZ SEM JANA,
PRI POUKU VEDNO ZBRANA.
MOJE PETJE NI OD MUH,
SAJ IMAM POSLUH.

JAZ SEM NEŽA, KI SKRBI,
DA SE UČILNICA BLEŠČI.
SAJ NIKOLI NE SMEM POZABITI
PO POUKU TABLE POMITI.

In tako so se predstavili moji učenci 1.a razreda osemletke iz Vipave:

JAZ SEM MANCA.
ZJUTRAJ VSTANEM
BREZ ZASPANCA.
HODIM V 1.A
IN VEM ŽE,
DA PRIDNO SE UČITI DA!

TEA SEM JAZ
POVEM VAM NA GLAS:
ME PRIDNE SMO UČENKE.
NA TAMBURICE IGRALE BOMO
BRENKE, BRENKE.

JAZ SEM MIJA,
NAŠA UČITELJICA JE
GOSPA MARIJA.
NAS DEKLIC JE SEDEM.
KAR NAJ SE PREDSTAVIJO,
PO EDEN!

JAZ SEM PETRA
IN NE MARAM VETRA.
RADA SE UČIM
IN PETI SI ŽELIM!

MENI JE VERONIKA IME.
MOJE IME PA SKRIVA IMENI DVE.
(vsi) KATERI? VERA IN NIKA,
AMPAK JAZ SEM VERONIKA
IN PIKA!

IME MI JE EMA.
SEM DROBCENE POSTAVE,
ZA ŠOLO SEM KAR PRAVE.
KMALU PRERASLA BOM VAS,
PRIDITE POGLEDAT ME ČEZ ČAS.

JAZ SEM KARIN
IN VČASIH RADA LENARIM.
KADAR V ŠOLI SE UČIMO
IN PREŠTEVATI HITIMO,
JAZ DOBRO ŠTETI ZNAM.
IN POVEM VAM:
SEDEMNAJST NAS JE,
NIČ VEČ IN NIČ MANJ.

JAZ SEM PATRIK
IN SEM MIREN FANT.
DOMAČE NALOGE PIŠEM RAD.
IN VEM, DA ŠOLA
VELIK JE ZAKLAD.

JAZ SEM ALJAŽ
IN IMAM MOČAN GLAS.
ČE POVEM KAR JAZ:
DESET JE FANTOV NAS.
VČASIH POREDNI SMO
IN NE RADI UBOGAMO.

IME MI JE BLAŽ.
RAD IGRAM NOGOMET,
DA VELIK BOM ATLET
IN PRETEKEL BOM VES SVET.

TO JE MOJ SOŠOLEC ROBERT.
KAR SAM NAJ POVE,
KAJ RAD ON POČNE.
RAD RAČUNALNIK IGRAM.
KADAR SEM SAM,
PA RAD GOVORIM,
IN SE Z VAMI VESELIM.

JAZ SEM MARTIN,
ANDREJKIN SEM SIN.
POVEM VAM NA GLAS,
DA LEP IMAM GLAS.

SEDIM V PRVI KLOPI,
JAZ NEJC SEM RJAVOOKI.
UČITELJICO BOM POSLUŠAL,
NE BOM KLEPETAL,
DA VELIKO BOM ZNAL!

Prvošolci podružnične šole iz Vrhpolja

JAZ KEVIN SEM,
DEČEK VESEL.
RAD PIŠEM ČRKE
MAJHNE IN VELIKE,
PA TUDI VEJICE IN PIKE.

JURE SEM JAZ.
MOČAN SEM ZA DVA
NAS FANTOV DESET,
PREMAGA VES SVET.

JAZ SEM ALJOŠA,
KI SE RIMA NA PISMONOŠA.
IN PRINAŠAM SPOROČILO TO,
KI TUDI VAS RAZVESELILO BO:
UČITELJICI MI SMO OBLJUBILI,
DA SE PRIDNO BOMO VSI UČILI!

JAZ SEM JAN
IN SEM ZJUTRAJ ŠE ZASPAN.
A KO SE ZBUDIM,
ŽE ZA ŽOGO HITIM
IN NA KOŠ METATI ŽELIM.
LE ŠKODA, KER V UČILNICI GA NI,
LE KOŠ JE ZA SMETI!

POZDRAVLJENI VSI!

Marija Nabergoj

Učenci devetletke z Goč

VSESLOVENSKA DOBRODELNA AKCIJA PODARI OBJEM

LETOŠNJA TEMA ZBIRANJA JE: KNJIGE OTROŠKEGA IN MLADINSKEGA PROGRAMA

Zveza prijateljev mladine Slovenije organizira vseslovensko akcijo zbiranja otroških in mladinskih knjig, ki so še dobro ohranjene, pa jih ne potrebujemo več. Podarjene knjige so namenjene otrokom iz socialno šibkejših družin. V akcijo smo se vključili tudi na Osnovni šoli Draga Bajca Vipava. Zbirni kotiček je bil v šolski knjižnici. Tja so učenci prostovoljno prinašali knjige, ki jih ne potrebujejo več. Darovalci knjig so dobili praktično darilo - ravnilo. Akcija je potekala od 5. - 14.11.2003. Učenci in učitelji so bili zelo radodarni, saj se je nabralo več kot 90 dobro ohranjenih knjig. Nekaj knjig je ostalo v naši šolski knjižnici, ostale pa bo ZPM Ajdovščina podarila otrokom iz socialno šibkejših družin. Nekateri učenci so prinesli tudi zvezke. Ti bodo služili potrebam učencev na naši šoli.

Ob tej akciji pa je potekala še akcija Zbiranje igrač. Tudi teh se je nabralo kar nekaj. Razdelili smo jih učencem prvih razredov devetletke.

Akciji sta s pomočjo učencev in zaposlenih na šoli dobili svoj pomen, saj smo pokazali razumevanje do sočloveka oziroma dobili novega prijatelja, ki bo ob branju knjige ali ob igranju z igračo mogoče pomislil na to, da nekomu zanj ni vseeno.

Hvala vsem.

*Marija Mikuž Papež,
vodja akcije*

VIPAVSKI TAMBURAŠI GOSTOVALI NA HRVAŠKEM

V soboto, 27.9.2003 se je v Buševcu pri Zagrebu odvijal 1. mednarodni tamburaški festival. Festivala se je udeležilo poleg naše skupine, kot edinega predstavnika iz Slovenije, še 12 drugih skupin iz Avstrije, Slovaške, Madžarske, Slavonije, Bosne in Hrvaške. Gostovanje pri Buševaških tamburaših je bilo zelo prijetno. Z gostitelji in ostalimi skupinami smo se srečali v Veliki Gorici, kjer nam je namestnik župana izrekel dobrodošlico in nam izročil darilo - knjigo o Veliki Gorici z županovim posvetilom. Zatem smo si ogledali mestni muzej, pred muzejem pa nas je s svojim petjem in plesom pozdravila domača folklorna skupina s tamburaši. Sledil je turistično voden izlet. Najprej smo si ogledali leseno cerkvico sv. Barbare v Mlakah, ki nam jo je vodič temeljito opisal, pred cerkvijo pa so nam nato dekleta in fantje v narodnih nošah ponudili *rakijo* in domača jabolka. Pot nas je vodila v Jastrebarsko, kjer smo si ogledali Turopoljski muzej ter se nato odpeljali po Vinski cesti po obronkih Gorjancev s postankom v eni izmed turističnih kmetij, kjer smo poleg domačih dobrot, pršuta in sira, odrasli lahko pokusili tudi njihovo vinsko kapljico, ves čas pa so nas spremljali zvoki tamburic, s čimer so domačini pokazali, da jim je tamburica resnično prirasla k srcu.

Pred muzejem v Jastrebarskem

Po prihodu v Buševac so nas namestili po domovih, kjer nas je že čakalo skoraj svatovsko kosilo. Presenečeni nad gostoljubnostjo domačinov smo se ponovno sestali v večernem času, da smo se

Med nastopom v Buševcu

mora vam nedamo!« Seveda smo to pripombo sprejeli brez političnih predsodkov in se veselili, da smo ob politični napetosti med Slovenijo in Hrvaško bili prav Slovenci deležni glavne nagrade. Sicer pa se med domačini niti najmanj ni čutilo sovraštva do Slovencev, temveč prav nasprotno, sprejeli so nas s tako gostoljubnostjo, da jo bomo težko vrnili. Preden smo se skupine v nedeljo razšle, smo se udeležili še svete maše, nato pa smo Vipavski tamburaši pokukali še v delavnico izdelovalca tamburic, Marinka Katuliča, kjer nam je mojster podrobno opisal proces nastajanja glasbil. Tudi tu nas niso pustili od hiše brez kolačev.

Slovo od Buševca je bilo polno lepih vtisov, gostiteljem pa smo obljubili, da bomo njihovo folklorno skupino in tamburaše povabili na gostovanje k nam v začetku poletja 2004. Tako bomo imeli Vipavci priliko spoznati kulturno izročilo naših sosedov in pokazati, da smo tudi mi gostoljubni.

Nadja Rodman Koradin

EKO BAZAR NA SEJMU NARAVA - ZDRAVJE

Na letošnjem sejmu Narava - zdravje, ki je bil v Ljubljani od 22. do 26. 10. 2003, so se predstavile nekatere slovenske eko-šole. Med njimi smo prvič sodelovali tudi učenci Osnovne šole Draga Bajca Vipava.

V četrtek, 23. 10. smo se z mentorico go. Barbaro Kodelja - Pavlin odpeljali v Ljubljano na Gospodarsko razstavišče Ana, Karin, Klemen in jaz. Tam je imela naša šola stojnico. Predstavljali smo hudournik Belo. Opisana je bila urejena pot, slapovi, rastlinstvo in še marsikaj. Ob naši stojnici so se ustavljali mnogi obiskovalci sejma in hoteli izvedeti še več podrobnosti o predstavljenem hudourniku. Odgovarjali smo na njihova vprašanja.

S plakatом smo predstavili še druge dejavnosti naše eko - šole. Za nekatere smo se odločili letos, druge pa nadaljujemo iz lanskega šolskega leta, ko se je naša šola vključila v ta projekt.

Sejem je ponujal marsikaj, kar je bilo vredno ogleda, nas pa je seveda najbolj zanimalo, kako so se predstavile druge šole. Dopoldan se ni dogajalo nič zanimivega, popoldan pa smo si lahko ogledali gledališko predstavo z ekološko vsebino ene izmed sodelujočih šol. Skupina učencev pa je izvedla celo modno revijo. Izdelali so modne dodatke, npr. torbice in pasove, pa tudi darilne vrečke iz odpadnih materialov. Sledilo je tekmovanje za eko - lepoticico. Kandidatke so se morale predstaviti, odgovarjale so na vprašanja, preizkusile pa so se tudi v pripravljanju koktejlův. Na žalost nismo videli zmagovalke, morali smo se odpraviti domov, saj je zima prav tisti dan pokazala zobe. Zasnežena pot do Vipave pa je lahko dolga.

Andreja Bratovš, 7.b devetletke

NOVICE

Eko šola Draga Bajca v Vipavi je v letošnjem šolskem letu že izvedla jesensko zbiralno akcijo papirja pod vodstvom mentorja Klavdija Bajca. Zbrali smo skoraj 9 ton starega papirja. Izkupiček od prodaje je namenjen za nakup in menjavo filtra pri vodnem baru. Voda je vedno bolj onesnažena, vzporedno s tem pa se dviga tudi naša ekološka zavest. Razred, ki je zbral največ papirja, je v okolici šole posadil drevo, ki bo naše zanamce simbolično spomnilo na geslo akcije: 'Zbirajte papir, drevesa vam bodo hvaležna.'

Zmagovalni 7.c pri saditvi drevesa. Tudi dekleta so vzela v roke lopate.

Jesenska zbiralna akcija papirja

V torek, 23. decembra, bo v avli osnovne šole od 11.30 do 13.30 organiziran boljši eko sejem. Razredi se bodo predstavili z izdelki, ki so rezultat pozornosti do okolja. Za simbolično ceno bodo naprodaj voščilnice, božični okraski iz naravnih materialov, pecivo, ptičje pogače, ptičje krmilnice...

Starši in krajanji ste vljudno vabljeni na obisk, saj bo tako sejem zaživel in nam polepšal praznike.

*Koordinatorica Eko šole
Barbara Kodelja Pavlin*

UGANKE

*Majhna je bila,
zelene barve.
S kredo so pisali nanjo.
Kaj je to? (Tablica)
Mitja*

*Z njim so pisali.
Namakali so ga v črnilo.
Spravili so ga v leseni peresnici.
Ime predmeta ugani ti! (Pero)
Mitja*

*Vsi se jo veselijo,
prazne želodčke komaj krotijo,
ko zanjo v vrsti stojijo. (Malica)
Nejc*

*Desetkrat po deset kroglic je imelo.
Z učenci je računalo in štelo. (Računalo)
Mitja*

*Stari starši v šolo hodili so z njo.
Le en zvezek vanjo spravljali so.
Ugani, kaj je to. (Torba)
Lara*

*Vsak dan ga moraš prehoditi,
če v šolo hočeš vstopiti.
Med odmori po njem
se lepo je loviti. (Dvorišče)*

LIČKALI SMO KORUZO

Na prvi dan jeseni se je botra Jesen sprehajala po naših razredih in oznanjala otrokom, kaj vse je videla na poti do njih. Iz svoje velike košare je potegnila tudi koruzne storže in povedala, da so kmetje na polju že pobrali vso koruzo. In že smo pomislili na ličkanje. Letos je bilo koruze komaj dovolj za primeren kup, na katerega naj bi zopet sedle ritke naših najmlajših otrok. Večji so že protestirali, češ ali mi ne gremo? Zato smo v kombi naložili kar vse-od prvega do petega razreda. Med potjo do Benčinovih smo si ogledali njive, na katerih je rasla koruza in sedaj štrli v zrak samo še suha koruzna slama.

Na dvorišču je vseh najprej pozdravil pes Tačko, ki je utihnil, ko smo mu posvetili malo pozornosti. Kupa koruze kmalu ni bilo več videti, saj smo na njem sedeli mi vsi. Cilji naravoslovnega dne so bili učenje v drugačni naravni družabni in življenjski obliki. Marsikdo od naših otrok še ni držal v roki koruznega storža, storža stotih zrn, iz katerih dobimo koruzni zdrob, iz tega pa skuhamo slastno polento. In to nam je tudi uspelo. Na dvorišču smo na stojalo obesili kotel z vodo, pod njim pa zakurili. Zakuhamo zdrob in polento vztrajno mešali s polentarjem cele pol ure. Kuhano polento smo razdelili na 23 krožnikov, jo zabelili, dodali jogurt. Vsi smo jo z užitkom pojedli. Tudi nekateri otroci, ki je v našem Centru ne marajo. Nato smo se zopet usedli na kup in delo nadaljevali. Nekateri so nekaj storžev ožurili. Zrna smo posuli v potko, po kateri so otroci hodili in prišli do kokošnjaka. Odprli smo kurnike in kokoške so pred nami pozobale zrna. Iz sosedovega hleva sta pomolila glavo tudi dva konja, ki sta nam z dlani pojedla pest koruznih zrn. Ob kupu koruze je sedaj že nastal kup ličkanja, v katerem so si otroci privoščili nekaj užitkov. Ličkanje smo spravili tudi v vreče in jih odnesli v Center, ker ga bomo rabili za različne izdelke.

Preživeli smo lep, delaven dopoldan, ki ga prav gotovo ne bomo pozabili. Otroci so delo doživeli kot igro in ne kot prisilo. Naučili so se, da je pridno delo tudi vrednota.

Dobro mi gre, vedro je hitro polno

Danica Benčina

VSAKO LETO SO DOBRODOŠLI

*Ko pride v deželo jesen,
je čas tudi za pravi objem.
Zopet vas vabimo med nas,
hvala za vse,
kar smo se naučili od vas.*

Tudi letos smo organizirali že tradicionalno srečanje z upokojenimi delavci našega Centra. Srečanje je potekalo 1. 10. 2003 – ta dan je tudi mednarodni dan starejših.

Dobili smo se v novem Varstveno delovnem centru v Vipavi, kjer nam je Loredana Sajovic pripravila prisrčen program. Ogledali smo si nove prostore, poklepetali z mladostniki ter občudovali njihovo

delo in izdelke. Nato smo se odpravili proti našemu Centru. Pogostili so nas in posedeli smo v zbornici.

Pogovor je takoj stekel, spomini so prehiteli misli, smeh in klepet je bilo slišati iz vsakega kotička.

Ko vidiš te zadovoljne obraze, veš, da se je vredno potruditi, da majhna pozornost razveseli in ogreje sočloveka.

Obisk v tako velikem številu nam potrjuje, da vsa ta leta, ki so jih ti ljudje preživali pri nas, leta, v katera so vlagali svoj prispevek v dobrobit vseh, jim je ostal v lepem spominu. Nam pa vse to pomeni dediščino, na kateri gradimo mi mlajši.

Skupaj je vedno lepo

Duška Čakarmiš

OBISK GASILSKE POSTAJE V VIPAVI

8. oktobra, v mesecu požarne varnosti, smo gojenci Centra za usposabljanje invalidnih otrok obiskali vipavsko gasilsko postajo. Vsako leto se radi odzovemo njihovem povabilu.

Najprej nas je namestnik poveljnika lepo pozdravil in povedal nekaj podatkov o gasilskem društvu v Vipavi. Nas pa je najbolj razveselilo, ko smo lahko tudi sami poskusili gasiti ogenj. Naši gojenci so sestavili dve ekipi, ki sta prikazali osnovne vaje pri gašenju. Kar hitri in spretni so bili učenci, ko so zlivali vodo v posodo in jo pod pritiskom s curkom namerili v tarčo.

Še bolj zanimivo je bilo gašenje ognja, ki so ga gasilci prižgali. Prostovoljci so morali obleči pravo gasilsko opremo (čelado, rokavice, plašč). S pomočjo gasilskih aparatov, poguma in spretnosti so ogenj pogasili. Gledalci smo navdušeno ploskali.

Potem so pripeljali gasilski avto in nam pokazali, kako se gasi velik požar. Tudi mi smo poskusili držati velike cevi v rokah in usmeriti curek vode daleč v drevesa. Kako močan moraš biti, da te moč vode ne odnese!

Za konec pa smo se popeljali s prijaznimi gasilci v njihovem avtu. Najlepše je bilo, ko se je oglasila tudi sirena.

V prijetnem, sproščenem vzdušju, ob soku in piškotih bi se sigurno kar precej naših gojencev odločilo vstopiti med gasilce. Še naprej si želimo takega sodelovanja!

Učenci 7. razreda in učiteljica Ana Hlad

OČARALE SO NAS KRAŠKE LEPOTE

Učenci 7. r. devetletke in njihovi spremljevalci iz Centra za usposabljanje invalidnih otrok JPV smo se v mesecu oktobru odpravili na naravoslovno ekskurzijo z namenom spoznati delček lepote Krasa. Kraški svet s svojo barvno spreminjajočo se pokrajino in številnimi naravnimi znamenitostmi naravnost vabi, da si ga radovedni učenci pod strokovnim vodstvom ogledajo, odkrivajo njegove posebnosti in ga tako spoznavajo na njim primeren način.

V jasnem, a mrzlem oktobrskem dopoldnevu smo se odpravili na pot. Naš prvi postanek je bil namenjen ogledu Predjamskega gradu. Učence je grad s svojo nedostopnostjo in lepoto naravnost navdušil. Več kot za občudovanje ni bilo časa, saj smo hiteli naprej. Zapeljali smo se do Rakovega Škocjana. Tišina in jesenska lepota gozdne pokrajine, porasle s številnimi drevesnimi vrstami, nas

je zvabila na plan. Peš in z vozički smo se sprehodili po gozdnih poteh, polnih rumenorjavih listov. Najbolj pozorni učenci so tik ob cesti opazili številne užitne gobe, katere so tudi pravilno poimenovali. Ogledali smo si Veliki in Mali naravni most ter ponikalnico Rak. Učna naravoslovna pot, ki je tu speljana, je bila za nas, zaradi več vozičkov, predolga in prezahtevna.

Nato smo se s kombijem zapeljali do bližnje vasice Dolenje Jezero. Tam smo si pri Kebetovih ogledali maketo Cerkniškega polja oziroma jezera. Ob strokovni razlagi in nazornem prikazu številnih vodnih virov, ki napajajo Cerkniško jezero, so učenci dobili predstavo o nastajanju jezera,

Učenci so občudovali lepoto Predjamskega gradu.

kombija smo si ogledali obronke polja, podolje, manjše vrtače, peljali smo se mimo večjih požiralnikov.

Popoldanske ure smo namenili ogledu Postojnske jame. Koliko lepot in krajev premoremo, ki jih pa žal ljudje s posebnimi potrebami, predvsem zaradi gibalne oviranosti, le težko vidijo in spoznajo! Zaposleni v Postojnski jami so bili zelo razumevaajoči, posebej za nas so prilagodili del programa ogleda jame. Otroke smo posedli na jamski vlakec in se odpeljali v temo. Že na prvi postaji smo izstopili in si na vozičkih ogledali Briljantno dvorano, številne kapnike ter jamsko brezno. Najbolj pogumni so preizkusili svoje »glasovne spretnosti« in poslušali jamske odmeve. Učenci so bili zelo ponosni, ko je naša skupinica 5 otrok in 5 spremljevalcev dobila svojega vodiča. Večina otrok je bila prvič v Postojnski jami in je z zanimanjem in občudovanjem opazovala številne kapnike, stebre, zavese in druge lepote, prav vsem pa se je zdela posebna človeška ribica. Po kratkem ogledu smo se ponovno vkrcali na vlakec in se odpeljali proti izhodu.

Po kratkem počitku in izbiranju najlepših spominkov smo se še odpeljali proti Matenji vasi, do drevesnice Štivan, kjer smo si z zanimanjem ogledali številne znane ter neznane drevesne in druge rastlinske vrste.

Zapeljali smo se skozi Prestranek, kjer smo opazovali črede konj, ki so se mirno pasli ob cesti. Polni lepih vtisov ter doživetij smo se odpravili proti domu.

Iz srca se zahvaljujemo g. Čehu in g. Kebetu, ki sta nam omogočila brezplačen ogled Postojnske jame in makete Cerkniškega jezera.

mag. Erna Žgur Černigoj

PELI SMO V FILHARMONIJI

Zveza SOŽITJE je društvo, ki združuje vse ljudi s posebnimi potrebami. Vzpodbuja in pomaga ljudem z motnjami v razvoju, da bi živeli čim bolj samostojno in tako kot ostali. Letos so praznovali 40. obletnico svojega delovanja. Praznovali so jo res slovesno. Tega praznovanja smo se udeležili tudi mi, pevski zbor iz CUIO v Vipavi. Povabilo je bilo za nas velika čast, ker nima vsak možnosti nastopati v Filharmoniji.

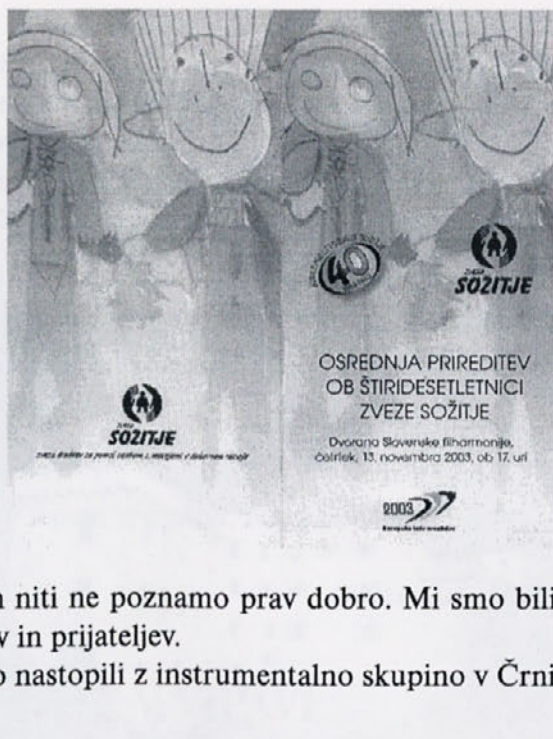
Že ko smo prišli na vajo, smo začutili, da se v tej dvorani dogajajo prav posebni koncerti. Prireditev

so vodili igralca Mirjam Korbar z bratom Juretom in Gregor Bakovič s sestro Andrejko. Jure in Andrejka imata tudi težave, kot vsi ljudje s posebnimi potrebami. In tudi zaradi tega je bila prireditev lepa, drugačna in zanimiva.

Mi smo se predstavili s pesmijo Sanje. Imeli smo malo treme, tudi naša Loredana in Marko nista bila brez nje. Trudili smo se, da bi pesem čim boljše izzvenela. Kljub temu, da je bila solistka naša najmlajša pevka Simona, je šlo vse po načrtu. Po končanem nastopu smo bili deležni ne samo aplavza, temveč tudi odlične postrežbe.

Med proslavo so podelili priznanja tistim, ki so bili prvi ustanovitelji društva. Slovesnosti se je udeležil tudi bivši predsednik Milan Kučan z ženo Štefko in še veliko drugih pomembnih ljudi, katerih niti ne poznamo prav dobro. Mi smo bili veseli tudi zaradi tega, ker smo srečali veliko znancev in prijateljev.

S tem naših nastopov še ni bilo konec. Že 20.11. smo nastopili z instrumentalno skupino v Črni na Koroškem, kjer je bilo srečanje Orffovih skupin.

Miran, Andreja in Drago, člani pevskega zbora iz CUIO v Vipavi

PLAVALNI MITING LIPICA 2003

Specialna olimpiada je športni program, ki omogoča osebam z motnjami v razvoju treniranje in tekmovanje v raznih športnih disciplinah. Posebnost tekmovalnega sistema je v tem, da ponuja tekmovanja na različnih nivojih in da omogoča vsakemu tekmovalcu pomeriti se s sebi enakimi v manjših tekmovalnih skupinah.

Pod okriljem Specialne olimpiade in v organizaciji Socialno varstvenega zavoda iz Dutovelj je 18. novembra 2003 potekal 7. državni plavalni miting.

V Specialno olimpiado so že od leta 1998 vključeni tudi športniki iz Centra Janka Premrla Vojka iz Vipave. Poleg atletike, košarke, namiznega tenisa, balinanja, kolesarjenja in zimskih športov se ukvarjamo tudi s plavanjem. V Centru imamo bazen, kar nam omogoča redno in sistematično delo na področju učenja plavanja.

Plavanja se v Centru učimo in ga uporabljamo kot terapevtsko sredstvo iz več razlogov. Najpomembnejši cilj je usposobiti učence za varno gibanje v vodi, s čimer preprečujemo oziroma zmanjšujemo možnost utopitve, učencem pa omogočimo zdrav način svobodnega gibanja. Plavanje omogoča prosto

gibanje tudi tistim otrokom, ki so sicer vedno v sedečem položaju. Zaradi vodoravnega, ležečega položaja telesa v vodi in zaradi sil, ki delujejo na telo, je celotno telo manj obremenjeno. Omogoča veliko gibov, ki jih sicer na kopnem ni mogoče samostojno izvesti.

Ob pridobivanju novega gibalnega znanja ima učenje plavanja tudi pozitivne vzgojne učinke, kot so premagovanje strahu, sproščanje napetosti, igranje v skupini, povečanje samostojnosti, samozaupanja, skrb za higieno.

V Centru je večina otrok plovnih, kar pomeni, da so ob vztrajnem in strokovnem delu terapevtov pridobili večšine vstopa in izstopa iz bazena, obračanja okoli obeh telesnih osi, potapljanja glave, samostojnega lebdenja in samostojnega premikanja v vodi.

Za udeležbo na mitingu je poleg naštetega potrebno še več. Pri športnem plavanju se otroci učijo premagovanja razdalje v čim krajšem času s čim manjšo porabo energije. To dosežemo z učenjem plavalnih tehnik, povečevanjem preplavane razdalje, plavanjem v progah, učenjem pravočasnega učinkovitega

starta in obrata, navajanjem na tekmovalno situacijo.

V Lipici se je na mitingu zbralo kar 54 ekip iz vse Slovenije in 3 iz zamejstva, skupno število tekmovalcev je presehalo število 200. Startali so v 57 startnih skupinah, oblikovanih po spolu in glede na prijavljene rezultate.

Ekpa našega Centra je štela pet tekmovalcev.

Nastopili so v naslednjih disciplinah:

Mirza Berbič	10 m s pripomočkom	1. mesto
Nermin Mehinovič	25 m prosto	4. mesto
Drago Robič	25 m prosto,	3. mesto
Stipe Petrovič	50 m in 100 m prosto	2x 2. mesto
Miran Jordanovski	25 m prosto	2. mesto

Tekmovalci in trenerji smo vedno znova veseli doseženih rezultatov in medalj, saj pomenijo priznanje za vloženi trud in možnost primerjave z drugimi sodelujočimi. Poleg tega pa so tekmovanja priložnost za druženje, izmenjavo izkušenj, spoznavanje novih krajev, potrjevanje gojencev in našega Centra v ožjem in širšem prostoru.

Tanja Princes, profesorica defektologije

Iz otroškega vrta

JESEN V NAŠI SKUPINI

V projektu letošnjega šolskega leta **SPOZNAJMO 4 LETNE ČASE NA RAZLIČNE NAČINE** smo si zastavili cilje, ki jih bomo poskušali med letom uresničevati:

- otrok doživlja in spozna naravo v vsej njeni raznolikosti in stalnem spreminjanju
- razvija spoštljiv in odgovoren odnos do narave
- odkriva, spozna in primerja predmete iz narave
- spozna, da na njegovo zdravje vpliva okolje in on sam.

V sredini meseca septembra so otroci prinašali v skupino različne vrste sadja. Že to je bila iztočnica za začetek našega prvega podprojekta: **JESEN**. To je čas, ko se narava obarva v pisano paletu barv. Te barve so tako mogočne, da pritegnejo k opazovanju tudi otroke. Skupaj občudujemo spremembe na drevju, dozorevanje jesenskih plodov, okušamo in poimenujemo sadeže, pripravljamo razstave jesenskih pridelkov, plodov. Vsemu temu na panoju sledijo razna obvestila in zapisi o dejavnostih otrok. Starši so se jih že navadili prebirati.

Izvajamo različne dejavnosti z vseh področij.

Ob tednu otroka, v mesecu oktobru smo obiskali 1. razred devetletke in 1. razred osemletke v Vrhpolju. Po skupnem dogovoru z učiteljicama smo v ustvarjalnih delavnicah izdelovali predmete iz naravnih materialov. Otroci so uživali, delavnice so potekale ustvarjalno, domiselno in v prijetnem vzdušju. Ob tednu otroka smo v našo skupino "metuljev" povabili knjižničarko go. Martino. Otrokom je pripovedovala zgodbo Mali ježek. Po končanem pripovedovanju je sledil sproščen pogovor o jeseni, živalih, gozdu, s čim se prehranjujejo, kako poskrbijo zase, kadar nastopi mraz.

Sledil je obisk bližnjega gozda. V našo sredino smo povabili g. Mitjo Turka. V njegovem spremstvu smo odšli v gozd. Opazovali in poimenovali smo drevesa in plodove, primerjali smo liste med seboj, naredili smo odtise drevesnih debel, primerjali drevesa po velikosti, objemali debela ter ugotavljali, katero je debelejšo. Kljub burji in mrazu smo bili nad izletom v bližnji gozd navdušeni in

v vrtec smo se vrnili bogatejši za izkušnjo, ki jo lahko dobiš samo v naravi.

Vsak dan v skupini metuljev spoznavamo letni čas na vse mogoče načine. Kadar ne gremo v naravo, pa ustvarjamo, slikamo, rišemo, izrezujemo ali pa pojemo in poslušamo različne zgodbe. Z jesenjo bo konec tudi našega prvega podprojekta. Čaka nas praznični december in z njim nova vznemirjenja in pričakovanja. Praznovanja bomo razporedili čez cel mesec. Začnejo se nekako z miklavževanjem in končajo ob božiču. O tem pa morda kaj več drugič.

Ingrid Šelj, vzgojiteljica

Iz društev

OBNOVITVENA DELA V GRADIŠKI TURI

Nikoli ne dobiš želje, ne da bi dobil tudi moč, da jo uresničiš, vendar moraš vseeno kaj narediti za to. (R. Bach)

Po dobrih treh desetletjih, odkar je bila planincem dana v uporabo plezalna pot na Gradiško Turo (Furlanova pot), je bila potrebna obnove. Skupaj s tehnično ekipo komisije za planinska pota pri Planinski zvezi Slovenije smo delovno akcijo izvedli v času od 6. do 9. septembra 2003. Za obnovo plezalne poti na Gradiško Turo smo se odločili v skladu z merili samovarovanja na zahtevnih planinskih poteh. Pri načrtovanju in sami obnovi smo pazili, da v pot nismo posegali. Pot bo ostala taka, kot so jo uredili naši predhodniki pod vodstvom prof. Otmarja Črnilogarja leta 1969. Pot ostaja enako zahtevna, poskrbeli pa smo za varnost planincev.

Ob tej akciji smo na nekaterih nevarnih odsekih pešpoti na Turo postavili varovala za večjo varnost planincev. Skupaj na obeh poteh je bilo vgrajenih 131 vrvnih, stopnih in oprijemalnih klinov, na novo je bilo postavljene 60

Obnova razglednega odra v steni Gradiške Ture marca 2003

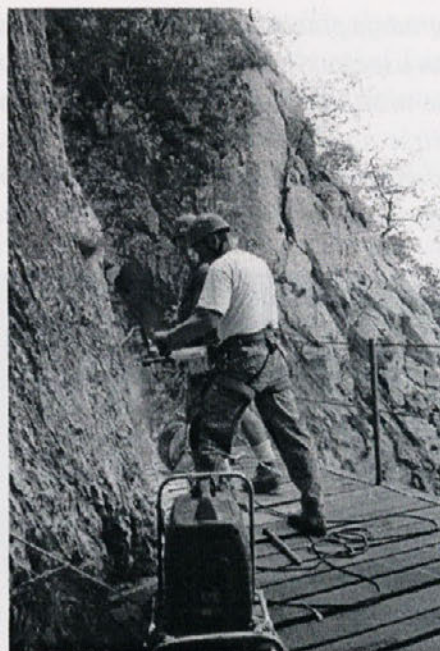
m jeklene vrvi. Tako znaša skupna dolžina jeklene vrvi v Gradiški Turo 194 m.

Delo je potekalo normalno, složno, brez vsakršnih težav in nevšečnosti. Še vreme smo imeli lepo. Plezalno pot sicer dnevno prehodi tudi več kot deset planincev, množičen obisk pa je predvsem ob koncu tedna.

Panoramski oder ali Gnezdo v steni Gradiške Ture je kar klical po obnovi. Že dolgih 32 let razgledni oder služi planincem, ki se vzpenjajo po plezalni poti na vrh Gradiške Ture, za oddih in razgled po Vipavski dolini pred nadaljevanjem poti. Vipavski planinci smo se za obnovo odločili v spomladanskem času 22. in 23. marca 2003. Od vznožja do razglednega mostu smo morali prenesti večjo količino hrastovih desk za celotno konstrukcijo panoramskega odra. Odstranjene so bile vse stare deske ter počiščena in na novo pobarvana železna konstrukcija. Postavljene so bile nove deske in razgledni oder je zasijal v novi podobi.

Planinsko društvo Vipava primerno skrbi za urejenost in čistočo parkirišča za avtomobile na vrhu Gradišča, skrbi za smerokazne table ter postavljene lesene mize in klopi za obiskovalce Gradiške Ture.

Vipavski planinci si že dalj časa prizadevamo, da bi pod Turo uredili in ustrezno opremili manjši kamp za planince in druge obiskovalce tega dela Vipavske doline.

Obnova plezalne poti na Gradiško Turo septembra 2003

Leon Kodre

SLOVESNOST POD GRADIŠKO TURO

Na jesensko nedeljo, 5. oktobra 2003 smo vipavski planinci praznovali 100 let planinstva na Vipavskem. Slovesnost se je odvijala na prostoru pod Gradiško Turo. Prireditvi je prisostvovalo veliko število planinskih prijateljev ter predstavniki sosednjih planinskih društev. V kulturnem programu je sodeloval komorni pevski zbor Ipavska in recitatorji. Ob tej priložnosti smo vipavski planinci razvili nov planinski prapor, ki sta ga razvila zaslužna člana PD Vipava Srečko Vidrih in Dragan Lukin. Avtor prapora je Lucijan Bratuš, na praporu je upodobljen Stari grad, ki bdi nad Vipavo in daje kraju pečat prepoznavnosti. Izdali smo tudi zbornik z naslovom Sto let planinstva na Vipavskem. Podpredsednik PZS Tone Škarja je ob tej priložnosti prizadevnim članom PD Vipava podelil priznanja PZS za dolgoletno delo v planinski organizaciji.

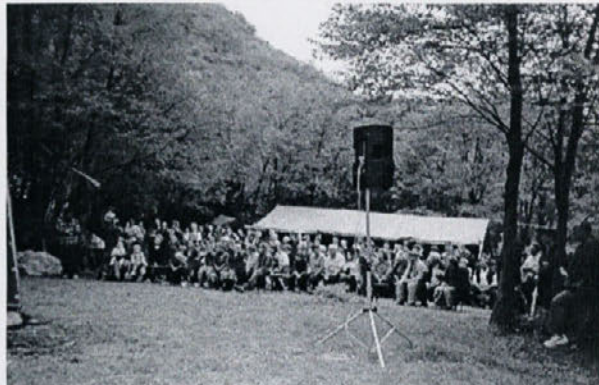
Slavnostni govornik na slovesnosti je bil zamejski pisatelj, publicist, alpinist Dušan Jelinčič. Objavljamo njegov govor:

Ob stoletnici ajdovsko - vipavske podružnice osrednjega slovenskega planinskega društva

Tudi za vipavsko planinsko društvo je napočil veliki dan - stoletnica obstoja. Pred desetimi leti smo proslavljali enako okroglo obletnico osrednjega planinskega društva, pred šestimi leti na Planini Razor stoletnico Soške podružnice, sedaj je na vrsti ajdovsko-vipavska, v prihodnjih letih pa bodo počastili še mnoge druge. A te stoletnice na Primorskem nekaj pomenijo. Naše gorniške pionirje je vodila globoko zakoreninjena narodna zavest, ki je ustvarila sistem boja proti osvajalni politiki nemškega in avstrijskega Alpenvereina, potem pa še italijanskega društva Club Alpino Italiano, ki je v teh krajih nastal tudi zato, da bi nam s tiho asimilacijo odvzel naše gore.

Sistem te obrambe naše istovetnosti je bil enostaven, a učinkovit, predvsem pa podoben tistemu, ki ga je uporabil tudi tujec sam: nadelava planinskih poti, markiranje stez, postavljanje slovenskih kačipotov,

gradnja planinskih koč in kasneje plezanje prvenstvenih smeri v naših stenah. In to delo je bilo učinkovito in uspešno. Kako bi sicer razlagali ogorčenje tujca nad takim početjem - uporom tistega, za katerega je mislil, da je krotek in ponižen človek? Kaj se je leta 1903 na Vipavskem, na primorskem Krasu, in širše na Slovenskem dogajalo? Kakšen čas je bil to? To je bil čas, ko je planinstvo, kot tisto, kar bi danes imenovali športno-rekreacijsko dejavnost, komaj nastajalo. Bil je čas, ko se je domoljubno vodstvo osrednjega planinskega društva začudeno spraševalo: "Kako to, da je po vseh slovenskih hribih,

Slovesnost pod Gradiško Turo 5.10.2003

kamorkoli nas pelje pot, videti le tuje delo?" Bil je nadalje čas tako imenovanih piparjev, predhodnikov klasičnih planincev, ki so bili razpoznavni po tem, da so morali imeti s seboj na izletu pipo, tobak in vžigalice, sicer so plačali globo, pa še čas množičnih plesov, ki so bili na vaseh in trgih malodane edina zabava, pa tudi čas, ko je staro večstoletno avstro-ogrsko cesarstvo umiralo, pod pepelom pa je že tlelo rojstvo novih narodov.

In prav tedaj se je razbohotilo planinstvo, takrat še imenovano turistika, v vseh svojih raznoterih oblikah. Slovenski narod ima poseben odnos do gora. Predstavlja mu tesno zakoreninjenost z domačo zemljo, trenutek oddiha, v katerem si nabira moč pred zahtevnimi preizkušnjami, ki jih je vselej moral prestajati, v njih se preko fizičnega napora spoprijema s samim seboj, da se lahko potem loteva višjih ciljev, kot je lepo nakazal filozof in drzen plezalec Klement Jug.

In navsezadnje: gore so nam vedno bile simbol individualne in kolektivne svobode, tiste, ki nam predstavlja osebnostno in narodno identiteto. Tisto, ki je nismo mogli izkazovati dolga stoletja in po kateri smo se vse bolj glasno in strastno stremeli. Na državnem grbu imamo Triglav, slovenski narod pa je narod planincev. Tudi zgodovina vipavskega društva je prepredena s tem hrepenenjem, pa čeprav naj bi mu bili, po pisanju Planinskega vestnika ob ustanovitvi, bližnji sadni vrtovi in vinske gorice. Toda kaj bi bili sadni vrtovi in vinske gorice brez hribov, ki jih obdajajo ali se le zarisujejo tam nekje v daljavi, da jih komaj slutiš?

Lepa je Vipavska dolina. Nekaj posebnega ima. Je primorska, kraška in obenem tako slovenska. Leži na obronkih tistih hribov, kjer so se naš ponos in trma, naša upornost in značajnost tako stvarno izkazali. Kaj niso morda na Nanosu - sedaj je končno znan točen datum 31. avgusta 1927 - ustanovili protifašistično organizacijo v Evropi, TIGR?

Ajdovsko-vipavska podružnica je bila že od vsega začetka tesno povezana s tržaško, ustanovljena pa je bila celo leto prej, kot prva podružnica osrednjega planinskega društva na Primorskem sploh. Kot zvedo iz tedanjih kronik, so prvi izlet opravili k Svetemu Hieronimu na Nanos, tam pa so se sešli prav s tržaškimi planinci. Takoj so začeli markirati steze v okolici in razmišljati o gradnji koč na Nanosu, za katero imajo tudi tedanji ajdovsko-vipavski zanesenjaki zaslugo, da tam ponosno stoji že dolga desetletja in ob lepem vremenu sprejema, kot ena najbolj obiskanih planinskih postojank na Slovenskem, trume obiskovalcev. Takoj po ustanovitvi so že začeli zbirati denar za gradbeni material, a le nekaj let kasneje se je razbesnela svetovna morija in načrt se je izjalovil.

Vipavsko društvo je dosledno opravilo svoje poslanstvo, saj je pustilo marsikatero vidno sled. Ena od teh je plezarija na Gradiško Turo, ki jo vsi Slovenci dobro poznamo. Tudi Ljubljanci, Tolminci ali

Tržičani radi zahajamo na sprostitev na to zavarovano plezalno pot, ki strmo vodi na nanoško planoto. Stara je že več kot tri desetletja in je še vedno tako mlada in uporabna, po domače bi rekel kar "perfektna". Čisto dovolj naporna je, zračna in razgledna, torej taka, da ko jo preplezaš, te zajame

mimobežen občutek sreče in si nato, ko te začne gruditi lakota, rečeš, sedaj pa sem si v koči zaslužil enolončnico.

In prav te besede so še vedno eden najpomembnejših drobnih vsakdanjih ciljev naše poti v hribe: saj tja zahajamo predvsem zato, da bi se sprostili, se nahodili, se pogovorili s prijatelji in znanci, z njimi kaj pojedli in popili, se nadihali rezkega in prodornega zraka ter si končno nabrali energije za tisto resnično življenje, ki se vselej bije v dolini.

Še do pred kratkim sem za dobra dva meseca živel na prostranih karakorumskih širjavah. Bival sem skupno z alpinisti z vseh vetrov in ponosnimi domačini, misel pa mi je neprestano romala domov. Med drobnimi obveznostmi, ki sem si jih vzel od doma, je bila tudi ta moja skromna pisarija ob današnji slovesnosti. V Himalaji imaš dosti časa za razmišljanje. Ko nisi na gori, si v baznem taboru, v velikem šotoru s soplezalci ali pa sam v svojem platnenem domovanju, ki je na kamnitem ledeniku, v nerealnem času in prostoru, v drugačni, skoraj čarobni dimenziji. In ko opazuješ ponosne šerpe okrog sebe, pomisliš, da so stremljenja ljudi pod vsemi skalnatimi vesinami na svetu, naj bo to pod Gradiško Turo na Vipavskem kot pod osemstisočakom Gašerbrum II v Karakorumu, tako podobna, ker je skupni imenovalec gora. Kot pred stoletjem v Vipavi, Trstu ali Ljubljani, tako danes v prostranosti črnega granita pod največjimi očaki tam na koncu sveta ali na obronkih nanoške planote, se podajamo v višave zato, da bi se duševno in telesno sprostili, da bi si nabrali moči za življenje v dolini in da bi po naših jecljavih močeh zabrisali tiste drobne krivice, ki vselej obstajajo, odkar obstaja svet in z njim človek, ki je hotel začrtati svoje meje in zakoličiti ozemlje okrog svoje hiše in svojih misli s strašnimi besedami: "To je moje!" in tako ustvaril pregrade, ki so se zakoreninile v dušah ljudi, ki v najbolj plemenitem zanosu stremijo k popolnejšemu svetu, k sreči. In planinstvo je le droben način tega stremljenja, eden od tolških, ki vodi k boljšemu človeku.

Ob zaključku se PD Vipava zahvaljuje Prostovoljnemu gasilskemu društvu Vipava in vsem ostalim, ki so nam pomagali pri organizaciji slovesnosti pod Gradiško Turo. Iskrena hvala!

PD Vipava ima od letos tudi obnovljeno spletno stran na naslovu: www.planinsko-drustvo-vipava.si.

Leon Kodre

* * *

KOMORNI ZBOR IPAVSKA NA TEKMOVANJU V TOLOSI

Člani komornega zbora Ipavska smo se v času od 24. oktobra do 3. novembra 2003 udeležili svetovnega zborovskega *Grand Prix* tekmovanja v Tolosi, v Baskiji. O tem tekmovanju smo že kar nekaj časa razmišljali in upali, da nas bo komisija izbrala. Letos nam je to uspelo.

Priprave na to tekmovanje so se začele z intenzivnimi pevskimi vajami v Klancu pri Kozini. Dela smo se lotili resno in zavzeto s tempom, ki smo ga poskušali zdržati vse do tekmovanja. Bilo je nekaj vzponov in padcev, toda na koncu nas je 24. oktobra popoldne avtobus le odpeljal proti Španiji.

Ko smo se zbrali, so nas prevevali različni občutki in različna pričakovanja. Eni malo bolni, drugi še utrujeni od pravkar končane službe, spet tretji polni energije, ki so jo delili še vsem ostalim. In prav ti so poskrbeli, da je ne prav kratka pot minila kar hitro, čeprav je trajala več kot en cel dan.

Pot nas je peljala preko severne Italije, skozi francoski Toulouse, kjer smo imeli prvi daljši postanek. Skušali smo ujeti utrip tega francoskega mesta s sprehajanjem po ulicah in ogledom čudovite katedrale. Odločili smo se, da poromamo še v Lurd, kjer smo prižgali svečko z željo, da dobro opravimo svojo nalogo.

Prevozili smo špansko mejo in v nas sta se napetost in pričakovanje stopnjevala. Prav veseli smo bili, ko smo se na naslednjem postanku srečali z našim vodičem Nejcem Rudlom (Slovencem, ki ga je pred leti v te kraje pripeljalo petje in ga je tu zadržala ljubezen).

Okrog devete ure zvečer naslednji dan smo se končno pripeljali pred tehnični univerzitetni center v Eibaru, ki je za dober teden postal naš dom. Najprej smo povečerjali, nato pa se nastanili po sobah. Kar študentsko vzdušje: preproste sobe s skupnimi kopalnicami in jedilnica nekje tam zgoraj na vrhu neskončnih stopnic. Toda ni bilo važno, postelja je le postelja, ki nas je vse dokaj hitro pripričala v spanje.

Po zajtrku smo se okrog enajstih že zbrali na pevskih vajah. Vsi skupaj smo bili še malo razglašeni, saj smo se šele navajali na novo okolje. Zvečer smo imeli že prvi koncert v Gerniki, v cerkvi svete Marije, ki je bila zelo akustična, tako da nam je pustila prijeten občutek, po drugi strani pa grenak, saj je naš *turist* Mitja zvečer obležal z vročino. Ja, prehladi, kašelj, povišane temperature so se kar selile z enega na drugega in le upali smo, da bomo na tekmovanju peli vsi. Naši ostali dnevi so bili kar podobni temu prvemu: zajtrk, pevska vaja, kosilo, pot do mesta, kjer smo imeli koncert, in pozno zvečer nazaj v Eibar.

In kakšno je mesto Eibar? Leži v ozki dolini in je polno visokih stolpnic. Če je

Tekmovalni nastop v Tolosi

še odeto v oblake in zalito z dežnimi kapljami, ne deluje čisto nič prijetno. Še sreča, da ga je vsaj za nekaj trenutkov obsijalo sonce in nam pustilo lepši občutek. Marsikdo od nas se je ob Eibaru spomnil na naše Jesenice. A kljub vsemu, to je bil naš dom in hočeš nočeš smo ga morali sprejeti in poiskati lepe stvari. Drugi dan smo tu imeli tudi koncert, ki ga je z navdušenjem sprejelo sicer ne preštevilno občinstvo. Priznanje so nam izkazali organizatorji s slavnostno večerjo. Naši fantje so pokazali, kaj zmorejo njihova grla, gostitelji pa so z veseljem prisluhnili našim minimalnim pianissimom, saj je naša pesem precej podobna baskovski. Slovenske pesmi naših fantov niso ugajale le španskim dekletom, ampak smo jih bile vesele tudi pevke. Deležne smo bile kar nekaj »predvratnic« (beri podoknic), ki so nam privabile smeh na obraz in solze v oči. Tako so bile naše sanje vsak večer zares sladke. Peti dan, po koncertu v Pamploni, so se nekaterim pevcem našega zbora, ki sanjajo o uspešni novinarski karieri, sanje uresničile. Nastopili smo v živo na nočnem programu Canala 6 TV Navarra. Šesti dan smo se z odra preselili med poslušalce – v Tolosi smo poslušali prvi tekmovalni koncert. Dočakali smo dan, ko je zasedba postala popolna. Prileteli sta še dve pevki, pa tudi naš *turist* se je vrnil s potovanja po deželi virusov. Naš nastop v mestu Getxo nam je dan pred tekmovanjem dal veliko spodbudo. Vzdušje publike se je ta večer preselilo tudi v naša srca. S tem občutkom smo se prebudili v veliki dan. Matjaž nam je na vajah dajal še zadnje napotke in prenašal na nas mir in sproščenost. Samozavesti nam je vlival tudi naš spremljevalec Nejc, ki nas je pospremil do tekmovalne dvorane v Tolosi, kjer smo imeli akustično vajo. Prikradla se je tudi trema, toda priprave so tekle dalje. Čakalo nas je upevanje, preoblačenje, ličenje in mojstrsko friziranje našega Simona. Adrenalin se je strmo dvigal in ob 21.15 smo stopili na oder.

»Umirjeni in sproščeni« smo začeli z Gallusovim *Haec est dies*. Pred Brahmsovo skladbo *Liebeslieder walzer* smo poslušalce zaposlili z iskanjem stola za naši pianistki. Sledil je še *Kyrie* Vytautasa Miškinisa, obvezna skladba Pastorjev *Ecce quomodo moritur iustus*, kot zadnji pa še Kumarjev *Turist*. S tem smo končali tekmovanje v polifoniji.

Sledile so nadaljne priprave na tekmovanje v folklori. Na odru smo bili že bolj sproščeni. Začeli smo z baskovskima pesmima *Aritz Adarrean - Katalin* (J. Ezkurra) in *Zutaz* (J. Busto). Sledile so tri slovenske: *Od nebeszhei ohzeite* (S. Vremšak), *Luba vigred* (L. Lebič) in *Ive* (M. Slosar).

Tekmovalni oder v Tolosi smo pozno zvečer zapustili z veličastnimi občutki in hkrati veseli, da je za nami. Večer smo nadaljevali v duhu pesmi, vinca, plesa, smeha in ... spanje je prišlo na vrsto šele v zgodnjih jutranjih urah. Prebudili smo se v prvo sončno jutro. V San Sebastianu, kjer so nas očarali ogromni valovi Atlantskega oceana, nas je čakal še zadnji koncert. Publika nas je stoje nagradila z bučnim aplavzom. Zadovoljni smo bili, da smo spravili pod streho še zadnji koncert. Glasilke so komaj zdržale, večer pa so nam polepšali še rezultati tekmovanja: dosegli smo tretje mesto v polifoniji in četrto mesto v folklori. Veselju ni bilo konca!

Nasmejani obrazi pevcev ob povratku

Zadnji dan nas je čakala še zaključna slovesnost, kjer smo kot tretjevrščeni zbor v polifoniji zapeli Miškinisov *Kyrie* in s tem dali piko na i našemu uspehu. Vsak od nas je dodal svoj košček v mozaik našega uspeha. Dirigent Matjaž nam je vdahnil dušo, zbor je zaživel, glasba je spregovorila, in kot bi rekel on sam: »In prav je tako.« Španija nam je podarila veliko dežja, zato pa je na naših obrazih ves teden sijalo sonce. Tega smo pripeljali s seboj tudi domov.

Ana Ipavec in Jana Koren

KONCERT »FOERSTERJA« V LOGU PRI VIPAVI

Zbor Anton Foerster je bil ustanovljen jeseni leta 1974 in se je poimenoval po enem največjih ustvarjalcev na področju cerkvene in posvetne glasbe, skladatelju češkega rodu, ki je skoraj pol stoletja deloval v Sloveniji.

Umetniško je celih 27 let vodil zbor profesor in skladatelj Jože Trošt, sedaj pa je umetniško vodenje prevzela naša rojakinja, ki si je ustvarila družino na Gorenjskem, profesorica glasbe Damijana Božič - Močnik. Zbor posega po skladbah različnih stilnih obdobj.

S koncerti in petjem je zbor sodeloval pri mašah in gostoval po mnogih krajih doma in tudi v tujini. Letos junija je gostoval na Češkem v Osenicah ob odkritju spominske plošče na rojstni hiši Antona Foersterja.

Pa še beseda o programu omenjenega koncerta. Kot uvod v celotni koncert je zazvenela Foersterjeva Ave Marija iz opere Gorenjski slavček in s spremljavo orkestra je bila prijetno uvajanje v koncert. V prvem delu je zbor izvedel Haydnovo *Missa brevis* št. I, napisano za dva soprana, mešani zbor, orgle in godala. Orkestrček so sestavljali glasbeniki Slovenske filharmonije. Maša je zvenela vzvišeno in hkrati sveže zaradi solističnih vložkov. Solistki sta bili Marta Močnik in Teja Saksida.

Maša nas je uvedla v drugi del koncerta, ki je bil domiselno oblikovan v znamenju meseca oktobra kot desetka rožnega venca. Začel se je s koralnim očenašem, ki je zvenel v polni loški cerkvi poduhovljeno v brezhibnem moškem enoglasju. Sledilo je deset zdravamarij različnih skladateljev, od renesanse do današnjih dni (Gallus, de Vittoria, Perosi, Rakhmaninov, Bruckner, Škerjanc, Foerster, Arcadelt, Busto in Biebl). V melodijo preliti rožni venec je občuteno povezovala z besedo Barbara Tomažič Kunaver.

Dolgi aplavzi so nam prinesli še dva dodatka.

Čudovito muziciranje glasbenikov, pevcev in njihove zborovodkinje je bilo za vse poslušalce globoko doživetje.

Lejla Irgl

* * *

Z ROKO V ROKI

»Ljubezen je vez popolnosti« je naslov letošnjega TEDNA KARITAS, ki na različne načine nagovarja vse ljudi dobre volje.

Osrednja prireditev Škofijske Karitas Koper in svečana akademija z naslovom UMETNIKI ZA KARITAS je bila na Dvorcu Zemono pri Vipavi v soboto, 22. novembra letos.

Polno dvorano dvorca so navdušili baritonist Matjaž Robavs s klavirsko spremljavo Andreje Kosmač in Vokalna skupina Prijatli iz Sela, kar priča, da narodne pesmi ponovno dobivajo veljavo. Povezovalc večera Jure Sešek je z izbranimi mislimi o delu Matere Terezije spomnil na vsebino karitativnega dela. Prisotne umetnike je predstavila likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn, ki je tudi odprla prodajno razstavo.

Nekaj misli iz govorov:

- msgr. Metod Pirih, koprski škof, se je umetnikom in sodelavcem Karitas zahvalil za opravljeno delo in jih vzpodbudil, da z nesebično ljubeznijo delujejo naprej.
- ravnatelj ŠK Matej Kobal je osvetlil namen letošnje kolonije, ki se že udejanja tako, da se je za pomoč ostarelim in bolnim 10. novembra začel TEČAJ ZA POMOČ NA DOMU. Poteka vsak ponedeljek v prostorih Škofijske gimnazije v Vipavi, vodijo ga strokovnjaki in usposablja 40 žena in deklet. Namen karitas ni le strokovno znanje, temveč ponudi ostarelemu, bolnem in prizadetemu tudi človeško bližino in duhovno pomoč.
- ak. slikarka Mira Ličen Krmpotič se je v imenu umetnikov zahvalila Karitas za idejo kolonije, ki jim nudi priložnost, da lahko izpolnjujejo papeževo misel, ki pravi, da umetnost spreminja svet z Lepoto in Dobroto.

Prisotne sta pozdravila tudi ajdovski župan Marijan Poljšak in podpredsednik državnega zbora dr. Miha Brejč; obema je bila skupna ugotovitev, da se z vstopom Karitas na humanitarno področje

Udeleženke tečaja za POMOČ NA DOMU

med ljudmi širi solidarnost in pomoč, da pa se je potrebno še naprej zavzemati, da bi bilo revnih in izkoriščenih pri nas čim manj.

Na ogled je bilo ponujenih 89 likovnih del različnih avtorjev, v prodajo pa 76, kajti 13 del je bilo prodanih že na Sinjem Vrhu. Tudi na Zemonu je bilo odkupljenih prav toliko del, kar pomeni, da je iz likovne kolonije Umetniki za Karitas 2003 prodanih 26 del v skupni vrednosti 2.030.000 SIT.

Seveda pa je to le ena od naših dejavnosti. Naj naštejemo samo nekaj števil, ki so pokazatelj delovanja Karitas v Koprski škofiji:

- V Škofijski Karitas Koper deluje 1000 stalnih in veliko občasnih prostovoljcev, ki udejanjajo programe pomoči ljudem.

Udeleženci kolonije UMETNIKI ZA KARITAS

- 1800 »družin v stiski« prejema pomoč v hrani, nekateri tudi pri plačilu računov, za kar letno porabimo 25 mio. SIT.
- 260 otrok je vključenih v projekt »Posvojitev na razdaljo«, kar predstavlja 15 mio. SIT letne pomoči otrokom.
- 1300 otrok dobi pomoč za šolske potrebščine, plačilo toplega obroka v šoli, oskrbnino v dijaškem domu... za kar letno porabimo 5 mio. SIT.
- Med šolskim letom poteka učna pomoč v programu »Popoldan na Cesti«, letos se je ta razširil še v Pivko z naslovom »Popoldan v Pivko«, med počitnicami potekajo počitniški tabori in delavnice.
- Zavod Karitas Samarijan vodi program »Materinski dom«. Trenutno je v obeh materinskih domovih (Solkan in Cesta) 11 žensk in 10 otrok.
- Program »Streha nad glavo« in »Žarek upanja« je namenjen pomoči ljudem na področju Banja Luke. V prvem pomagamo do strehe nad glavo družinam, v drugem pa finančno podpiramo otroke.
- Znotraj mreže Karitas so tudi programi: Umetniki za Karitas, Brezdomci, Drobiž za stisko, Počitnice, Pomoč ob naravnih nesrečah (Posočje, Kongo) in različni preventivni programi za izobraževanje, ozaveščanje in vzgojo.

Hvala lepa in blagoslovljene praznike ter vse dobro v prihajajočem letu!

*Jožica Ličen,
voditeljica Karitas Vipavske dekanije*

ŠOLA ZA STARŠE

Čustva, ki gradijo družinsko skupnost

Karitas vipavske dekanije želi delovati tudi na preventivnih programih pomoči družinam v stiski, zato je v jesenskem času organizirala šolo za starše, ki jo je skozi osem srečanj obiskovalo veliko staršev, med njimi so bili tudi taki, ki se poklicno ukvarjajo z vzgojo otrok. Šola je potekala v Domu krajanov v Ajdovščini.

Strokovna voditeljica šole in predavateljica dr. Nives Ličen, docentka na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je v predavanju in s pomočjo delavnic udeležence šole seznanjala o čustveni pismenosti. Vpraševali pa so se tudi,

kako se soočiti z jezo, konflikti, strahom, žalostjo in kako otroke vzgajati za mir in strpnost. Zelo zanimiva je bila predvsem izmenjava izkušenj, saj imajo nekateri starši tudi štiri, pet, šest in celo enajst otrok. Gosta enega srečanja sta bila dr. Katja Šoštarich, pediatrinja v Zdravstvenem domu v Ajdovščini, ki je govorila o tem, kako čustva vplivajo na telesno zdravje otroka. Duhovnik Matej Kobal, ravnatelj Škofijske Karitas Koper, pa

je odgovarjal na številna vprašanja s področja duhovnosti v družini.

Ker se je šola zaključila prav ob Miklavžu, so mu udeleženci zaupali tudi svoje želje, ki so jih ob koncu, poleg potrdila o opravljenem izobraževanju, prejeli zbrane v brošuri. In večina med njimi si je želela moč in pogum, da bi bili pri vzgoji dober zgled svojim otrokom.

Jožica Ličen

ZAKLJUČENA JE AKCIJA »KER NAM NI VSEENO«

Z Območnega združenja Rdečega križa Ajdovščina z veseljem sporočamo, da zaključujemo akcijo zbiranja sredstev »Ker nam ni vseeno«.

Zbrali smo načrtovana sredstva, tako sta kombi in električni voziček že naročena. Zaradi daljših dobavnih rokov bosta družini vozili dobili po novem letu. Seveda vas bomo o tem še obvestili in vas povabili na slovesnost ob predaji.

V imenu Območnega združenja Rdečega križa Ajdovščina, Občine Ajdovščina ter družin Žejn in Ojsteršek se vsem darovalcem iskreno zahvaljujemo. Misel, da ste s svojim prispevkom dvema družinama bistveno olajšali vsakdan, naj vam ogreje prihajajoče praznike.

Območno združenje RK Ajdovščina

KRVODAJALSTVO NA AJDOVSKO-VIPAVSKEM OBMOČJU

Krvodajalstvo na ajdovsko-vipavskem območju beleži že polstoletno tradicijo. Od samih začetkov so bile naše krvodajalske akcije dobro obiskane, tako da smo bili po številu krvodajalcev v samem slovenskem vrhu.

V zadnjih desetih letih se na področju krvodajalstva spremembe kar vrstijo. Spremenjene družbenoekonomske razmere so se odražale tudi na tem področju, predvsem tako, da so od krvodajalcev zahtevale večjo prilagodljivost. Kljub temu pa to ni bistveno vplivalo na uspešnost te humane dejavnosti, tako da ostajamo samozadostni. To pomeni, da uspešno pokrivamo potrebe po krvi v zdravstvu.

V spomladanskem in jesenskem času, ko bolnišnice intenzivno izvajajo načrtovane operacije, prihaja tudi do kriz. Populacija se stara, življenjska doba se daljša, medicinska stroka pa se naglo razvija. Zato so potrebe po krvi v zdravstvu vedno večje. Vendar vse to s pomočjo zvestih krvodajalcev uspešno rešujemo.

Na OZ RK Ajdovščina na vsa dogajanja gledamo z optimizmom. V lanskem letu je preko 1500 ljudi z našega področja darovalo kri, do konca letošnjega oktobra že preko 1450, polovica na terenskih akcijah v februarju in oktobru, ostali na oddelku za transfuziologijo Bolnišnice Šempeter. V zadnjih desetih letih je 30% populacije, ki kri lahko daruje (stari od 18 do 65 let), to tudi storilo. Največ krvodajalcev - 23% je starih od 23-28 let. Vsako leto pa se tej humani družini pridruži preko 100 novih.

*Maša Jež,
sekretarka*

SODELOVANJE OZ RK AJDOVŠČINA IN CENTRA ZA USPOSABLJANJE SLOVENSKE VOJSKE VIPAVA

V Ajdovščini je sredi oktobra potekala tradicionalna jesenska krvodajalska akcija. Tokratni akciji so se kot prostovoljni darovalci dragocene in nenadomestljive tekočine pridružili tudi kandidati za poklicne vojake in vojakinje slovenske vojske ter zaposleni Centra za usposabljanje slovenske vojske Vipava. Kri je v teh dneh darovalo okrog 140 kandidatov in zaposlenih, in sicer na terenski akciji v Ajdovščini ter na oddelku za transfuziologijo SB Šempeter.

OZ RK Ajdovščina je že v preteklosti zelo dobro sodelovalo s takratno vojašnico v Vipavi. V času priprav na preoblikovanje slovenske vojske ter reorganizacije na področju krvodajalstva je sodelovanje za dve leti zamrlo.

V septembru smo Center za usposabljanje poklicne vojske povabili, da skupaj zopet poiščemo možnosti sodelovanja. Z veseljem lahko povemo, da so se na našo pobudo odzvali takoj, da so

izrazili svojo veliko pripravljenost. Tako smo lahko v teh oktobrskih dneh, po komaj mesecu dni, že organizirali prvo krvodajalsko akcijo za njihove kandidate. Vsi skupaj predvidevamo, da bomo lahko vsak mesec zagotovili skupino, ki bo kri darovala v šempetrski bolnišnici. Slovenska vojska nam pomeni pomembno bazo novih krvodajalcev, ki so še posebno pomembni takrat, ko nastopi trenutek krize.

Prepričani smo, da bo tokratna krvodajalska akcija kandidatov za poklicne vojake in vojakinje prerasla v tradicionalno in trdno sodelovanje.

Pripadniki slovenske vojske v oddelku za transfuzijo SB Šempeter 23.10.2003

*Maša Jež,
sekretarka*

* * *

NAPOREN NOVEMBER V CENTRU ZA USPOSABLJANJE SLOVENSKE VOJSKE

V Centru za usposabljanje v Vipavi je v ponedeljek, 3. novembra začela z usposabljanjem nova generacija kandidat in kandidatov za poklicne vojakinje in vojake Slovenske vojske. V program vojaškostrokovnega usposabljanja se je vključilo 160 kandidat in kandidatov. Istočasno se je več kot sto novih vojakov in vojakinj iz Centra odpravilo novim nalogam naproti v enote Slovenske vojske. Na slovesnosti je zbrane nagovoril major Miran Rožanec, namestnik poveljnika Centra za usposabljanje.

Poudaril je, da so se izkazali za sposobne in predane, saj vsak od njih predstavlja trden temelj, na katerem gradimo sodobno vojsko. Obenem pa so dober zgled za tiste, ki svojo osnovno šolo usposabljanja v Centru šele začenjajo.

Posebno priznanje za odlično delo pa sta si zaslužila najboljša v generaciji: vojakinja Petra Žnidarič in vojak Boštjan Kovše.

Poleg temeljnega vojaškostrokovnega usposabljanja se vojaki Slovenske vojske v Centru usposabljujejo tudi za poklic strelca.

V ponedeljek, 10. novembra je bila v Centru za usposabljanje Vipava slovesna podelitev vojaško evidenčne dolžnosti vojak - strelca štirinajstim vojakinj. Svojo vojaško pot so začele s trinajsttedenskim programom Temeljnega vojaškostrokovnega usposabljanja, v katerem so se usposobile oziroma izurile za preživetje na bojišču. Osvojile so vsa potrebna znanja in veščine za tehnično in taktično sposobne vojakinje, ki bodo delale in živele skladno z vojaškimi vrednotami, in razumele pomembnost skupinskega dela.

V nadaljevanju so uspešno zaključile šesttedenski specialistični program Osnovnega vojaškostrokovnega usposabljanja. Najboljša je bila vojakinja Polona Skerbinek. Po koncu tega zahtevnega usposabljanja vojakinje učinkovito rokujejo in uporabljajo orožje ter vojaško opremo pehotnega oddelka. Cilj tega programa je namreč, pripraviti vojaka Slovenske vojske na izjemne

oziroma najtežje razmere na bojišču. Vojakinje, ki ga uspešno končajo, so zato usposobljene za zahtevne naloge na novih dolžnostih znotraj enot Slovenske vojske.

Generacija kandidatki, ki je z usposabljanjem začela 3. novembra, je svojo voljo, da želijo postati dejaven košček sestavljanke, ki ji pravimo domovina, potrdila s slovesno prisego 14. novembra. Ob tej priložnosti jim je spregovoril tudi major Miran Rožanec, ki je poudaril, da je življenje polno priseg, takih in drugačnih, vendar je prav vojaška nekaj posebnega. Pomeni začetek novega obdobja, z njo dejansko postaneš del skupine, del družine, ki se imenuje Slovenska vojska...

Mateja Trošt

* * *

LETOVALI SMO V RABCU

V začetku oktobra je 58 članov DU (Društva upokojencev) Vipava preživel deset dni v Rabcu v hotelu Mimosa. Rabac je bil v preteklosti majhen ribiški kraj, ki se je razvil v turistično naselje s številnimi hoteli in apartmaji v privatnih hišah. Imenujejo ga biser Kvarnera.

Kopanje v hotelskem bazenu z morsk vodo in v morju pa tudi nešteto drugih možnosti je izpopolnilo dneve, ki so kar hitro minili. Tisti, ki se iz zdravstvenih razlogov niso mogli kopati, so se na sprehodih ob obali naužili morsk zrak in posedeli ob kavici, lahko so se pa peljali s turističnim vlakom, ki ima 54 sedežev in prevozi ob obali razdaljo 5 km.

V času letovanja smo si ogledali številne zanimivosti. Obiskali smo srednjeveško mesto Labin, oddaljeno od Rabca 5 km, nekateri peš po prijetni gozdni poti, porasli s sredozemskim rastlinstvom, drugi z avtobusom. Ob pešpoti je izvir zdravilne pitne vode, po katero smo večkrat šli in jo pili. Na sprehodu po kamniti obali smo si ogledali mogočne zidane stebre, ki so ostanek nekdanje žičnice, po kateri so v preteklosti prevažali premog in boksit iz Raše in Labina in ga natovarjali na ladje. Nepozaben je bil ribji piknik na ladji, s katero smo se peljali na otok Cres.

Ob zalivu pred hoteli Mimosa, Hedera in Narcis smo občudovali nasad oljk in veliko cvetočih vrtnic v parku Maslenica (Oliva), kjer so tudi na novo urejeni bazeni na prostem. Med oljkami je avtokamp Oliva.

Večeri so precej dolgi, zato smo se dvakrat zbrali, da smo prepevali, si pripovedovali šale in se nasmejali skečema, za kar pristrčna hvala nastopajočim. Ljubiteljem plesa tudi tega ni manjkalo.

Imeli smo veliko možnosti za rekreacijo, vendar smo ob dobri hrani skoraj vsi pridobili na teži.

Za prihodnje leto je DU Vipava že rezerviralo možnost ponovnega letovanja v Rabcu.

Vodiču in njegovim pomočnikom pristrčna hvala.

Silva Vehovar, Vera Poniž

LEP JESENSKI DAN

Bil je lep jesenski dan, ko je balinarska sekcija Društva upokojencev Vipava organizirala ženski balinarski turnir.

Udeležile so se ga ekipe iz društev upokojencev Ajdovščina, Logatec, Škofja Loka in Vipava. Tekmovanje je potekalo na društvenem balinišču v Vipavi. Prvo mesto je zasedla ekipa Logatca, drugo Ajdovščina, tretje Vipava I, četrto Vipava II, peto mesto ekipa iz Škofje Loke. Za dober potek tekmovanja je poskrbel naš trener Jože Furlan, ki je bil istočasno tudi odličen sodnik.

Po končanem tekmovanju so bila podeljena priznanja. Podelil jih je predsednik društva Stane Jež. Priznanja so izdelali gojenci Centra za usposabljanje invalidnih otrok Janka Premrla - Vojka iz Vipave.

Medalje iz pobarvane gline so predstavljale simbol Vipavske doline - trtni list. Lični izdelki so bili prijetno presenečenje in poželi so številne pohvale. Vodstvu zavoda in gojencem se prisrčno zahvaljujemo.

Sledilo je skupno kosilo, s katerim nas je prijetno presenetila naša upokojenka Anica Koradin. Pripravila nam je dobro vipavsko joto s klobaso, za posladek pa domači krof. Tudi njej prisrčna hvala. Vipavske balinarke smo začele vaditi šele aprila letos. Za način igranja in pravila igre skrbi naš trener Jože Furlan iz Podnanosa. Udeležili smo se tekmovanj v Ajdovščini, Vipavi, Ljubljani in Kanalu, kamor so nas povabile članice društev.

Dvakrat tedensko se zbiramo na balinišču, in sicer: Vida Bajc, Nada Kodele, Elza Mitrovič, Sonja Marc, Danica Vidmar, Ana Velagič, Valči Rodman.

Vabimo upokojenke, ki želijo sprostitev na svežem zraku, da se nam pridružijo.

Udeleženci turnirja na balinišču v Vipavi po končanem tekmovanju

Sonja Marc

IZLET PO DOLINI SOČE

Obeta se nam lep sončen dan!

Taka je bila vremenska napoved tiste sobote, ko smo se člani Društva upokojencev Vipava odpeljali na izlet po Soški dolini. Vremenu je sledilo tudi razpoloženje. Naša prva postaja je bil Most na Soči. Tu smo se 'vkrkali' na ladjo Lucija in se eno uro vozili po jezeru in uživali v prelepi pokrajini. Iz Mosta na Soči nas je pot vodila mimo Tolmina, Kobarida, čez Napoleonov most na Vrsno, kjer je bil leta 1844. rojen duhovnik, pesnik, prevajalec in narodni buditelj Simon Gregorčič. V njegovi rojstni hiši je od leta 1966. urejen spominski muzej. V nadstropju si je mogoče ogledati pregledno razstavo o pesnikovem življenju in delu.

Iz Vrsnega smo se odpeljali v Drežnico, vas pod mogočnim Krnom. Ogledali smo si muzej in cerkev Srca Jezusovega.

Po ogledu Drežnice smo se vrnili v Idrsko na kosilo. Nato smo odšli v Kobarid. Ogledali smo si kobariški muzej s stalno razstavo soške fronte in poudarjenim prikazom kobariškega preboja leta 1917. Komisija Sveta Evrope je ustanovo razglasila leta 1993. za muzej leta. Na griču Gradič nad Kobaridom smo si ogledali kostnico, ki so jo Italijani zgradili v letih 1935-38. okrog cerkve sv. Antona, 7014 italijanskim vojakom, padlim med prvo svetovno vojno v zgornjem Posočju. Polni prijetnih vtisov smo se v večernih urah vračali v Vipavo.

Poleg podobnih izletov kot je bil ta pa se v Društvu upokojencev Vipava odvijajo tudi druge dejavnosti: vsak ponedeljek igranje šaha in telovadba, ob torkih od 9-11 ure merjenje krvnega pritiska pod vodstvom medicinske sestre, popoldne pikado, enkrat mesečno reševanje križank, vsako prvo soboto v mesecu kopanje v Izoli, v zadnjem času pa smo osnovali žensko balinarsko ekipo, ki trenira po dogovoru. Uradne ure društva pa so vsako sredo od 9.-11. ure.

Izlet po Soški dolini

Upokojenci, pridružite se nam in videli boste, da vam ne bo dolgčas.

Člani društva želimo vsem krajanom vesele božične praznike, srečno, predvsem pa zdravo leto, ki prihaja.

Pustite se presenetiti in sprejmite vsak najlepši trenutek, ki ga lahko ponudi prihajajoče leto 2004.

Ludvik Curk - Viko

* * *

SLIKARKA ALDA POSAVEC

Med 7-dnevnim bivanjem v Delfinu v Izoli sem se podala na sprehod vse do izolske bolnišnice. Ponavadi grem vsakokrat v avlo in zmeraj sem nagrajena s kako razstavo. To pot je razstavljala ga. Alda Posavec. Dolgo sem si ogledovala njena dela in moram reči, da so prekrasna.

In kdo je Alda Posavec?

Je pristna Vipavka, rojena 15.1.1932. v Vipavi. Že v rani mladosti je gojila željo po likovnem izražanju. Izučila se je za poklic frizerke. Po selitvi v Ljubljano je frizerski poklic zamenjala za vlogo varuške predšolskih otrok v vrtcu vse do upokojitve.

Leta 1974 se je vključila v društvo likovnih samorastnikov v Ljubljani in od takrat se s slikarstvom ukvarja aktivno. Je redna oblikovalka EX TEMPORE širom Slovenije in zamejstva ter dobitnica nagrad in priznanj za svoja likovna dela. Likovno izobraževanje je dopolnjevala na likovnih seminarjih, katere so vodili številni pedagogi.

Imela je že 14 samostojnih razstav in nešteto skupinskih. Je dobitnica nagrad EX TEMPORE (Muljava, Šentviški teden, mednarodna diploma GROŽNJAN, EX TEMPORE Ljubljana). Poleg denarnih nagrad ima še nešteto priznanj.

Slike snuje predvsem sebi v zadovoljstvo - iz neke notranje nuje. Veliko slika cvetje pa tudi krajino in njej še vedno ljubo Vipavo, (Stari most, Podskalo) in sedaj Ljubljano. Prav tako pa nežno krajino na Dolenjskem.

Ker je ga. Alda Vipavka in likovna umetnica, bi želela videti njena dela na razstavi za Vipavce. To bi bilo zanjo lepo priznanje, za nas pa bogato doživetje.

Dora Furlan

BOŽIČ GRE

*Božič gre na belem konju,
v rokah nosi jelovino,
v jaslih drobno božje dete.*

*Kaj pri nas bo s konjem belim,
kaj z dišečo jelovino,
kaj z otrokom siromašnim?*

*Belca v širni svet požene,
v vsako mesto, v zadnje selo -
sneg zamete nam deželo.*

*Z jelovino v hišo stopi,
srca zveže, duše spravi,
da bo mir ljudem v nižavi.*

*Dete v jaslicah ostavi,
da doraste za življenje,
za življenje, za trpljenje
in za naše odrešenje.*

Stano Kosovel

MARIJA V LANDARSKI JAMI

To se je godilo takrat, ko je kralj Herodež iskal Jezuščka, da bi ga umoril. Mati božja je zavila sina v pisano ruto in zbežala z njim po svetu. Tavala sta iz kraja v kraj, a Herodeževi hlapci niso mirovali, zmeraj so jima bili za petami. Dolgo sta blodila, dokler nista pribežala v Nadiško dolino. Materi božji so krvavele noge, da so se poznale rdeče stopinje. Jezušček ji je jokal v naročju. Še malo, majceno malo, pa bi se bila zgrudila in ne mogla več dalje.

Pod Landarjem je v strmem bregu čepela ženica in pasla edino kozo.

“Kam tako tečeš?” je ogovorila Marijo. “Odpočij se in položi otroka v senco, da bo spal, jaz pa mu bom z zeleno vejico odganjala muhe.”

“Ne smem se spočiti,” je potožila božja mati Marija. “Herodeževi hlapci so za menoj: bojim se, da me dohite, mi vzamejo otroka in ga grdo umorijo. Zaradi ljubega Jezusa te prosim, skrij naju, ako moreš!”

“Bog pomagaj!” je vzkliknila ženica. “Če je tako, le brž za mano! Pa otroka mi daj, saj ga težko nosiš! Pazila bom nanj in mehko držala, nič se ne boj!”

Marija ji je dala sina. Ženica ga je vzela v naročje, pustila kozo, da se je sama pasla, pa je stekla po stezi proti sivi skalnati steni. Mati božja jo je le stežka dohajala, zdaj pa zdaj se je spotaknila in pala. In kamor je pala, povsod je zrastle trnova roža. Ženica je vso pot tolažila jokajočega Jezuščka. “Tiho bodi, ubožec moj, to je božja stezica, nihče hudobnih zanj ne ve, skrita bosta ko sladko jedro v lupini!”

Ustavila se je pred visoko steno. Sredi stene je zijala jama, Landarska jama, še dandanes se vidi. Zdelo se je, da nobena pot ne drži do nje, a ženica je poznala stezico, kozjo stezico, ki je vodila navzgor. V hladni jami je sedla na skalo, zibala dete v naročju in mu pela staro pesem o ubogi zemljici, o otrocih, ki se jočejo in ne morejo spati, ker so lačni:

*Spite, otroci, zaprite oči,
spanje prinese vam božje darí!*

Jezušček je zaspal in ženica mu je z zeleno vejico odganjala muhe. Medtem so Herodeževi hlapci pretaknili vso dolino, preiskali vsako koč, vsak grm. Ko Marije in Jezuščka niso našli, so se čudili in odšli proti severu. Jezušček je bil rešen.

“Veliko sem ti dolžna,” je rekla Marija ženici; “kaj naj ti dam?”

“Kaj naj mi daš, ko si sama uboga?” je odgovorila ženica. “Bodi za božje plačilo!” Tedaj se je Marija ozrla po ubogi zemljici na pobočjih Mije in Matajurja, kjer otroci od gladu ne morejo zaspiti, in se je blago nasmehnila. Segla je v neдрje in dala ženici kostanj.

“To ti bodi za božje plačilo!” je rekla. “Vsadi, da zraste otrokom kruh in da ogrne zelen plašč gole obronke.” Tako je dejala Marija in odšla z Jezuščkom čez Matajur na Tolminsko. Herodeževi hlapci so jo za zmeraj zgrešili.

Uboga ženica, ki je imela eno samo kozo, je vsadila kostanj, nosila v prgišču vodo iz Nadiže ter ga zalivala. Zraslo je košato drevo in obilno obrodilo, Otroci so pobirali njegove sadove, jih pekli v žerjavici in uživali. Tako je prišel kostanj v Slovensko Benečijo. Njegovi gozdčiči še danes pokrivajo siromašne obronke. V Landarski jami pa stoji oltar, a v njem podoba čudodelne Matere božje.

France Bevk

BOŽIČNI VEČER

V duhu se vidim doma. Večer je, sveti večer; vse tiho; zdaj zapojo zvonovi. V hiši so zbrani oče, mati in otroci, prekrižajo se, oče vzame kropilo v roko, starejši otrok posodo z blagoslovljeno vodo, drugi nosi lonec z žerjavico; na njej se žge in kadi velikonočna oljka, lovorjevo perje in mačice; mlajši ima ključ v roki. In tako gredo od poslopja do poslopja, od shrambe do shrambe, v klet in žitnico in hlev. Kamor pridejo, vzame oče svečenik otroku ključ iz roke, odpre hram, pokadi in pokropi po vseh prostorih in kotih, potem zapre in izroči ključ otroku. O srečni čas, ko je še sam ključ nosil za očetom ali pa posodo s kadi! Nobeno opravilo se mu ni zdelo tako imenitno, tako sveto kakor to; nobena vonjava mu ni dišala tako prijetno kakor božično kadilo! In ko so se vrnili potem v družinsko sobo, kako praznično, kako častljivo je stala tam v kotu velika javorova miza, z belim prtom pogrnjena! Na mizi je bil poprtnik, božični kruh, in oče je vzel nož, razrezal poprtnik ter ga delil družini. Mnoge matere kruh je jedel sin pozneje, okusil je morebiti, kar ima svet dobrega, ali tako v slast mu ni šla nobena jed, kar jih je užil. Po večerji so šli v cerkev k nočni službi božji. Tako niso nikoli prej ne pozneje vabili zvonovi, tako niso nikoli pele orgle, tako ljubo mu ni nikoli donela pesem kakor božična:
Pastirci, vstanite, pogledat hitite!...

Josip Stritar

STARA KOLEDNICA

*V'm v všim, v'm v všim vesjele praznike,
de bi b'li zdravi jn vesjeli
in de bi imeli srečo u štalci pr' ž'valci,
u hiši pr' držinci,
na pječi pr' potički,
na podi pr' šenički.
Naprej n' vejmi kej,
segnte u varžet jn dejte mi kej,
če na mu'rte vi, l'hku sj'žemo mi.*

Včasih so miši in podgane na podu naredile več škode kot suša ali moča.
Suša pokuša, moča vse poloča. (*poloča - lokati, hlastno piti*)

Povedala Marija Princes

BOŽIČ 2002

Zvon iz rojstne vasi se je zaslišal v mesto Edmonton, Kanada

V družini nas je bilo 6 otrok, najmlajša sestra živi že več kot 30 let v Kanadi. Ima že odrasle, poročene otroke. Vsako leto ji za božič voščim po telefonu. Lani sem ji tudi. Naključje je hotelo, da je začelo pri nas zvoniti k popoldanski maši prav med najinim pogovorom. Vrata hodnika so bila odprta, zato se je zvon lepo slišal, kot da bi bil pred vrati. Ko ga je sestra zaslišala, je začela presunljivo jokati. Jaz jo pričem tolažiti, da bom zaprla vrata, da se zvonjenje ne bo slišalo. Sestra mi je rekla: "Nikakor ne zapiraj vrat, ker se tako lepo sliši zvon, naj zvoni do konca, jaz sedaj mislim in čutim, da sem doma na Slapu, ne v Edmontonu." Ko se je umirila, mi je rekla: "Draga sestra, lepšega darila za božič mi nisi mogla dati, kot je bilo to, da sem po tolikih letih slišala božično zvonjenje iz domače vasi." Tudi jaz sem bila presenečena in srečna, da se je to zgodilo. Sestro sem s tem prijetno presenetila in jo opomnila, da se ji je domači zvon oglasil in jo spomnil, kje je doma.

Darinka Vidrih

* * *

ZAHVALA

Tistega, ki z veseljem da, ima Bog posebno rad.

Veseli izražamo svojo hvaležnost vsem darovalcem iz naše župnije, to je Zemoncem, Gradiščanom in Vipavcem za tako množičen odziv na našo pobudo in povabilo, da s svojimi darovi tudi vi prispevate za nakup novega avtomobila našemu župniku in dekanu msgr. Francu Pivku. Del zbranih sredstev smo namenili za Miklavža tudi duhovnemu pomočniku msgr. Janezu Zupetu. Obema smo naš skupen dar, kot mnogi že veste, izročili na miklavževo nedeljo po drugi maši. Smo v pričakovanju učlovečenja našega Gospoda. Naj vam to pričakovanje prinese mir in veselje v vaša srca in domove.

*Župnijski svet
župnije sv. Štefana v Vipavi*

* * *

VABILO

Zveza kulturnih društev Vipava vabi na **proslavo ob dnevu samostojnosti**, ki bo v kulturnem domu v Vipavi dne 27. decembra letos ob 19.uri.

Slavnostna govornica bo podžupanja ga. Sonja Božič Pudgar.

Nastopila bo Pihalna godba Vrhpolje, Vipava pod vodstvom kapelnika g. Leandra Pegana in učenci osnovne šole.

Vljudno vabljeni.

* * *

Planinsko društvo VIPAVA

VABI

planinske prijatelje in vse ostale na

TRADICIONALNO 10. NOVOLETNO SREČANJE

NA PLAZU

1. januarja 2004

Ves dan vas pričakujemo s prijazno besedo in toplim čajem.

Z dobro željo v očeh pričarajmo nasmeh.

Z iskrenostjo besed voščilo naj gre v svet!

Srečno, zdravo in uspehov polno novo leto 2004

vam želi

PLANINSKO DRUŠTVO VIPAVA

* * * * *

ZA RAZVEDRILO

Strah na pokopališču

Kr'pnc je rad hodil na pijačo v Dolgo Poljano. Pot ga je vodila mimo pokopališča. Budanjski fantje so sklenili, da ga bodo pošteno prestrašili. Na žegnu so mu nastavili smrt v beli rjuhi, s koso in vsem, kar sodi zraven. Čakali so ga, saj so bili zelo radovedni, kaj bo.

Kr'pnc je prišel, zagledal smrt in dejal:

“Č' si smrt, buot smrt,

piš' Kr'pnca u rt.

Kr'pnc buo piu,

d'kir bo žiu.”

*Povedala Tilka Mikuš,
zapisala Valentina Kogoj, Budanje*

Lovre in njegov zaklad

Mama mi je večkrat pripovedovala o nekem Lovru, ki je živel v naši vasi. Bil da je velike in suhljate postave. Imel da je dosti denarja, toliko, da ga je še dosti nekam zakopal. Bil je tudi znan po svoji dolgi temnorjavi suknji, ki mu je vedno opletala okoli nog.

Neko jasno noč, ko je bila polna luna in nebo posejano z zvezdami, da je bilo svetlo kot podnevi, je šel moj tata čez Kovk z Gore domov. Na misel mu pride ta Lovre in rekel si je: “Da bi zdaj prišel rajni Lovre in mi povedal, kam je zakopal denar.” Ko je prišel že čez Kovk in se je spuščal proti gornji cesti Ajdovščina - Col, je zaslišal govorjenje. Mislil si je: “Gorjani gredo domov, malo pozni

so, tako kot jaz." Govorjenje je prihajalo bliže in bliže. Ko so se imeli srečati, je v njegovi neposredni bližini stal tisti Lovre. Tata je obstal kot pribit in ta Lovre jo je mahnil kar počez. Tata je gledal za njim. Delal je velike korake in tista dolga suknja mu je opletata okoli nog.

Tata ni vedel, kako je prišel v vas. Zavil je naravnost v gostilno pri Krašnevih. Butnil je v vrata in se usedel na prvi prazen stol. Nekaj moških domačinov je bilo tam. Strmeli so vanj in ko je prišel malo k sebi, so ga vprašali: "Kaj se je zgodilo, da zgledaš kot smrt?" Povedal jim je, saj je bilo ime Lovre vsem znano.

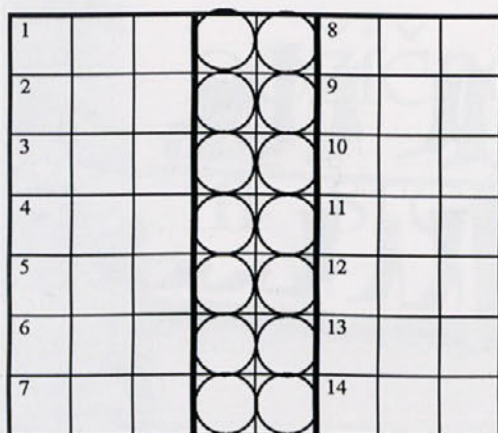
Ko je prišel domov, je mama takoj videla, da se mu je moralo nekaj strašnega pripetiti. Povedal ji je ves preplašen o svoji neverjetni dogodivščini in vsake toliko časa se je ves stresel in ponavljal: "Uh, uh, nikoli več ne bom vprašal rajnega Lovreta, kje je zakopal denar."

(Zgodba sega v čas med leti 1890-1900.)

Napisala Julija Sarajlič, rojena Mikuš, doma iz Budanj, sedaj bivajoča na Švedskem, stara 92. let.

REPI IN GLAVE

V lik na desni do debelejšje črte in v lik na levi od debelejšje črte naprej vpišite besede s tremi črkami, ki jih zahtevajo opisi.

1. tla, 2. kraj na otoku Braču, 3. večja, ostra skala,
4. trenutek, 5. strast, poželenje, 6. pecelj pri gobi,
7. podolgovat kos blaga ali usnja, 8. žensko ime, 9. kratica hrvaške naftne industrije, 10. steblo žit ali trav,
11. tropsko drevo z dragocenim lesom, 12. pripomoček godalnih glasbenikov, 13.

nebeljakovinski del hemoglobina, ki vsebuje železo, 14. pregovor

Besedam na levi dodajte eno črko na koncu, besedam na desni dodajte eno črko na začetku. Tako dobite sedem novih besed, ki potekajo skozi ves lik. Opisi zanje so med seboj pomešani.

Uspavalo, sredstvo za uspavanje – Jezusov rojstni kraj – ukrajinsko mesto, v katerem se je zgodila velika jedrska katastrofa – neugoden telesni občutek zaradi bolezni ali udarca – sin iz prejšnjega zakona – kraj na JZ Štajerskem, na vznožju Kozjanskega gričevja – spomenik v obliki loka na stebrih

Ob pravilni rešitvi dajo na sredini dodane črke v označenih poljih, brane po vodoravnih vrstah, v teh dneh najpogosteje izraženo voščilo.

Sestavil Vladimir Anžel

Rešitev iz 66. št. VG

Vodoravno: Sveti Martin, vinogradnik, Epir, Kr, ai, Tacit, Eol, vajet, roka, os, Ada, ro, ska, arančin, namakanje, U Tant, Eros, trta, Po, LV, Egipčan, oje, KA, Erna, pat, test, Tiro, pehta, trans, Ivo, citat

Navpično: svet, osnutek, pi, vipavska trgatev, enica, Amati, eho, torij, anapest, Ig, TE, akt, črta, mrk, tara, Pan, Aare, dan, ona, TC, tnaló, čer, opiat, III, kri, oljarna, NK, Aon, svetost

PAMI d.o.o.

Vipavska c. 50, Rožna dolina - 5000 Nova Gorica

*Trgovina ARS, PLANET TUŠ v Celju

**Vsem občanom voščimo vesele
božične praznike in srečno novo
leto.**

**Obenem vas vabimo, da obiščete
naših 50 trgovin po vsej Sloveniji.**

CENTER FAMA

Vesele

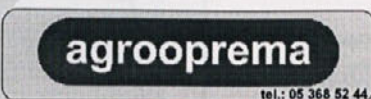

božične praznike

in srečno novo leto

VAM ŽELIJO

Vsem svojim strankam želijo vesel
božič, uspešno, srečno in zdravo novo
leto 2004:

TRGOVINA

Bevkov trg 6,
5000 Nova Gorica
Tel.: 05/330 24 20
Fax: 05/330 24 21

MERCATOR CENTER
Industrijska c. 6, 5000 Nova Gorica
Tel.: 05/330 24 22
Fax: 05/330 24 23

Glavni trg 17,
5271 Vipava
Tel.: 05/364 31 74

KNJIGOVODSKI BIRO
Milena Ličen s.p.
Trg Pavla Rušta 6
5271 VIPAVA
tel. 05/36-85-146

knjigarna in papirnica

ČRTICA Vipava

Glavni trg 15, 5271 Vipava
tel.: (05)36-85-086, fax: (05)36-85-087,
e-mail: kpertica@siol.net

Doma: Paljk Alojzija, Vipavski Križ 15, 5270 Ajdovščina,
tel.: (05)36-88-830

HAIR STUDIO *Simon*

Simon Rodman

HAIR STUDIO SIMON
Vojana Reharja 4
5271 Vipava
tel.: 05/ 36 65 084

BANI

trgovina in proizvodnja
otroške konfekcije
BARBARA HROBAT s.p.
Tabor 13, 5271 Vipava
tel.: (05)36-85-173
gsm: 041-960-304

*Benjenim strankam in vsem
občanom voščimo vesele božične
praznike in srečno novo leto.*

MASAŽA PEDIKURA SOLARIJA
HORVAT METOD

Beblerjeva 2
5271 VIPAVA

TEL.: 05 368 51 76
05 368 51 77
GSM.: 041 249 002

*Naredite nekaj zase!
Prepusite se čudoviti masaži, pedikuri
nog in toploti solarija.
Pričakujemo Vas!*

mini market

»CAJNA«

Majda Andlovec s.p.
Beblerjeva 6, 5271 Vipava

MESNICA

EGON ČEBOKLI s.p.
Beblerjeva 9, 5271 VIPAVA
tel.: (05) 3665 066

BAR PRI MARJANCI

BOJANA d.o.o. VIPAVA
VOJANA REHARJA 3
5271 VIPAVA

Gostilna Podfarovž Vipava

Zdenka in Frenk
Bernik

Telefon:
(05) 36-65-217 gostilna
(05) 36-63-178 doma

*Srečno in uspešno 2004 želimo
našim gostom in krajanom Vipave*

TOPLA MALICA

URŠKA TROŠT s.p. & MILKA JEŽ s.p.
Trg Pavla Rušta 3, VIPAVA
tel. 05/366 51 65

GOSTINSTVO

Danica Gregorc s.p.
Vinarska 5, VIPAVA

Vinarska 5, 5271 VIPAVA
telefon: 05/36 71 245, gsm: 031/817-843

bar »KRHNE«

Ivanka Krhne - Čipič

Glavni trg 5, 5271 Vipava

GOSTIŠČE PODSKALA

pri izviru reke Vipave

Urnik: od torka do nedelje
od 11 - 24h
ob ponedeljkih zaprto
tel.: (05) 366 53 57

**Gostišče Podskala vam želi
vesel Božič in srečno novo leto**

AMBROŽIČ NEVENKA PIZZERIJA JOLLY

odprto vsak dan od 9h do 21h
tel.: 05/ 36 65 487

A.T.S.
AVTOPREVOZNIŠTVO, TRGOVINA,
STORITVE

Gomizelj Tomislav s.p.
vodja dejavnosti

Stanovanje:
Gregorčičeva 21
5271 Vipava
tel.: 05/ 36 65 024
GSM: 041 616 869

Sedež podjetja:
Gregorčičeva 21
5271 Vipava
tel.: 05/ 36 85 060

E-mail: gomizelj.tomislav@siol.net

 Inoxoprema
JAKLIČ

Jožef Jaklič

JAKLIČ d.o.o., Gradiška cesta 5
5271 Vipava, SLOVENIJA
telefon: 05/ 36 44 330
telefax: 05/ 36 44 335
GSM: 041/393 448
e-pošta: jaklic.joze-sp@siol.net

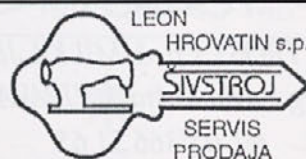
www.jaklic.com

Frizerska hiša
Leonida Hrovatin s.p.
Požeška 18, 5270 Ajdovščina
Tel. & fax: (05) 36 81 307
GSM: 041 432 505
E-mail: leonida.hrovatin@siol.net

Kozmetična hiša
Korina Trošt s.p.
Požeška 19, 5270 Ajdovščina
Tel. & fax: (05) 36 81 307
GSM: 041 448 234

MIRA
www.mira-sp.si

Goriška 25A
5270 AJDOVŠČINA
Tel.: 05/366 33 78

SALON POHIŠTVA NOVA OPREMA

Pohištvo priznanih slovenskih proizvajalcev za vsak prostor vašega doma.
Spalnice, dnevne sobe, kuhinje, jedilnice, otroške sobe... Mesec AKCIJE Marlesovih kuhinj!
Salon pohištva NOVA OPREMA, Goriška cesta 13, 5271 Vipava

Pesele božične praznike in srečno v novem letu!

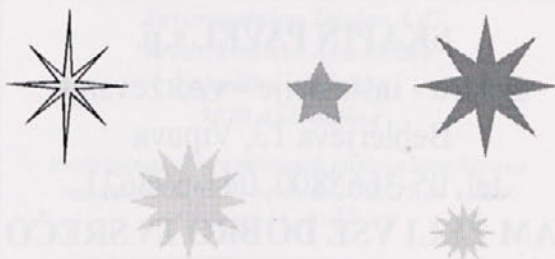

AVTO UKMAR

IGOR UKMAR s.p.
Gradiška c. 3, 5271 VIPAVA
tel.: (05) 3687010 fax.: (05) 3687011

- PRODAJA VOZIL IN SERVIS HYUNDAI, SUZUKI, MITSUBISHI, PROTON, SUBARU
- AVTOELEKTRIKA
- REDNO SERVISIRANJE IN MENJAVA GUM (ČIŠČENJE INJEKTORJEV, MONTAŽA IN POLNJENJE AVTOKLIM...)

Vsem cenjenim strankam, občankam in občanom želimo vesel božič in srečno, zdravo novo leto.

Avtoservis FERJANČIČ

JOŽE FERJANČIČ S.P.
ZEMONO 23, 5271 VIPAVA
Tel.: 05/36-65-910, Mtel.: 0609-619-185

S.A.T. TROŠT d.o.o.

Vojkovi 42, 5271 VIPAVA, tel.: 05/3665-194, 3687-113, fax: 05/3687-114

SERVISIRANJE AVTOMOBILOV
AVTOPREVOZNIŠTVO
TRGOVINA Z DROGERIJSKIM MATERIALOM

ENOTA VIPAVA, Vojkovi 42, tel.: 05/3687-113
ENOTA AJDOVŠČINA, Tovarniška 4/A, tel.: 05/36638 26

*Cenjenim strankam voščimo
vesele božične praznike
in srečno novo leto.*

VULKANIZERSTVO GOLOB

servis, storitve, prevozi

Peter Golob s.p.

Goriška 6, 5271 Vipava
delavnica: 05 368 71 60
pisarna: 05 368 71 61
fax: 05 366 54 20
GSM: 041 727 830

odprto: od 8h do 12h, 14h do 18h,
sobota: od 8h do 12h

V prihajajočih božičnih in novoletnih praznikih vam želimo obilo veselih in prijetnih trenutkov.

V novem letu pa veliko poslovnih in osebnih uspehov ter srečno in varno vožnjo.

IGRAS d.o.o.

Gradiška c. 6
5271 Vipava
e-mail: igras.vipava@s5.net
Tel.: 05 368 33 20
Fax: 05 364 00 28

Goriška c. 54
5270 Ajdovščina
e-mail: igras@b5.net
Tel/Fax: 05 368 13 33
Tel.: 05 368 13 32

izvedba, nadzor, cenitve, nepremičnine, projektiranje, svetovanje

POLJŠAK
SERVIS d.o.o.

Zemana 9
5271 VIPAVA
Slovenija

Milan Poljšak PLESKARSTVO

tel.: +386 (0)5 368 70 13
fax: +386 (0)5 366 58 90
GSM: +386 (0)41 76 08 74

• Vodovodne instalacije
• Prezračevalne, odesovalne in klimatske naprave
• Strešno kleparstvo

**INSTALATERSTVO
KLEPARSTVO**

Miroslav KODELJA s.p.

Na prudu 17
5271 Vipava
tel/fax: 05/36 65 403 • gsm: 041/ 406 778
e-mail: miroslavkodelja-sp@siol.net

PALETA d.o.o.

Gradiška cesta 6.
5271 Vipava
tel: 053 68 53 10
fax: 053 64 00 28
e-mail: paleta.doo@siol.net

SEKCIJSKA GARAŽNA VRATA
ELEKTRO POGONI NA DALJINSKO UPRAVLJANJE

SKAPIN PAVEL s.p.
elektro - instalacije - vzdrževanje
Beblerjeva 13, Vipava
tel. 05-3665800, 041-698621
VAM ŽELI VSE DOBRO IN SREČO

JANEZ d.o.o.

TRGOVINA "ZELENI VRT"
JANEZ d.o.o.

Gradiška 13, 5271 Vipava
Tel.: 05/ 368 52 36, tel./fax: 366 52 14, mobilni: 041 719-333
Urniki: vsak dan od 8.30 - 16.30, sobota od 8.30 do 12. ure

ŠIROKA PONUDBA VSEH VRST SADIK IN TRT

- okrasne, gozdne
- lončnice, trajnice
- cvetoče grmovnice
- semena, čebulice
- sadike, citrusi, kiwi
- svetovanje

Jagodičevje:
- jagode
- ribez
- robide
- maline
- taybery

UGODNE CENE!
- domači radič
- krompir
- jabolka

SADJE, ZELENJAVA
KITAJSKI PORCELAN
GLINASTA POSODA
RAZNE ZEMLJE
- zemlja za trte
- BIOAKTIV, BIOGRENA
- HUMKO ZEMLJA
CIPRESE ZA ŽIVO
MEJO 990 SIT/kom.

Se priporočamo!

Cvetličarna

Tadej Fabčič s.p.
Ul. Vojana Reharja 22
5271 Vipava
Gsm: 031 665 990
Tel.: 05 366 50 25

*Želimo vam vesele božične
praznike in srečno novo leto!*

SKAPIN ELEKTROTEHNIČNO
PODJETJE V I P A V A

Doživete
božične
praznike
in zdravja
v novem
letu.

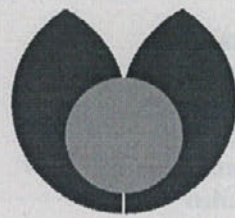
triglav

*V novem letu 2004
Vam želimo
veliko osebne sreče
in poslovnih uspehov.*

Hvala za zaupanje.

**Zavarovalnica Triglav d.d.
Predstavništvo Ajdovščina
Goriška cesta 23a
5270 Ajdovščina**

*Pričakujemo Vas v prostorih poslovalnice Vipava
vsak ponedeljek in petek od 9. do 11. in vsako
sredo od 15. do 17. ure*

*Naj bodo začetki lepi, zanosni in
pogumni,
pot poučna, zanimiva, igriva,
naj bodo cilji doseženi
in zaključki praznični.*

Naj se novo leto začne...

**MIRNE PRAZNIKE IN BOGATO
NOVO LETO!**

vam želi **HKS VIPAVA**

PISARNIŠKO POHIŠTVO

Naj vse želje

*dozorijo
v plodove.*

*Zdrave,
bogate,
rdeče.*

Srečno 2004.

MS ALADIN

 Nova KBM d.d.
Področje Nova Gorica

PRISPEVKI ZA VIPAVSKI GLAS OD 30.9.2003 DO 15.12.2003

Dora Bratuš	Vojkova 34	5.000 SIT
Majda Clemenz	Ljubljana	4.000 SIT
Marija Cotič	Vinarska 2	1.000 SIT
Mirko Fabčič	Podgrič	3.000 SIT
Evgen Ferjančič	Na produ 2	5.000 SIT
Darinka Furlan	Francija	9.400 SIT
Franc Rado Jelerčič	Nova Gorica	2.000 SIT
Bogdan Jež	Ljubljana	5.000 SIT
Milena Kobal	Dolina pri Trstu	11.900 SIT
Jože Kodre	Beblerjeva 35	1.500 SIT
Florijana Kosmač	Ajdovščina	3.500 SIT
Bernarda Krečič	Slap	2.000 SIT
Anica List	Ljubljana	5.000 SIT
Ivanka Meze	C. 18. aprila 7	1.000 SIT
Zinka Premrov	Strane	5.000 SIT
Bernard Ivan Rehar	Francija	4.700 SIT
Karmen Smet Rondič	Slap	500 SIT
Martin Silvester	Ljubljana	1.000 SIT
Margerita Tratnik	Beblerjeva 37	1.000 SIT
Zora Trošt	Slap	1.000 SIT
Darinka Vidrih	Slap	2.000 SIT
Mara in Jožko Virant	Vojkova 3	5.000 SIT
Skupaj		79.500 SIT

Vsem se najlepše zahvaljujemo!

Svoje prispevke lahko nakažete tudi na TRR *KS Vipava* 01336-6450860755
s pripisom ZA VIPAVSKI GLAS.

**VIPAVSKI GLAS - glasilo KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA
DECEMBER 2003
700 izvodov**

Uredniški odbor:

Gizela Furlan - urednica, Magda Rodman, Nada Kostanjevic, Vladimir Anžel, Boris Ličen in Breda Butinar -
lektorica

Sodelovali so še: Danica Benčina, Andreja Bratovš, Franc Cerovšek, Ludvik Curk - Viko, Duška Čakarmiš, Erna Žgur Černigoj, Dora Furlan, Ana Hlad, Ana Ipavec, Lejla Irgl, Anton Jež, Maša Jež, Leon Kodre, Valentina Kogoj, Marija Nabergoj, Nadja Rodman Koradin, Jana Koren, Mitja Lavrenčič, Jožica Ličen, Sonja Marc, Štefan Naglost, Marija Mikuš Papež, Barbara Kodelja Pavlin, Vera Poniž, Tanja Princes, Julija Sarajlič, Silva Vehovar, Darinka Vidrih,

VSEBINA

Iz naše preteklosti

Kako smo v Vipavi gradili kulturni dom, pozneje imenovan ZD	stran 2
Meteorji in meteoriti	stran 8

Predstavljamo vam

Anton Jež (10. del)	stran 9
---------------------------	---------

Iz naše občine

Poročilo o delu občine Vipava	stran 18
Poročilo o delu nadzornega odbora občine Vipava	stran 21

Iz naše KS

Poročilo o delu KS Vipava	stran 21
---------------------------------	----------

Iz ustanov in društev

<i>Iz ŠGV</i>	stran 22
---------------------	----------

Iz OŠ

100 let šole v Vrhpolju	stran 25
Sprejem prvošolčkov v šolsko skupnost	stran 27
Vseslovenska dobrodelna akcija Podari objem	stran 30
Vipavski tamburaši gostovali na Hrvaškem	stran 30
Eko bazar na sejmu Narava zdravje	stran 31
Novice	stran 32

Iz CUIO

Ličkali smo koruzo	stran 33
Vsako leto so dobrodošli	stran 33
Obisk gasilske postaje v Vipavi	stran 34
Očarale so nas kraške lepote	stran 34
Peli smo v Filharmoniji	stran 35
Plavalni miting Lipica 2003	stran 36

Iz otroškega vrta

Jesen v naši skupini	stran 37
----------------------------	----------

Iz društev

Obnovitvena dela v Gradiški Turi	stran 38
Slovesnost pod Gradiško Turo	stran 39

Komorni zbor Ipavska na tekmovanju v Tolosi	stran 41
---	----------

Koncert Foersterja v Logu pri Vipavi	stran 43
--	----------

Z roko v roki	stran 44
---------------------	----------

Šola za starše	stran 45
----------------------	----------

Zaključena je akcija 'Ker nam ni vseeno'	stran 46
--	----------

Krvodajalstvo na ajdovsko-vipavskem območju	stran 46
---	----------

Sodelovanje OZ RK Ajdovščina in Centra za usposabljanje SV Vipava	stran 46
---	----------

Naporen november v Centru za usposabljanje SV	stran 47
---	----------

Letovali smo v Rabcu	stran 48
----------------------------	----------

Lep jesenski dan	stran 49
------------------------	----------

Izlet po dolini Soče	stran 49
----------------------------	----------

Slikarka Alda Posavec	stran 50
-----------------------------	----------

<i>Za dom in družino</i>	stran 51
--------------------------------	----------

<i>Zahvala</i>	stran 53
----------------------	----------

<i>Vabili</i>	stran 53
---------------------	----------

<i>Za razvedrilo</i>	stran 54
----------------------------	----------

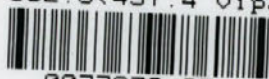
Ajdovščina

SP 0

VIPAUSKI

2003

352.9(497.4 Vipava)

0077979,67

LAURICENA KNIŽNICA

COBISS 0